

การทูตด้วยกำลังทางเรือ กับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ
ของไทย

โดย

พลเรือตรี พัชระ พุ่มพิเชษฐ
เจ้ากรมยุทธการทหารเรือ
กองทัพเรือ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๖
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

เรื่อง..... การทูตด้วยกำลังทางเรือกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย
ลักษณะวิชา..... การเมือง
ผู้วิจัย..... พล.ร.ต.พัชระ พุ่มพิเชษฐ..... หลักสูตร..... วปอ..... รุ่นที่..... ๕๖

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถสังเคราะห์ได้ว่า การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย นั้น มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทั้งการบีบบังคับ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการสร้างความตระหนักถึงศักยภาพในการรบและขีดความสามารถในการใช้กำลังทั้งในเชิงป้องปรามหรือผลักดัน รวมทั้งหวังผลลัพธ์ให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร ตลอดจนต้องการการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกันซึ่งจะเป็นกลไกในการระงับความขัดแย้งที่ดีในอนาคต ส่วนการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่ไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทยและกลุ่มประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทย นั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้องค์ตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล ตลอดจนต้องการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกันโดยเฉพาะการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล และการดำเนินการตามกรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ ส่วนการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มชาติมหาอำนาจ นั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้องค์ตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล ตลอดจนการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งให้การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเสริมอำนาจในการเจรจาต่อรอง และแรงสนับสนุนต่อฝ่ายเราในเวทีระหว่างประเทศตามที่ต้องการ ส่วนการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อองค์การระหว่างประเทศ นั้น มีเป้าหมายเพื่อให้มีผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้องค์ตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล ตลอดจนการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งให้การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเสริมอำนาจในการเจรจาต่อรอง และแรงสนับสนุนต่อฝ่ายเราในเวทีระหว่างประเทศตามที่ต้องการเป็นหลัก

คำนำ

เอกสารวิจัย เรื่อง การทูตด้วยกำลังทางเรือกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ฉบับนี้ เป็นการศึกษาเพื่อหาแนวทางการใช้ศักยภาพของกำลังทางเรือที่ประเทศไทยมี ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่มีพลวัตสูงในปัจจุบันและต่อเนื่องไปในอนาคต ซึ่งจะมีส่วนช่วยสำคัญให้การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกำลังทางเรือเป็นกำลังที่มีคุณลักษณะพิเศษ โดยเฉพาะในบทบาทเชิงการทูต ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากลตามหลักกฎหมายและธรรมเนียมประเพณีระหว่างประเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ชาติมหาอำนาจและประเทศต่าง ๆ เลือกใช้ในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศมาตั้งแต่ในอดีตจากยุคล่าอาณานิคมจนถึงยุคปัจจุบัน จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการศึกษาอย่างยิ่งว่า ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพด้านกำลังทางเรือที่ดีในภูมิภาคจะมีแนวทางการใช้ประโยชน์จากศักยภาพด้านนี้เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยให้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพอย่างไร

การศึกษานี้เป็นความตั้งใจของผู้วิจัยที่จะศึกษาการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือของไทยที่ผ่านมา รวมทั้งตรวจสอบแนวโน้มของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง บทบาททำที่ของประเทศต่าง ๆ ที่ในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ส่งผลต่อประเทศไทย และทิศทางยุทธศาสตร์และนโยบายด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ตลอดจนรวบรวมอุปสรรคข้อขัดข้องในการดำเนินการ เพื่อกำหนดประเด็นและสังเคราะห์หาแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือที่เหมาะสมรองรับสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต โดยอาศัยฐานข้อมูลจากเอกสารสำคัญและข้อมูลของหน่วยงานด้านความมั่นคงหลายหน่วยงาน จนการศึกษาวิจัยประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้ตั้งใจไว้ทุกประการ ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณทุกหน่วยงานและผู้ที่ทำให้การสนับสนุนข้อมูลทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

(พัชระ พุ่มพิเชษฐ)

นักศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๖

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่มีผลต่อการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ	๖
การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง	๖
ปัญหาความมั่นคงทางทะเลที่ประเทศไทยต้องเผชิญในอนาคต	๑๒
บทบาทและท่าทีของชาติมหาอำนาจ องค์กรระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ	๑๕
สรุป	๓๘
บทที่ ๓ ทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่าง	๔๓
ประเทศด้านการทหาร	
นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๘	๔๓
ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๘	๔๕
ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๕	๔๖
สาระสำคัญตามแผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล	๔๘
สรุป	๕๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
บทที่ ๔		
ขีดความสามารถและกลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ	๕๑	
ขีดความสามารถการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือของไทย	๕๑	
กลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ	๕๔	
ปัญหาการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบัน	๕๗	
สรุป	๖๑	
บทที่ ๕		
แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือสนับสนุนการดำเนินนโยบาย	๖๓	
ระหว่างประเทศของไทย		
ทิศทางและเป้าหมาย	๖๓	
แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านและ		
มิตรประเทศ	๖๗	
แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือของไทยต่อชาติมหาอำนาจและ		
องค์การระหว่างประเทศ	๗๓	
ข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการทูต		
ด้วยกำลังทางเรือ	๘๐	
สรุป	๘๓	
บทที่ ๖		
สรุปและข้อเสนอแนะ	๘๕	
สรุป	๘๕	
ข้อเสนอแนะ	๘๘	
บรรณานุกรม	๑๐๑	
ภาคผนวก	๑๐๔	
ผนวก ก	สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง	๑๐๕
ผนวก ข	การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม	๑๐๗
ผนวก ค	สรุปสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	๑๒๕
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๔๓	

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันแนวโน้มของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงของโลก มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น และระบบ โลกมีการเปลี่ยนแปลงจากระบบขั้วอำนาจเดียว (Uni-polar World) ที่มีสหรัฐฯ และชาติพันธมิตรตะวันตกเป็นผู้นำแต่เพียงฝ่ายเดียว ไปเป็นระบบหลายขั้วอำนาจ (Multi-polar World) ซึ่งประกอบไปด้วย สหรัฐฯ ผู้นำเดิม ที่พยายามคงบทบาทและอิทธิพลของการเป็นผู้นำไว้ จีนที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด กำลังถูกจับตามองจากนานาประเทศว่า จะเป็นชาติมหาอำนาจที่ทัดเทียมกับสหรัฐฯ ในระยะเวลาอันใกล้ และสหภาพยุโรปที่รวมตัวกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งกลุ่มประเทศมหาอำนาจระดับกลาง เช่น รัสเซีย อินเดีย เยอรมนี บราซิล และญี่ปุ่น ที่พยายามขยายบทบาทในการเป็นแกนนำระดับภูมิภาค เพื่อแสวงหาแนวร่วมและโอกาสในการแสวงประโยชน์ในการค้าการลงทุนระหว่างประเทศมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงของระบบโลกดังกล่าวแล้ว โลกยังต้องเผชิญกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอีกหลายประการ ได้แก่ ปัญหาความอดอยากและขาดแคลนอาหารและน้ำในภูมิภาคต่าง ๆ ปัญหาการก่อการร้ายสากล ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน ปัญหาจากกระแสการต่อต้านผู้นำเผด็จการ ที่มีอำนาจในการปกครองประเทศมาอย่างยาวนาน ปัญหาการถดถอยทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรและพลังงาน เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศและตอบสนองต่อความต้องการใช้ที่มีสูงขึ้นภายในประเทศ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลกและพิบัติภัยทางธรรมชาติขนาดใหญ่ ตลอดจนปัญหาความขัดแย้งเรื่องเขตแดน ทั้งทางบกและทางทะเล ที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ ซึ่งอาจกลายเป็นชนวนเหตุของความขัดแย้ง จนถึงขั้นเกิดการกระทบกระทั่งกัน เช่น กรณีพิพาทในทะเลจีนใต้บริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์และพาราเซล กรณีพิพาทระหว่างจีนและญี่ปุ่นเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในหมู่เกาะเตียวหยูหรือเซนคาคุ และกรณีพิพาทระหว่างจีนและเกาหลีเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในหมู่เกาะตอกโดหรือทาเกชิม่า เป็นต้น ซึ่งกรณีพิพาทต่าง ๆ เหล่านี้ยังคงเป็นปัญหาความขัดแย้งที่หาข้อยุติได้ยาก และอาจขยายตัวกลายเป็นความรุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงปลอดภัยในการใช้เส้นทางคมนาคมทางทะเลในภูมิภาค

จากแนวโน้มของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงดังกล่าว ประเทศต่าง ๆ ตระหนักดีว่าการแก้ไขปัญหาให้ได้อย่างยั่งยืนนั้น ไม่สามารถดำเนินการได้โดยประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงลำพัง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากประเทศต่าง ๆ ดังนั้น ที่ผ่านมาในเวทีระหว่างประเทศ จึงเกิดการขยายกรอบความร่วมมือและการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศใหม่ ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อใช้เป็นกลไกขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาาร่วมกันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นแนวทางที่สร้างสรรค์ แต่ในทางกลับกัน แนวทางดังกล่าวก็เป็นโอกาสที่ชาติมหาอำนาจใช้เป็นช่องทางในการขยายบทบาทและอิทธิพลไปในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อพิทักษ์และแสวงประโยชน์ รวมทั้งกีดกันและจำกัดการขยายบทบาทและอิทธิพลของประเทศคู่แข่งอีกด้วย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยรวม เนื่องจากในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทุกประเทศล้วนเป็นตัวแสดงที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ทั้งในเชิงบวกหรือเชิงลบ ดังนั้น ประเทศใดที่ให้ความสำคัญก็จะได้รับประโยชน์ ส่วนประเทศใดที่ละเลยก็จะเสียโอกาส ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเฉียบคมในการดำเนินนโยบายการต่างประเทศ เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และรักษาคุณอำนาจในเวทีการเมืองระหว่างประเทศให้มีความเหมาะสม ที่ผ่านมาประเทศไทยได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง และแนวโน้มของการขยายบทบาทและอิทธิพลของชาติมหาอำนาจต่าง ๆ เข้ามาในภูมิภาคมาอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระในเอกสารสำคัญของชาติต่าง ๆ ได้แก่ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ทางทะเล และยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ รวมทั้งแนวนโยบายตามแผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับงานด้านการต่างประเทศ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การใช้เครื่องมือในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ตามทิศทางและเป้าหมายของนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศที่ได้กำหนดไว้ จึงเป็นประเด็นสำคัญในห้วงระยะเวลาต่อจากนี้ไป

เครื่องมือหนึ่งที่สามารถใช้สนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดีคือ กำลังทางเรือ เนื่องจากมีคุณลักษณะเหมาะสมในบทบาทการทูต เป็นที่ยอมรับในระดับสากลตามหลักกฎหมายและธรรมเนียมประเพณีการปฏิบัติระหว่างประเทศ ดังเห็นได้จากอดีตที่ผ่านมา กำลังทางเรือเป็นเครื่องมือที่ชาติมหาอำนาจเลือกใช้ ตั้งแต่ยุคล่าอาณานิคม เพื่อเสริมสร้างสัมพันธไมตรี ขยายอิทธิพล และดำเนินการทูตเชิงบังคับ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ เช่น การแสดงกำลังและการซ้อมรบ เพื่อการป้องปรามและการปิดอ่าว เพื่อขัดขวางเส้นทางคมนาคมทางทะเลเข้า-ออกประเทศ เป็นต้น ปัจจุบันกำลังทางเรือยังคงเป็นเครื่องมือที่ชาติมหาอำนาจต่าง ๆ เลือกใช้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เช่น การซ้อมรบกำลังทางเรือของจีนเพื่อป้องปรามประเทศคู่แข่งกรณีพิพาทในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล บริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์

และการฝึกผสมระหว่างกำลังทางเรือของสหรัฐฯ และเกาหลีใต้ เพื่อแสดงแสนยานุภาพในการเป็นพันธมิตรร่วมกัน ในกรณีปัญหาคาบสมุทรเกาหลี เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแสดงให้เห็นว่ากำลังทางเรือเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ที่ให้ผลต่อการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ในส่วนกำลังทางเรือของประเทศไทย แม้ว่าจะไม่มีแสนยานุภาพทัดเทียมชาติมหาอำนาจ แต่ก็มีความสามารถเป็นที่ยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ และในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังเห็นได้จากความยอมรับของนานาประเทศ ในกรณีที่ประเทศไทยจัดส่งกำลังทางเรือเข้าร่วมปฏิบัติการกับกองกำลังเรือเฉพาะกิจผสมนานาชาติ ในการปราบปรามโจรสลัดบริเวณน่านน้ำนอกชายฝั่งโซมาเลีย ภายใต้กรอบองค์การสหประชาชาติ และการลาดตระเวนร่วมในช่องแคบมะละกา มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เพื่อปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดในช่องแคบมะละกา ดังนั้น การพิจารณาและกำหนดแนวทางการใช้ขีดความสามารถของกำลังทางเรือที่ประเทศไทยมีในบทบาทการทูต ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและทิศทางตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของชาติที่ได้กำหนดไว้ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง และการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของชาติต่าง ๆ ที่มีต่อประเทศไทย
๒. เพื่อศึกษาทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของไทย ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ และการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง
๓. เพื่อศึกษาขีดความสามารถและกลไกการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบัน
๔. เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ สนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ต่อประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ ชาติมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ
๕. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

๑. เน้นการวิจัยเฉพาะนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ ด้านการทหารและทิศทางการเสริมสร้างความร่วมมือ ด้านความมั่นคงที่ใช้เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงานของหน่วยงานด้านความมั่นคงของไทย

๒. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเฉพาะการหาแนวทางที่เหมาะสมของการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ เพื่อสนับสนุนนโยบายระหว่างประเทศเป็นหลัก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสารสำคัญของชาติ เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง และการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของชาติต่าง ๆ ที่มีต่อประเทศไทย ทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของไทย ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศด้านการทหาร รวมทั้งขีดความสามารถและกลไกการทูตด้วยกำลังทางเรือ ตลอดจนวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ ภัยคุกคาม ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงและด้านการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ เพื่อหาแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือที่เหมาะสม และสามารถปฏิบัติได้จริงต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง และการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของชาติต่าง ๆ ที่มีต่อประเทศไทย

๒. ทำให้ทราบถึงทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของไทย ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ

๓. ทำให้ทราบถึงขีดความสามารถและกลไกการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบัน

๔. ทำให้ได้แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ สนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ต่อประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ ชาติมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ

๕. มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาได้ต่อไป

คำจำกัดความ

การทูตด้วยกำลังทางเรือ หมายถึง การใช้กำลังทางเรือ (Naval Force) เป็นเครื่องมือในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือดำเนินนโยบายต่างประเทศในยามสงบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างอิทธิพล (Influence) ในการจูงใจ (Persuasion) รัฐเป้าหมาย จนได้มาซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติที่ต้องการในที่สุด โดยการทูตทางเรือเป็นการปฏิบัติการที่มีความหลากหลาย ทั้งในแนวทางปฏิบัติระดับ และเป้าประสงค์ของผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งในบางสถานการณ์จะให้ผลในด้านต่างๆ ในคราวเดียวกัน โดยผ่านการแสดงกำลังทางเรือ

บทที่ ๒

สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง ที่มีผลต่อการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ

การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง ทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศต่าง ๆ มากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับ การตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมและการเตรียมความพร้อม รวมทั้งพลังอำนาจ ของชาติที่มีของแต่ละประเทศ ดังนั้น การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มี ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องศึกษาและวิเคราะห์ถึงบริบทของการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง ในทุกระดับ รวมทั้งบทบาทและท่าทีของชาติมหาอำนาจ องค์การระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวแสดงในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อให้การกำหนดทิศทางแนวนโยบายและ ยุทธศาสตร์ในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการใช้พลังอำนาจด้านการทหาร ในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือที่กำลังศึกษาอยู่นี้ มีความสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม ด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งมีทิศทางที่เหมาะสมเพียงพอ ที่จะรองรับผลกระทบที่จะ เกิดขึ้นต่อความมั่นคงของประเทศต่อไป

การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง

การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ พลังอำนาจด้านการทหาร ในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ จะมีทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และ ภายในประเทศ ซึ่งจะเป็นปัจจัยและเครื่องบ่งชี้ ในการทำนายแนวโน้มและแรงบังคับ ในการกำหนด แนวทางในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ว่าควรดำเนินไปในทิศทางใด เพื่อให้สามารถ รองรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

๑. สถานการณ์ความมั่นคงระดับโลก

สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงของโลกในปัจจุบันและในช่วงทศวรรษหน้า มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานด้านความมั่นคง และการรักษาคุณอำนาจของประเทศต่าง ๆ ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะทิศทางการเปลี่ยนแปลงของระบบโลก ได้กลับมาเป็นระบบหลายขั้วอำนาจอีกครั้ง^๑ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่สามารถเชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกัน ความเป็นไปทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศต่าง ๆ ได้ถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น การขยายตัวของระบบทุนนิยมยังคงทำให้เกิดประเทศหรือกลุ่มประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ เช่น จีน อินเดีย รัสเซีย บราซิล เกาหลีใต้ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นต้น ปัญหาความมั่นคงของโลกที่ผ่านมา ยังคงมีปัญหาคัดแย้งระหว่างรัฐกับรัฐ จากปัญหาเขตแดน การอ้างสิทธิเหนือพื้นที่ทับซ้อน การแข่งขันทรัพยากรและผลประโยชน์ ทั้งทางบกและทางทะเล ปัญหาชนกลุ่มน้อยภายในประเทศ ที่นำไปสู่ความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้าน ตัวอย่างเช่น สถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง ความขัดแย้งระหว่างอินเดียกับปากีสถาน ปัญหาคาบสมุทรเกาหลี และปัญหาในทะเลจีนใต้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง แม้ว่าในขณะนี้จะไม่เกิดเหตุการณ์รุนแรง แต่ก็มีความเปราะบางและเป็นจุดต่อแหลมที่อาจปะทุขึ้นได้ตลอดเวลา อีกทั้งโลกยังจะต้องเผชิญกับปัญหาอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มรุนแรงและส่งผลกระทบต่อประเทศต่าง ๆ เป็นวงกว้าง ได้แก่ ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาโจรสลัด และการปล้นเรือ ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการขาดแคลนอาหาร และน้ำ และปัญหาโรคระบาดที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคม (Social Security) และความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) ปัญหาการถูกโจมตีและคุกคามทาง Cyber และปัญหาการเมืองภายในประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางความมั่นคงของโลก ทั้งนี้ประเทศต่าง ๆ ได้พยายามแก้ปัญหาร่วมกัน ทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโลก โดยองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศต่างมีความพยายามที่จะระงับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ไม่ให้ขยายตัวออกจนยากต่อการควบคุม และพยายามให้ปัญหาเหล่านั้นลดลงหรือสิ้นสุดลงด้วยแนวทางสันติวิธี องค์การที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในขณะนี้ คือ องค์การสหประชาชาติ ที่พยายามเป็นตัวกลางในการระงับข้อพิพาทต่าง ๆ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมแก่ประเทศที่ประสบปัญหาภายใน เพื่อลดภัยคุกคามต่อความมั่นคงโลก นอกจากนี้ องค์การความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สหภาพยุโรป สหภาพแอฟริกา ต่างก็มีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาความมั่นคงภายในภูมิภาคต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน โดยในห้วงที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าจำนวนของการก่อการร้าย

^๑ สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ. “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕. หน้า ๔.

จะลดน้อยลงจากการปราบปรามอย่างจริงจัง ภายใต้การนำและแรงกดดันจากสหรัฐฯ และชาติพันธมิตร โดยสหรัฐฯ สามารถสังหาร นายอุซามะห์ บิน ลาดิน ผู้นำหมายเลข ๑ ของกลุ่มอัลกออิดะห์ได้ในเดือน พฤษภาคม ๒๕๕๔ และสังหารนายอาดิยาห์อิบด์ อัลราห์มาน ผู้นำหมายเลข ๒ ได้ในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ อย่างไรก็ตาม ขบวนการก่อการร้ายพยายามปรับเปลี่ยนตัวเองให้สามารถดำรงกลุ่มอยู่ได้ และจะยังคงเป็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญต่อไป

สำหรับสถานการณ์วิกฤตการณ์การเมืองโลกในห้วงที่ผ่านมา เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ คือ การที่ประชาชนอาหรับหลายชาติลุกฮือประท้วงเพื่อโค่นล้มผู้นำเผด็จการที่ครองอำนาจมานาน หรือที่เรียกกันว่า “Arab Spring” เริ่มตั้งแต่ ตูนิเซีย อียิปต์ และลิเบีย จนลุกลามไปสู่ แอลจีเรีย บาหลีเรน จิบูตี อิรัก จอร์แดน โอมาน เยเมน คูเวต เลบานอน มอริเตเนีย โมร็อกโก ซาอุดีอาระเบีย ซูดาน ซีเรีย และเวสเทิร์นสะฮารา โดยรูปแบบของการประท้วงมีทั้งการนัดหยุดงาน จนถึงการเดินทางขบวนขับไล่รัฐบาล โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก และทวิตเตอร์ เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่สำคัญ การประท้วงดังกล่าวมีมูลเหตุสำคัญจากปัจจัยคล้ายคลึงกัน ๔ ประการ ได้แก่ (๑) สภาพสังคมที่มีช่องว่างมากระหว่างคนรวยกับคนจน (๒) การทุจริตของผู้นำรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ระดับสูง (๓) การปกครองแบบเผด็จการ และ (๔) อัตราการว่างงานสูงและสินค้าต่าง ๆ ราคาแพง สำหรับแนวโน้มของปัญหาดังกล่าวยังคงดำเนินต่อไปอีกระยะหนึ่ง และน่าจะมีทิศทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่สำคัญของโลกในช่วงที่ผ่านมา และยังคงมีผลต่อไปในอนาคต คือ สภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจของโลกที่เกิดจากวิกฤตเศรษฐกิจในสหรัฐฯ และยุโรป ตลอดจนปัญหาวิกฤตการเงินของกรีซและอิตาลี ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ และมีแนวโน้มก่อให้เกิดปัญหาไปทั่วโลก หรืออาจเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยอาจทำให้เกิดมหาอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ในเอเชียและละตินอเมริกา ได้แก่ กลุ่ม BRIC ซึ่งเป็นการรวมตัวของ ๔ ประเทศชั้นนำในตลาดเกิดใหม่ ประกอบด้วย บราซิล (Brazil) รัสเซีย (Russia) อินเดีย (India) และจีน (China)

๒. สถานการณ์ความมั่นคงระดับภูมิภาค

๒.๑ ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก การขยายบทบาทของสหรัฐฯ^๒ จีน ญี่ปุ่น รัสเซีย และอินเดียในภูมิภาค ทำให้หลายประเทศมีการประเมินยุทธศาสตร์ใหม่ โดยเฉพาะเกาหลีใต้ ได้ประกาศเปลี่ยนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ จากเดิมที่มุ่งตั้งรับภัยคุกคามจากเกาหลีเหนือ เป็นการป้องกันแบบรอบทิศ รวมทั้งเร่งขยายขีดความสามารถด้านกำลังรบ ในขณะที่ญี่ปุ่นได้ปรับยุทธศาสตร์ทหารเป็นการป้องกันเชิงรุกมากขึ้น เนื่องจากความไม่ไว้วางใจจีน และมองว่าจีนมีเจตนาจะเป็นมหาอำนาจทางทหารในภูมิภาค

^๒ สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ. “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕. หน้า ๖.

๒.๒ ภูมิภาคตะวันออกกลาง วิกฤตการณ์การเมืองในตะวันออกกลางในช่วงที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ คือ การที่ประชาชนในประเทศอาหรับหลายชาติลุกฮือเพื่อโค่นล้มผู้นำเผด็จการที่ครองอำนาจมานาน หรือที่เรียกกันว่า “Arab Spring” ซึ่งถูกมองว่าเป็นสถานการณ์ที่ถูกกำหนดขึ้นตามผลประโยชน์ของชาติมหาอำนาจ ที่เคยครอบครองดินแดนและหรือยังคงมีผลประโยชน์อยู่ และสร้างเงื่อนไขความขัดแย้งไว้ให้ในภูมิภาค โดยเฉพาะปัญหาขัดแย้งระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ การแบ่งแยกดินแดนเขชนีย์ของรัสเซีย ยังคงส่งผลกระทบต่อสันติภาพโลก โดยเฉพาะสถานการณ์ในอิรักและปัญหาในเวคลีร์อิหร่าน ซึ่งปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง และมีความเปราะบางที่อาจปะทุขึ้นได้ตลอดเวลา

๒.๓ ภูมิภาคเอเชียใต้ ความขัดแย้งระหว่างอินเดียกับปากีสถานในแคชเมียร์ยังเป็นปัญหาที่ต้องกังวลต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถือครองอาวุธนิวเคลียร์ของทั้งสองฝ่าย ในขณะที่อินเดียมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อาจทำให้เกิดความตึงเครียดทางนิวเคลียร์ จนเป็นอันตรายต่อภูมิภาคได้ ส่วนสถานการณ์ในศรีลังกามีแนวโน้มที่ดีขึ้น หลังจากได้มีการเจรจาหยุดยิงและเริ่มมีการหารือแนวทางระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับขบวนการแบ่งแยกดินแดนพยัคฆ์ตีมิฬเพื่อให้นำสันติภาพมาสู่ประเทศ

๒.๔ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ ปัญหาคาบสมุทรเกาหลีอยู่ในภาวะชะงักงัน เนื่องจากการเจรจาของเกาหลีทั้งสองไม่สามารถตกลงกันได้ ในหลายประเด็น รวมทั้งการกดดันของสหรัฐฯ ต่อเกาหลีเหนือ ในเรื่องการตรวจสอบการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ และการขายระบบขีปนาวุธให้แก่ประเทศในตะวันออกกลาง ซึ่งแนวโน้มของสถานการณ์ในคาบสมุทรเกาหลีไม่น่าจะขยายตัวรุนแรง แต่การที่สหรัฐฯ และญี่ปุ่น ต่างเห็นว่าเกาหลีเหนือยังเป็นภัยคุกคามต่อภูมิภาค จึงเป็นเหตุผลให้สหรัฐฯ ยังคงให้ความสำคัญและคงกองกำลังไว้ในภูมิภาค ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความตึงเครียดต่อไป อย่างไรก็ตาม นโยบาย “Sun Shine” ของเกาหลีใต้ ในการรวมชาติเกาหลีอย่างสันติอาจดำเนินต่อไปได้และประสบความสำเร็จ แต่จะไม่อยู่ในห้วงทศวรรษหน้านี้ หากประสบความสำเร็จจะทำให้เศรษฐกิจของเกาหลีใต้ตกต่ำลง เช่นเดียวกับ การรวมชาติเยอรมัน อันจะส่งผลกระทบต่อการถดถอยทางเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้อีกวาระหนึ่ง สำหรับปัญหาไต้หวันกับจีน ซึ่งจีนได้ประกาศนโยบายจีนเดียวโดยถือว่าไต้หวันเป็นมณฑลหนึ่งของจีน จึงเป็นประเด็นที่สหรัฐฯ กังวลว่าจีนจะใช้กำลังต่อไต้หวันก็ยังคงมีอยู่ต่อไป

๒.๕ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ เนื่องจากภูมิภาคนี้เป็นแหล่งทรัพยากร แหล่งการค้าการลงทุน ตลาดแรงงาน และเป็นเส้นทางขนส่งทางเรือที่สำคัญ ทำให้เกิดการขยายอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจและประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะสหรัฐฯ ยังคงเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีทั้งบทบาททางการเมืองและการรักษาความมั่นคง

ของภูมิภาคอย่างโดดเด่นในภูมิภาคนี้ รวมถึงความพยายามในการป้องกันอิทธิพลของจีน ที่อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ในขณะที่ยังคงกำลังขยายบทบาททางทหารและทางเศรษฐกิจเข้ามาในภูมิภาคนี้ เพื่อคานากับอิทธิพลของจีนเช่นกัน ด้านสหภาพยุโรป รัสเซีย ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ก็ได้ให้ความสำคัญ โดยการเร่งกระชับความสัมพันธ์กับประเทศในกลุ่มอาเซียนมากขึ้น ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ขณะเดียวกัน ในกลุ่มประเทศอาเซียนได้มีการเพิ่มความร่วมมือกันมากขึ้น โดยเฉพาะความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ สำหรับสถานการณ์ความมั่นคงภายในภูมิภาคในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนของอาเซียนยังคงมีปรากฏอยู่ ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลัก ๆ ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกภายในกลุ่มอาเซียน อันสืบเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจในภูมิภาคในช่วงปี ๒๕๔๐ ซึ่งหลายประเทศยังอยู่ในระยะฟื้นตัว ปัญหาความขัดแย้งของประเทศสมาชิกภายในกลุ่มอาเซียนเอง เช่น ปัญหาความขัดแย้งด้านอาณาเขตทั้งทางบกและทางทะเล และปัญหาการเมืองภายในเมียนมา ที่อาจมีผลกระทบต่อการแก้ปัญหาภายในภูมิภาค สำหรับปัญหาอื่น ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของภูมิภาค ได้แก่ ปัญหาการก่อการร้ายสากล ที่แม้ในภูมิภาคจะมีใช้เป้าหมายหลักของการก่อการร้าย แต่มีการใช้พื้นที่เป็นแหล่งสนับสนุนด้านการเงินและการจัดหาอาวุธของกลุ่มการก่อการร้ายในภูมิภาค และเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคอื่น สำหรับปัญหาอื่น ๆ ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไขยังคงมีอยู่ต่อไป ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาโจรสลัดและการปล้นเรือ ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากร ซึ่งหลายประเทศกำลังร่วมมือกันแก้ไขปัญหายาเสพติด แม้ว่าจะมีความร่วมมือในการปราบปรามทั้งในระดับของอาเซียน และได้รับการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ แต่ยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้น และแผ่ขยายเป็นวงกว้างมากขึ้นในหลายประเทศ จากปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว อาจส่งผลให้เกิดการแข่งขันและการจัดหายุทธโปกรณ์เพิ่มขึ้น และทำให้เกิดภาวะของความตึงเครียดขึ้นในภูมิภาค

๓. สถานการณ์ความมั่นคงภายในของประเทศไทย^๓

๓.๑ สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความยืดเยื้อ มีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงมาอย่างต่อเนื่อง โดยความรุนแรงที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๑ จนถึงปัจจุบัน เป็นสถานการณ์ที่ความละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง ในระยะเวลาที่ผ่านมาภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ มีความพยายามดำเนินการแก้ไขปัญหามาตามกรอบนโยบายต่าง ๆ โดยยึดแนวทางยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักในการปฏิบัติงาน แนวทางการเมืองนำการทหาร การอาศัยกระบวนการยุติธรรม มาตรการการเยียวยา

^๓ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕. หน้า ๕.

และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการเจรจากับกลุ่มผู้ที่มีความเห็นต่างจากรัฐ โดยประเทศมาเลเซียเป็นศูนย์กลางในการเจรจา อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความรุนแรงยังคงปรากฏอยู่และเชื่อมโยงกับปัญหาต่าง ๆ ทั้งกลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ความเกลียดชังและความแค้นจากเรื่องส่วนตัว ความบาดหมางของคนต่างศาสนา การดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายและการค้ายาเสพติด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนทำให้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งจากการเจรจากับกลุ่มผู้มีความเห็นต่างจากรัฐยังไม่มีความก้าวหน้า อันมีผลมาจากกลุ่มเจรจาไม่สามารถควบคุมกลุ่มก่อความไม่สงบในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ซึ่งทำให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม หากการเจรจาประสบผลสำเร็จ ภาครัฐก็ยังจำเป็นต้องเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ต่อไป

๓.๒ สถานการณ์การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ความเคลื่อนไหวของขบวนการก่อการร้ายสากลในประเทศไทยยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ ซึ่งเป็นไปในรูปแบบการลักลอบขนส่งอาวุธสงคราม และการมุ่งเน้นก่อการร้ายที่ตั้งของสถานที่สำคัญของกลุ่มประเทศเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สหรัฐฯ อังกฤษ และออสเตรเลีย ในขณะที่นโยบายของไทยที่เน้นการเปิดประเทศเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว ทำให้การเดินทางเข้า-ออกประเทศของกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติสามารถกระทำได้ง่าย การบังคับใช้กฎหมายไม่ค่อยเข้มงวด มีการทุจริตคอร์รัปชัน จึงเป็นปัญหาและสาเหตุสำคัญที่อาชญากรรมข้ามชาติเข้ามาแฝงตัว และใช้ประเทศไทยเป็นฐานปฏิบัติการในการกระทำความผิด

๓.๓ สถานการณ์ความขัดแย้งของคนในชาติ จากการที่ประชาชนได้รับความรู้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองและการบริหารประเทศ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดพัฒนาการในกระบวนการประชาธิปไตยของประเทศ ทั้งในทางบวกและทางลบ จึงเป็นโอกาสของกลุ่มผู้ไม่หวังดีและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองที่มุ่งหวังในการแสวงประโยชน์เพื่อก้าวเข้าสู่อำนาจทางการเมืองโดยอาศัยช่องทางดังกล่าวในการปลุกกระดมและปลุกฝังอุดมการณ์ ที่บิดเบือนจากหลักการประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เพื่อใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ยังผลให้เกิดความแตกแยกเกิดการแบ่งพวกและแบ่งฝ่าย ตามความเชื่อและอุดมการณ์ที่ได้รับการปลุกฝัง ซึ่งนับวันปัญหาดังกล่าวยิ่งทวีความรุนแรงและฝังรากลึกในจิตใจของคนในชาติเพิ่มมากขึ้นในทุกระดับ รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางสังคม หลักนิติธรรมและนิติรัฐ และศีลธรรมอันดีของสังคมไทย ปัญหาความขัดแย้งของคนในชาติยังคงมีแนวโน้มที่อาจเกิดความรุนแรงจากการเผชิญหน้าของประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน และกลุ่มผู้ไม่หวังดีที่อาศัยจังหวะโอกาสในการสร้างสถานการณ์ เพื่อขยายความรุนแรงให้เกิดขึ้นได้ในอนาคตต่อไป

๓.๔ สถานการณ์การล่องละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์ การเคลื่อนไหวที่มีลักษณะดังสถาบันพระมหากษัตริย์มาแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมือง ตลอดจนการกล่าวอ้างความเท็จเพื่อดูหมิ่นใส่ร้าย อันเป็นการบ่อนทำลายต่อสถาบันฯ และการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหมิ่นสถาบันฯ โดยกล่าวถึงการขัดต่อหลักสิทธิและเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน ยังมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหว นำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม รวมทั้งส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อสถาบันฯ ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจและจุดยึดเหนี่ยวของสังคม

ปัญหาความมั่นคงทางทะเลที่ประเทศไทยต้องเผชิญในอนาคต

ปัญหาความมั่นคงทางทะเลของประเทศมีความผันแปรไปตามปัจจัยหลัก ๒ ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทั้งในระดับโลกและภูมิภาค และการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงภายในประเทศ ทั้งปัจจัยทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา วัฒนธรรม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลของประเทศไทยนี้ เป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งที่จะต้องใช้พิจารณากำหนดบทบาทและท่าทีของประเทศไทยในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการใช้การทูตด้วยกำลังทางเรือเป็นเครื่องมือ

๑. ปัญหาเรื่องเขตแดนทางทะเลและพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล

จากการเร่งพัฒนาประเทศให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง ตามกระแสทุนนิยมและการค้าเสรี ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องการทรัพยากร ทั้งในประเทศและนอกประเทศเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับทรัพยากรที่หาได้จากผืนแผ่นดินเริ่มขาดแคลน ทำให้ในอนาคตการแสวงหาทรัพยากรจากทะเลมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ จึงมีความพยายามที่จะครอบครองพื้นที่ในทะเลให้มากที่สุด แนวโน้มในอนาคตปัญหาการอ้างสิทธิในพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลที่เหลื่อมทับกัน จะเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลกับหลายประเทศ เช่น มาเลเซีย เมียนมา เวียดนาม กัมพูชา และยังไม่สามารถแบ่งแยกอาณาเขตทางทะเลได้อย่างสมบูรณ์ต่อไป จึงมีความเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะประสบปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ดังกล่าว

๒. ปัญหาโจรสลัดและการปล้นเรือ

ในอดีต ปัญหาการกระทำอันเป็นโจรสลัดได้ทุเลาไปประยะหนึ่ง แต่ในทศวรรษที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นอีกครั้ง โดยเฉพาะในบริเวณน่านน้ำนอกชายฝั่งประเทศโซมาเลีย ช่องแคบมะละกา และบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจการในทะเลของประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการขนส่งและค้าขายทางทะเล ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค จึงได้ร่วมมือกันที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง แต่สถานการณ์ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ และจะส่งผลกระทบต่อการค้า การขนส่งสินค้าและพลังงานเข้า-ออกของประเทศไทย ในช่วงทศวรรษหน้าต่อไป

๓. ปัญหาการก่อการร้ายในทะเล

หลังจากเหตุการณ์ก่อการร้ายในสหรัฐฯ กรณี 911 เมื่อ ๙ กันยายน ๒๕๔๔ ทำให้เห็นว่า การก่อการร้ายเป็นเครื่องมือตอบโต้ที่มีประสิทธิภาพของผู้ที่อ่อนแอกว่า ซึ่งนักวิชาการเห็นพ้องกันว่า การก่อการร้ายมีแนวโน้มจะพัฒนาไปสู่พื้นที่ในทะเลมากขึ้น เนื่องจากเป็นพื้นที่กว้างใหญ่และมีช่องว่างด้านกฎหมายมาก ทำให้ยากต่อการระวังป้องกัน ประกอบกับในอาณาเขตของประเทศไทย มีเป้าหมายที่เป็นผลประโยชน์ของสหรัฐฯ และชาติพันธมิตรเป็นจำนวนมาก เช่น แหล่งผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในทะเล การมีท่าเรือและเส้นทางคมนาคมทางทะเล เพื่อใช้ในการขนส่งสินค้า ที่เป็นปัจจัยสำคัญของการผลิต และตอบสนองความต้องการของชาติตะวันตก ซึ่งอาจตกเป็นเป้าหมายในการ โจมตีของกลุ่มก่อการร้ายสากลได้ในอนาคต

๔. ปัญหาการทำการประมงรุกล้ำน่านน้ำ

จากจำนวนเรือประมงไทยที่มีมากขึ้น และไม่สัมพันธ์กับปริมาณสัตว์น้ำที่มีอยู่ ทำให้กองเรือประมงของไทยต้องหันไปพึ่งพาแหล่งประมงนอกน่านน้ำมากขึ้น ถึงแม้ว่าในประเทศเพื่อนบ้านจะเปิดสัมปทานให้เรือประมงไทยเข้าไปทำการประมง หรือเปิดโอกาสให้เข้าไปร่วมทุนก็ตาม แต่ก็ยังมีเรือประมงไทยลักลอบเข้าไปทำประมงโดยผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ทำให้บางประเทศใช้มาตรการที่รุนแรงในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันก็พบว่าเรือประมงต่างชาติรุกล้ำน่านน้ำของไทยด้วยเช่นกัน

๕. ปัญหาคนต่างด้าวลักลอบหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย

จากสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย ที่มีพื้นที่ทางบกและทางทะเลติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้การเดินทางเข้า-ออกประเทศไทย ทั้งตามช่องทางผ่านแดนที่ถูกต้องตามกฎหมายและช่องทางตามธรรมชาติ ทั้งทางบก ทางล่าน้ำ และทางทะเล สามารถกระทำได้ง่าย ประกอบกับประเทศไทยมีสถานภาพทางเศรษฐกิจดีกว่าประเทศเพื่อนบ้าน และผู้ประกอบการนิยมแรงงานราคาถูก ส่งผลให้มีการลักลอบนำแรงงานเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายจาก ลาว เมียนมา และ

กัมพูชาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ ชาวโรฮิงญาและชาวเกาหลีเหนือ ที่มักลักลอบเข้าเมืองจากทางทะเลเป็นหลัก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับปัญหาความมั่นคงทางทะเลในอีกหลายลักษณะ เช่น ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาด้านสาธารณสุข และปัญหาแรงงาน เป็นต้น

๖. ปัญหาการกระทำผิดกฎหมายในทะเลอื่น ๆ

นอกเหนือจากการทำการประมงผิดกฎหมาย และการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเล และผิดกฎหมายภายในประเทศแล้ว ปัญหาการกระทำผิดกฎหมายในทะเลในรูปแบบอื่น ๆ ก็ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่อง เช่น การลักลอบขนของหนีภาษี การลักลอบขนและค้ำน้ำมันเถื่อนในทะเล การลักลอบขนส่งอาวุธสงครามและยาเสพติด และการค้ามนุษย์ เป็นต้น

๗. ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง

การเกิดคราบน้ำมันรั่วไหลในทะเล ทั้งฝั่งอ่าวไทยและทะเลอันดามันยังคงปรากฏให้เห็นอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากกรณีเรือล่ม เรือจม และอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในเรือ การสูบน้ำมันในท่าเรือหรือในทะเล การลักลอบปล่อยน้ำมันและของเสียลงทะเล การเกิดอุบัติเหตุในแท่นผลิตก๊าซธรรมชาติและน้ำมันในทะเล ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศน์ทางทะเลและชายฝั่งเป็นวงกว้าง อีกทั้งปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลอย่างขาดจิตสำนึก เช่น การใช้เครื่องมือทำการประมงผิดกฎหมาย การลักลอบจับปลาในฤดูวางไข่ การสร้างสิ่งปลูกสร้างบริเวณชายหาดและป่าชายเลน การท่องเที่ยวทางทะเลที่ขาดความรับผิดชอบทำให้เกิดความเสียหายกับปะการัง และระบบกวนสภาพแวดล้อมทางทะเล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นปัญหาที่สร้างผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว และยากต่อการแก้ไข

๘. ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติและสาธารณภัยขนาดใหญ่

จากสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย ที่ตั้งอยู่ระหว่างแหล่งกำเนิดของพายุหมุนเขตร้อนทั้งสองด้าน ทำให้มีพายุเคลื่อนผ่านเข้าประเทศไทย โดยเฉลี่ยประมาณ ๓ - ๔ ครั้งต่อปี พายุที่เคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทยตอนบนส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชัน ซึ่งมีแนวปะทะเป็นพื้นดินและเทือกเขา ทำให้ลดความรุนแรงและความเสียหายลงได้ สำหรับพื้นที่ทางตอนใต้เป็นภูมิประเทศซึ่งเปิดสู่ทะเล ดังนั้น พายุที่เคลื่อนเข้าสู่อ่าวไทยและขึ้นฝั่งทางภาคใต้ อาจมีกำลังแรงขนาดพายุโซนร้อนหรือไต้ฝุ่น ส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหาคลื่นซัดฝั่ง ลมที่พัดแรงจัด เกิดพายุและคลื่นลมแรงในทะเล ทำให้เกิดอุบัติเหตุเรือล่มและเรือจม ตลอดจนเกิดอุทกภัยและดินโคลนถล่ม ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ มีแนวโน้มที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศของโลกจากภาวะโลกร้อน อีกทั้งประเทศไทยตั้งอยู่บนรอยเลื่อนของเปลือกโลกที่ยังคงมีโอกาส

เคลื่อนตัวและเกิดแผ่นดินไหว ซึ่งทำให้มีโอกาสเกิดธรณีพิบัติภัยและคลื่นยักษ์สึนามิ โดยเฉพาะทางฝั่งทะเลอันดามัน ทั้งนี้หากไม่มีระบบการแจ้งเตือนภัย ระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ดีแล้ว ย่อมจะเกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดแนวชายฝั่งทะเลเป็นอย่างมาก

บทบาทและท่าทีของชาติมหาอำนาจ องค์กรระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย คือ บทบาทและท่าทีของชาติมหาอำนาจ ในฐานะตัวแสดงหลักในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดกรอบหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ที่เป็นกติกาให้กับประเทศสมาชิก รวมทั้งประเทศต่าง ๆ ที่เป็นตัวแสดง ซึ่งมีบทบาทและท่าทีตามทิศทางและเป้าหมายที่ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้กำหนดขึ้น เพื่อตอบสนองต่อผลประโยชน์ของชาติที่มีความแตกต่างกันไป

๑. ชาติมหาอำนาจ

๑.๑ สหรัฐอเมริกา

สหรัฐฯ^๔ ยังคงเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีบทบาทเด่นต่อไป และไม่มีแนวโน้มว่าจะมีประเทศมหาอำนาจใดที่สามารถเข้ามามีอิทธิพลหรือแทนที่สหรัฐฯ ได้ในระยะ ๕ ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ยังให้ความสำคัญในการร่วมมือกับนานาชาติ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศ โดยดำเนินยุทธศาสตร์ปฏิสัมพันธ์ในระดับโลก รวมทั้งใช้หลักการให้ความร่วมมือในกรอบพหุภาคี และให้ความสำคัญในการร่วมมือกับสหประชาชาติ นอกจากนี้ ยังใช้อำนาจทางการทหารควบคู่กับแนวทางการทูต (Smart power) เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบาย อีกทั้งยังกระชับความสัมพันธ์กับมิตรประเทศ และเพิ่มความสัมพันธ์กับประเทศศูนย์กลางอำนาจใหม่ ทั้ง จีน อินเดีย รัสเซีย บราซิล แอฟริกาใต้ และอินโดนีเซีย และเพิ่มความสัมพันธ์กับประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับกระแสปฏิวัติประชาธิปไตยในภูมิภาค โดยมีนโยบายหลัก ๓ ประการ ได้แก่ (๑)ต่อต้านการใช้ความรุนแรงในการปราบปรามประชาชน (๒) สนับสนุนสิทธิสากล (๓) สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน

^๔ กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้ กระทรวงการต่างประเทศ. “สหรัฐอเมริกา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://aspa.info.go.th/>, ๒๕๕๗.

ส่วนบทบาทและท่าทีของสหรัฐฯ ที่มีต่อประเทศไทยนั้น เนื่องจากไทยและสหรัฐฯ มีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นยาวนานกว่า ๑๘๐ ปี แม้ว่าจะมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งสองฝ่าย แต่ก็ไม่ได้ส่งผลร้ายแรงและสามารถฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างกันได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ไทยยังคงเป็นพันธมิตรที่สำคัญของสหรัฐฯ ในภูมิภาค โดยเฉพาะความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงที่ใกล้ชิดและเป็นรูปธรรม ได้แก่ การฝึกซ้อมผสมทางทหาร Cobra Gold การต่อต้านการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ระดับสูง การจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ การรับมือกับภัยพิบัติ และการสกัดกั้นการแพร่ขยายของอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง นอกจากนี้ไทยยังมีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์และความมั่นคงต่อสหรัฐฯ ซึ่งสหรัฐฯ ยังพึ่งพาไทยในฐานะเป็นประเทศที่มีบทบาทนำในอาเซียน โดยเฉพาะการสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยในเมียนมา การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค และการเข้ามามีบทบาทหลักในกลไกระดับภูมิภาค สำหรับประเด็นที่เป็นข้อกังวลของความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสหรัฐฯ ที่สำคัญ คือ การที่สหรัฐฯ ออกรายงานประจำปีซึ่งเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ไทย เช่น รายงานด้านยาเสพติด การค้ามนุษย์ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยจัดอันดับให้ไทยเป็นประเทศที่ต้องจับตามองเป็นพิเศษ

๑.๒ สหภาพยุโรป

สหภาพยุโรป^๕ เป็นกลุ่มประเทศที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ในการสร้างกระแสและทิศทางการเมือง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคมระดับโลก ในด้านเศรษฐกิจ สหภาพยุโรปเป็น ๑ ใน ๓ ศูนย์กลางเศรษฐกิจโลก และเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจที่มี GDP ใหญ่ที่สุดในโลก เป็นตลาดสินค้าและบริการ ตลาดการเงิน และแหล่งที่มาของการลงทุน ที่สำคัญเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศที่ใหญ่ที่สุด รวมทั้งมีบรรษัทข้ามชาติระดับโลกมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยุโรปประสบปัญหาเศรษฐกิจจากวิกฤตหนี้ยุโรป ที่เริ่มต้นจากประเทศกรีซและลุกลามต่อไปยังหลายประเทศในยุโรป ได้แก่ อิตาลี และฝรั่งเศส ยังเป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไข และทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจในซีกโลกตะวันตกมีการชะลอตัวตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ และอาจลุกลามกลายเป็นภาวะถดถอยของเศรษฐกิจโลกต่อไป อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศในสหภาพยุโรปมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอังกฤษที่เป็นผู้สนับสนุนหลักของสหรัฐฯ ในการปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายในภูมิภาค อังกฤษพยายามเพิ่มบทบาทการรักษาผลประโยชน์ของตนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในรูปลักษณะของการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงภายในคาบสมุทรอินโดจีน เช่น ความพยายามมีบทบาทนำในการปรองดองแห่งชาติของเมียนมา การทำสงคราม

^๕ กระทรวงการต่างประเทศ. “กรอบความร่วมมือ : สหภาพยุโรป (European Union)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

ในอิรักและลิเบีย โดยไม่มีมติจากสหประชาชาติ จะเป็นผลให้เกิดกระแสเกลียดชัง และแหล่งผลประโยชน์ของอังกฤษในภูมิภาคต่าง ๆ อาจถูกโจมตีจากกลุ่มผู้ก่อการร้าย เช่นเดียวกับที่สหรัฐฯ ประสบทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ส่วนบทบาทและท่าทีของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปที่มีต่อประเทศไทยนั้น ยังคงเป็นไปด้วยความราบรื่น ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน สหภาพยุโรปมองว่าไทยเป็นประเทศที่มีระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งสามารถเป็นหุ้นส่วนสำคัญของสหภาพยุโรป ทั้งในด้านการเมืองและเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมองว่าไทยเป็นหนึ่งในแกนนำอาเซียน ที่ส่งเสริมบทบาทของสหภาพยุโรป เพื่อถ่วงดุลกับสหรัฐฯ และมหาอำนาจอื่น ๆ ของโลก รวมทั้งเชื่อมโยงสหภาพยุโรปกับอาเซียนได้ สำหรับประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป คือ มาตรการปกป้องทางการค้าภายใต้นโยบายเศรษฐกิจสีเขียว และการใช้กฎระเบียบเรื่องซื้อขายสิทธิในการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ เพื่อบังคับใช้ในการขนส่งทางอากาศเหนือน่านฟ้าของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจการส่งออกและสายการบิน ที่ดำเนินธุรกิจในเส้นทางระหว่างไทยกับยุโรป

๑.๓ จีน

จีน^๖ ประสบความสำเร็จในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ในลักษณะการทูตเชิงเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศมหาอำนาจ ขณะเดียวกันจีนก็ดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุก ด้วยการใช้พลังอำนาจทางเศรษฐกิจร่วมกับพลังอำนาจแบบ Soft power โดยใช้เครื่องมือทางการทูต เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยตั้งเป้าหมายที่จะเป็นประเทศมหาอำนาจใน ๕ ปีข้างหน้า และเป็นตัวแปรที่สำคัญของปัญหาความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก จีนเชื่อว่าประเทศตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐฯ ยังดำเนินยุทธศาสตร์ตามแนวทางลัทธิครองความเป็นใหญ่/ความเป็นเจ้า (Hegemonism) และลัทธิแบ่งแยกในชาติ (Separatism) ซึ่งก่อให้เกิดภัยคุกคามที่สำคัญต่อภูมิภาค คือ การแข่งขันสะสมอาวุธ ลัทธิชาตินิยม และการสร้างพันธมิตรทางทหาร จีนให้ความสำคัญต่อมาตรการเสริมสร้างความไว้วางใจ (Confidence Building Measures: CBMs) การมีผลประโยชน์ร่วมที่เท่าเทียมกัน และการร่วมมือภายใต้หลักการพื้นฐานการเคารพอธิปไตยซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการเผชิญหน้าและสงคราม นโยบายของจีนจะแสวงหาหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์เพื่อถ่วงดุลอำนาจและกานอิทธิพลกับสหรัฐฯ เนื่องจากจีนยึดหลักการเอาชนะโดยไม่ต้องรบ อีกทั้งศักยภาพทางเศรษฐกิจที่ถดถอยของสหรัฐฯ ทำให้ไม่สามารถสู้อิทธิพลทางเศรษฐกิจของจีนได้

^๖ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : สาธารณรัฐประชาชนจีน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

นอกจากนี้ จีนยังได้ให้ความสำคัญทางยุทธศาสตร์การควบคุมเส้นทางคมนาคมในทะเลอันดามัน และมหาสมุทรอินเดีย โดยเฉพาะการแสวงประโยชน์จากเส้นทางคมนาคม จากทางทะเลผ่านเข้าสู่พื้นที่ภายในประเทศด้านตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ และเอเชียกลาง เพราะจะช่วยให้จีนมีทางเลือกเพิ่มขึ้นในการออกสู่มหาสมุทรอินเดีย จึงทำให้จีนขยายอิทธิพลด้วยการพัฒนาความสัมพันธ์ และสนับสนุนทางทหารต่อประเทศต่าง ๆ ในมหาสมุทรอินเดีย ได้แก่ อิหร่าน ปากีสถาน มัลดีฟ ศรีลังกา บังกลาเทศ และเมียนมา

ส่วนบทบาทและท่าทีของจีนที่มีต่อประเทศไทยนั้น ด้วยความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๑๘ และจีนกล่าวว่าเป็นความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้อง และเป็นตัวอย่งความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนบ้านที่ดี โดยจีนหวังให้ไทยถือฤกษ์ต่อการขยายบทบาทของจีนในภูมิภาค ซึ่งตระหนักดีว่าที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของไทยมีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและการพัฒนาของจีน เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นประตูในการขยายความสัมพันธ์ และเชื่อมโยงกับภูมิภาคอาเซียน และเป็นตัวเชื่อมสำคัญที่ทำให้จีนสามารถออกสู่ทะเล ทั้งด้านทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก นอกจากนี้ จีนต้องการที่จะเพิ่มช่องทางการนำเข้าพลังงาน โดยไม่ต้องผ่านช่องแคบมะละกา ซึ่งมองไทยเป็นทางเลือกที่สำคัญ ทั้งในแง่พลังงานและยุทธศาสตร์การเชื่อมเส้นทางโลจิสติกส์กับประเทศเพื่อนบ้าน ที่ผ่านมาจีนและไทยไม่มีความขัดแย้งระหว่างกัน ทั้งในเรื่องดินแดนหรือผลประโยชน์ รวมทั้งจากการที่ไทยยึดมั่นนโยบายจีนเดียว และการรวมชาติอย่างสันติ ไม่แสดงท่าทีประณามจีนในประเด็นสิทธิมนุษยชนในเวทีสหประชาชาติ รวมถึงการช่วยจีนป้องปรามการเคลื่อนไหวของลัทธิฟาสซิสต์ในไทย ทำให้โอกาสในการเสริมสร้างความสัมพันธ์เป็นไปอย่างราบรื่น อย่างไรก็ตาม จีนยังมองว่าไทยให้ความสำคัญกับสหรัฐฯ มากกว่าจีน โดยเฉพาะด้านความมั่นคง ซึ่งอาจสร้างความรู้สึกที่ไม่ดีในอนาคต

๑.๔ รัสเซีย

รัสเซีย^๑ จะเพิ่มบทบาทระหว่างประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไปใน ๕ ปีข้างหน้า และการกลับมาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นสมัยที่ ๓ ของนายวลาดิเมียร์ ปูติน ในปี ๒๕๕๕ จะส่งผลให้การดำเนินนโยบายที่สำคัญชัดเจนขึ้น ขณะเดียวกันรัสเซียคงต้องใช้เวลาในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ก่อนจะรื้อฟื้นสถานะเป็นประเทศมหาอำนาจและร่วมมือกับจีนต่อต้านสหรัฐฯ ในเวทีโลก ปัจจุบันรัสเซียมีอิทธิพลในการควบคุมแหล่งพลังงานที่สำคัญในเอเชียกลาง รวมถึงการสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศแบบยั่งยืน และการสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกัน

^๑ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปยุโรป : สหพันธรัฐรัสเซีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๓.

การแทรกแซงทางการเมืองจากชาติตะวันตก ด้วยการดิ่งกิจการด้านการพลังงานกลับมาเป็นเครื่องมือของรัฐ ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณว่ารัสเซียอาจกลับมาในฐานะมหาอำนาจอีกครั้ง รวมทั้งการกลับเข้ามา มีบทบาทในอาเซียน โดยมีความสัมพันธ์พิเศษกับเวียดนามและเมียนมา ซึ่งเป็นประเทศผู้นำเข้าอาวุธ และเทคโนโลยีพลังงานนิวเคลียร์จากรัสเซีย ตลอดจนมีท่าทีเอนเอียงไปทางเวียดนาม ในปัญหา ความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลในภูมิภาค

ส่วนบทบาทและท่าทีของรัสเซียที่มีต่อประเทศไทยนั้น รัสเซียถือว่าเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ นับตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๓ โดยความร่วมมือระหว่างกันได้พัฒนาอย่างมีพลวัต รัสเซียมองไทยว่ามีความสำคัญทางเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมุ่งเน้นขยายความร่วมมือกับไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อสนองตอบยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่แถบตะวันออกเฉียงใต้และแถบไซบีเรีย ให้สามารถบูรณาการอย่างทันสมัยเข้ากับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และต้องการใช้ไทยเป็นพันธมิตร เพื่อเพิ่มบทบาทของตนในองค์กรระดับภูมิภาค รวมถึงเวทีต่าง ๆ ที่มีประเทสหราชอาณาจักรแสดงบทบาทอยู่ นอกจากนี้ รัสเซียยังมีจุดยืนที่สอดคล้องกับไทย คือ การไม่วิพากษ์วิจารณ์กิจการภายใน หรือประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศอื่น หากไม่กระทบต่อผลประโยชน์ของรัสเซีย โดยเฉพาะปัญหาการแบ่งแยกดินแดนโดยกลุ่มหัวรุนแรงในคอเคซัสเหนือ ซึ่งสถานการณ์มีความใกล้เคียงกับปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยมาก ทั้งนี้ ไทยและรัสเซียยังเห็นพ้องกันในหลักการแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศผ่านการทูตพหุภาคี ทั้งในระดับระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค ในสหประชาชาติ และองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ สำหรับประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับรัสเซีย ได้แก่ การส่งตัว นาย Victor Bout ให้กับทางการสหรัฐฯ ซึ่งแม้ว่ารัสเซียจะไม่ได้มีการโต้ตอบรุนแรง แต่ก็ส่งผลทำให้มีการชะลอความร่วมมือและการประชุมของกลไกทวิภาคีต่าง ๆ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย เช่น การขายอาวุธ รัสเซียให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นอาจส่งผลให้รัสเซียหันไปให้การสนับสนุนเพื่อนบ้านที่มีข้อพิพาทกับไทยได้ในอนาคต

๑.๕ ญี่ปุ่น

ญี่ปุ่น^๔ ยังคงเผชิญกับปัญหาความมั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจภายในประเทศต่อไป และในอีก ๕ ปีข้างหน้า ญี่ปุ่นจะยังคงมุ่งแก้ไขปัญหาภายในประเทศ มากกว่าเข้าไปมีบทบาทระหว่างประเทศ ยกเว้นเพื่อการรักษาผลประโยชน์ของตน ส่วนสถานการณ์ด้านความมั่นคง

^๔ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : ญี่ปุ่น”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗).

ความหวาดระแวงภัยคุกคามจากจีน ทำให้ญี่ปุ่นยังผูกพันผลประโยชน์ด้านความมั่นคงไว้กับสหรัฐฯ ต่อไป รวมทั้งจะเสริมสร้างความร่วมมือกับพันธมิตรของสหรัฐฯ เช่น ออสเตรเลียและอินเดีย เพื่อสานอิทธิพลของจีนที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว และหันไปพึ่งพาตนเองด้านการป้องกันประเทศมากขึ้น ถึงแม้รัฐธรรมนูญไม่อนุญาตให้มีกองทัพ โดยอาศัยการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ให้ญี่ปุ่นสามารถทำได้ หากถูกคุกคาม สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นจะมีความใกล้ชิดต่อไป เนื่องจากต่างมีท่าทีและผลประโยชน์ที่สอดคล้องกัน ทั้งทางด้านการเมืองระหว่างประเทศและความมั่นคง โดยเฉพาะการขยายบทบาทของญี่ปุ่น ในการสร้างความสงบเรียบร้อยและเสถียรภาพในภูมิภาค รวมทั้งสหรัฐฯ สนับสนุนการมีบทบาทของญี่ปุ่นในฐานะตัวแทนของภูมิภาคในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ

ส่วนบทบาทและท่าทีของญี่ปุ่นที่มีต่อประเทศไทยนั้น ญี่ปุ่นมองว่าไทยมีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ ทั้งด้านการเมืองและความมั่นคง โดยญี่ปุ่นตระหนักถึงความสำคัญของไทยในแง่ภูมิรัฐศาสตร์ และมองไทยในฐานะผู้นำภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการพัฒนา ลุ่มน้ำโขง เน้นความร่วมมือกับไทยในการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) และแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor: SEC) โดยเฉพาะการเชื่อมโยงในภูมิภาค การลดช่องว่างด้านการพัฒนา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สำหรับประเด็นด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ ไทยและญี่ปุ่นต่างเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งญี่ปุ่นมีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารจัดการภัยพิบัติ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านการเตือนภัย การช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ในด้านเศรษฐกิจ ไทยยังคงเป็นแหล่งที่น่าลงทุนสำหรับญี่ปุ่น เพราะมีปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุน เช่น ความพร้อมด้านสาธารณูปโภค แรงงานที่มีคุณภาพ ค่าจ้างแรงงานไม่สูง มีนโยบายการส่งเสริมการลงทุนที่ดี และการมีบริการให้คำปรึกษาแก่บริษัทญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม โดยที่สภาพแวดล้อมการลงทุน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนใน พ.ศ.๒๕๕๘ จะทำให้ญี่ปุ่นมีทางเลือกในการลงทุนมากขึ้น โดยมีประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทย ได้แก่ เวียดนาม อินเดีย และอินโดนีเซีย สำหรับประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น คือ ปัญหาแรงงานไทยจำนวนมากที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีในสายตาของญี่ปุ่น และกรณี นายฮิโรยูกิ มุราโมโต ช่างภาพรอยเตอร์ ที่เสียชีวิตในเหตุการณ์ความไม่สงบในกรุงเทพฯ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๕๓ ซึ่งรัฐบาลญี่ปุ่นให้ความสำคัญและต้องการทราบผลการสืบสวน อันอาจจะส่งผลกระทบต่อการค้าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลญี่ปุ่นในระยะยาว

๑.๖ อินเดีย

อินเดีย เป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชียใต้ ที่มีบทบาทในประชาคมโลกสูง มีการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นอิสระ (Independent Foreign Policy) เน้นผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก ส่งเสริมความเท่าเทียมกัน ในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่กำลังพัฒนา รวมทั้งส่งเสริมหลักการระบบหลายขั้วอำนาจ (Multipolarity) โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียใต้ ที่อินเดียให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ในระยะ ๕ ปีข้างหน้า อินเดียจะยังคงดำเนินนโยบายเชิงรุกทางการทูตอย่างรอบด้าน (Comprehensive Diplomacy) ผ่านกรอบหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) ควบคู่กับการค้าประกันความมั่นคงภายใน การเสริมสร้างศักยภาพทางทหาร และการผลักดันเศรษฐกิจให้เติบโตตามเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักในการต้านทานภัยคุกคามระยะสั้นจากปากีสถาน และระยะยาวจากจีน ขณะเดียวกัน อินเดียต้องการเป็นสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ในอนาคต เพื่อแสดงบทบาทเป็นผู้นำระดับโลก เช่นเดียวกับประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม อินเดียยังคงเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ปัญหาความขัดแย้งในจัมมูแคชเมียร์ กลุ่มแบ่งแยกดินแดนภายในประเทศ และกลุ่มก่อการร้ายจากปากีสถาน เป็นต้น ด้านความมั่นคงอินเดีย มีกำลังกองทัพใหญ่เป็นอันดับ ๔ ของโลก มีการค้นคว้าพัฒนาทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า มีศักยภาพในการผลิตอาวุธที่มีอำนาจการทำลายล้างสูง (Weapon of Mass Destruction: WMD) โดยเฉพาะขีปนาวุธข้ามทวีปและอาวุธนิวเคลียร์

ส่วนบทบาทและท่าทีของอินเดียต่อประเทศไทยนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอินเดียอยู่ในระดับปกติ และมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจากผลประโยชน์ของอินเดียภายใต้นโยบายมุ่งตะวันออก (Look East Policy) ที่ให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียตะวันออกมากขึ้น สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทยตามนโยบายมุ่งตะวันตก (Look West Policy) ที่ให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา นอกจากนี้ ไทยยังมีจุดแข็งที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินยุทธศาสตร์ต่ออินเดียหลายประการ เช่น ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เป็นประตูเชื่อมอินเดียกับอาเซียน และมีพรมแดนทางทะเลอันดามันติดต่อกับประเทศไทย ที่เอื้อต่อยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางทะเลของอินเดีย อินเดียให้ความสำคัญกับชาติมหาอำนาจและกลุ่มประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่ทัดเทียมกับตน และให้ความสนใจกับไทยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อผลประโยชน์เฉพาะหน้าของตน โดยอินเดียต้องการความร่วมมือจากไทยในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ การต่อต้านการก่อการร้ายและการต่อต้านกลุ่มแบ่งแยกดินแดน ความมั่นคงทางทะเลในทะเล

“กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : อินเดีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗).

อันดามัน การได้รับการสนับสนุนจากไทยในเวทีภูมิภาคและเวทีพหุภาคี โดยเฉพาะเรื่องความเป็นสมาชิกถาวรของ UNSC สำหรับประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอินเดีย คือ อินเดียเชื่อว่า ไทยเป็นพื้นที่ซึ่งกลุ่มต่อต้านรัฐบาลอินเดียให้ความสนใจ โดยกลุ่มที่เข้ามาเคลื่อนไหว ได้แก่ กลุ่มสภาสังคมนิยมแห่งชาตินาคาแลนด์/กลุ่มไอแซค-มูยวาร์ (National Socialist Council of Nagaland/I-M) เนื่องจากมีที่ตั้งใกล้อินเดีย สะดวก และประหยัดในการเดินทางและการปฏิบัติการ อีกทั้งชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลเมียนมาในไทย ช่วยเหลือในการติดต่อกับนายหน้าค้าอาวุธ รวมถึงความเคลื่อนไหวในประเทศอาเซียนอื่น ๆ ได้สะดวก ประกอบกับมีองค์กรพัฒนาเอกชน ทั้งในไทยและต่างประเทศให้การสนับสนุนอีกด้วย

๒. องค์การระหว่างประเทศ

๒.๑ องค์การสหประชาชาติ

ภายหลังจากการทำสงครามอิรักของสหรัฐฯ โดยปราศจากการขอความเห็นชอบจากสหประชาชาติ ส่งผลให้ความเชื่อถือของประชาคมโลกต่อสหประชาชาติลดลงอย่างมาก โดยภาพที่ปรากฏต่อประชาคมโลกเสมือนหนึ่งว่า สหประชาชาติเป็นภาคส่วนหนึ่งของสหรัฐฯ และบทบาทของการรักษาสันติภาพ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ กลายเป็นเพียงสิ่งที่เขียนไว้ในภารกิจ แต่ไม่สามารถนำมาปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้ นอกจากนี้การเปลี่ยนเลขาธิการสหประชาชาติเป็น นายบัน คิมูน (Ban Ki-moon) ซึ่งเป็นคนเอเชียไม่สามารถลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ สำหรับประเทศไทยได้ส่งกองกำลังทหารเข้าร่วมการปฏิบัติการทางทหารกับสหประชาชาติ เพื่อแสดงภาพลักษณ์ความร่วมมือและความสัมพันธ์กับประชาคมในเวทีโลกไว้ และเป็นการแสดงออกถึงความมีมาตรฐาน ความทันสมัยของกองทัพ ทั้งนี้การปฏิบัติการดังกล่าวจะต้องอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติ และคำนึงถึงปัจจัยด้านการเมืองระหว่างประเทศ รวมถึงด้านการทหารควบคู่กันไป โดยล่าสุด กองทัพเรือไทยได้ส่งหมู่เรือเข้าร่วมปฏิบัติการกับกองกำลังผสมทางเรือนานาชาติ ที่คุ้มครองเรือพาณิชย์ในบริเวณอ่าวเอเดนและชายฝั่งโซมาเลีย ทั้งนี้เพื่อปกป้องเรือพาณิชย์และเรือประมงของไทยมิให้ถูกปล้นหรือถูกจับเรียกค่าไถ่จากโจรสลัด

๒.๒ ประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียน^๑ ประกอบด้วยประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๑๐ ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม มีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย คือ เร่งรัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคมและการพัฒนาวัฒนธรรมในภูมิภาค การส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค

^๑ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. “สู่ประชาคมอาเซียน ๒๕๕๘”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

ตลอดจนยึดมั่นในหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติในปี ๒๕๔๖ โดยผู้นำอาเซียนได้เห็นพ้องต้องกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน ที่ประกอบด้วย ๓ เสาหลัก อันได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Social-Cultural Community: ASCC) ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ได้มีการออกกฎบัตรอาเซียน ซึ่งเป็นเสมือนธรรมนูญของอาเซียน โดยเป็นการวางกรอบมาตรฐานทางการเมือง ที่ทุกประเทศจะต้องยึดถือและปฏิบัติตาม โดยอาเซียนมองว่าสันติภาพ และเสถียรภาพทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จึงมุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีความไว้วางใจระหว่างกัน (Confidence Building) ตลอดจนการสร้างเสถียรภาพ (Stability) และสันติภาพ (Peace) ในภูมิภาค ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาอาเซียนพยายามระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยใช้การเจรจาทางการเมือง และการสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อพิพาทขยายตัวเป็นความตึงเครียด

ในส่วนประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน (ASEAN Political Security Community: APSC) ที่จัดตั้งขึ้นมีเป้าหมายหลัก คือ การสร้างประชาคมอาเซียนให้มีความร่วมมือกัน สามารถเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคง ทั้งในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งเสริมสร้างให้ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ร่วมกันสร้างสรรค์กับประชาคมโลก และให้อาเซียนมีบทบาทนำ อย่างไรก็ตาม อาเซียนยังไม่ประสบความสำเร็จในการรวมตัวกันอย่างเป็นทางการในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิภาคมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้กับจีน เนื่องจากแต่ละประเทศยังมีผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง และวัฒนธรรมการเมืองที่แตกต่างกัน สำหรับประเทศไทยได้ปฏิบัติตามกฎบัตรอาเซียนตามที่ได้วางกรอบไว้ โดยเฉพาะการเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาค การแก้ไขความขัดแย้ง โดยใช้การประสานความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในภูมิภาคเป็นไปในทางสันติวิธี โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับเขตแดน ทั้งทางบกและทางทะเลของไทย นอกจากนี้ การอยู่ในฐานะประเทศผู้ริเริ่มก่อตั้งประชาคมอาเซียน ไทยยังคงมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้อาเซียนพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบตามที่ตั้งกรอบไว้ เพื่อให้บรรลุผลความเป็นหนึ่งเดียวในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ทั้งนี้ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือในประเด็นสำคัญ ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางทะเล ด้านการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ ด้านการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ด้านการแพทย์ทหาร ด้านการต่อต้านการก่อการร้าย และด้านการจัดตั้งคณะทำงานผู้เชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติการบูรณาการเพื่อมนุษยธรรม

๓. ประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศเพื่อนบ้าน

๓.๑ เมียนมา

เมียนมา^๑ หรือสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการเมือง เศรษฐกิจ และการทหาร ทำให้สามารถควบคุมอำนาจบริหารประเทศได้อย่างมั่นคง รัฐบาลเมียนมายึดมั่นการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ที่เน้นการรักษาความเป็นกลางและไม่มีนโยบายรุกรานผู้ใด โดยพยายามส่งเสริมบทบาทของเมียนมาในเวทีการเมืองระหว่างประเทศและเปิดประเทศมากขึ้น ปัจจุบันเมียนมามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับจีนและอินเดีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับสมดุลในการดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงด้วย และจากนโยบายของผู้นำทางทหารของเมียนมา ที่สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือด้านการทหารกับมิตรประเทศเพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกัน เมียนมาถือว่าความมั่นคงของเมียนมาเป็นเรื่องสำคัญลำดับแรก ดังนั้นจึงต้องการให้ไทยดำเนินการขึ้นเด็ดขาดกับกลุ่มต่อต้านรัฐบาลเมียนมา ซึ่งเมียนมาเชื่อว่ามิที่ปักกิ่งอยู่ในดินแดนไทย และค่ายผู้ลี้ภัยจากการสู้รบเป็นแหล่งสนับสนุนการปฏิบัติการของกลุ่มต่อต้านรัฐบาลเมียนมาด้วย

ส่วนบทบาทและท่าทีของเมียนมาต่อประเทศไทยนั้น ปัจจุบันเมียนมามีท่าทีเชิงบวกกับไทย มีการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันดีขึ้นเป็นลำดับ เห็นได้จากการให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนการเยือนและการหารือ ทั้งระดับรัฐบาลและผู้นำกองทัพอย่างต่อเนื่อง โดยนายกรัฐมนตรีเดินทางเยือนเมียนมาแล้ว ๒ ครั้ง คือ การเดินทางเยือนในโอกาสรับตำแหน่งใหม่ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ และการเข้าร่วมการประชุมผู้นำ ๖ ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๕ - ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยในครั้งหลังนี้ นายกรัฐมนตรีได้พบหารือกับประธานาธิบดีเมียนมาที่เนปิดอว์ และนางออง ซาน ซู จี ที่กรุงย่างกุ้งด้วย จึงเป็นโอกาสของไทยที่จะเจรจาแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องปัญหาเขตแดน ทั้งทางบกและทางทะเล ปัญหาการครอบครองพื้นที่เกาะสามเกาะ (เกาะหลาม เกาะคั่น และเกาะจันก) ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสองฝ่ายมีความร่วมมือทวิภาคีที่คืบหน้าในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการปราบปรามยาเสพติด การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การแก้ไขปัญหาแรงงานผิดกฎหมาย ปัญหาการทำประมง การส่งเสริมการค้าและการลงทุน และล่าสุด รัฐบาลเมียนมาได้เปิดจุดผ่านแดนถาวรเมียวดีตรงข้าม อ.แม่สอด จ.ตาก เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ (ภายหลังจากที่ปิดมาตั้งแต่วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๓) และปล่อยตัวนักโทษชาวไทย ๘ คน เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครบ ๘ รอบ และเป็นการแสดงไมตรีจิต

^๑ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : เมียนมา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗).

ในความสัมพันธ์อันดีกับไทย สำหรับไทยกับเมียนมามีความร่วมมือภายใต้กลไกทวิภาคีที่สำคัญ คือ (๑) คณะกรรมาธิการร่วม (Thailand Myanmar Joint Commission on Bilateral Cooperation: JC) (๒) คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Regional Border Committee: RBC) (๓) คณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Committee: JBC) รวมทั้งคณะกรรมการด้านเทคนิคว่าด้วยแม่น้ำที่เป็นเขตแดน และ (๔) คณะกรรมาธิการร่วมด้านการค้า (Joint Trade Commission: JTC)

๓.๒ มาเลเซีย

มาเลเซีย^๑ หรือสหพันธรัฐมาเลเซีย ให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปทางการเมือง และการปรับปรุงกฎหมาย โดยยึดหลักการถ่วงดุลระหว่างสิทธิมนุษยชน เสรีภาพของประชาชน ความสงบเรียบร้อยในสังคม ความปรองดอง และความมั่นคง ด้วยการยกเลิกกฎหมายความมั่นคงภายใน (Internal Security Act: ISA) ซึ่งบังคับใช้มานานถึง ๕๑ ปี จำนวน ๒ ฉบับ และประกาศใช้กฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายฉบับใหม่ ๒ ฉบับแทน ด้านต่างประเทศ ดำเนินนโยบายที่เป็นอิสระ โดยมุ่งตอบสนองนโยบายและผลประโยชน์สูงสุดของชาติเป็นสำคัญ เน้นภาพลักษณ์การเป็นมุสลิมสายกลาง เสริมสร้างบทบาทนำในกลุ่มประเทศมุสลิมและประเทศกำลังพัฒนา พร้อมทั้งเร่งพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือกับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญและความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นอันดับแรก มุ่งเน้นการส่งเสริมระบบพหุภาคี และลดการเผชิญหน้าในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งพยายามเพิ่มบทบาทในเวทีอาเซียนและเวทีโลกด้วย

ส่วนบทบาทและท่าทีของมาเลเซียที่มีต่อประเทศไทยนั้น โดยทั่วไป ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซีย แบ่งออกเป็น ๒ ด้านหลัก ได้แก่ (๑) การดำเนินความร่วมมือภายใต้กลไกต่าง ๆ ที่มีอยู่ อาทิ คณะกรรมาธิการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับมาเลเซีย (Joint Commission: JC) คณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมสำหรับพื้นที่ชายแดน (Joint Development Strategy: JDS) คณะกรรมการด้านความมั่นคง ได้แก่ คณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee: GBC) คณะกรรมการระดับสูง (High Level Committee: HLC) และ คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Regional Border Committee: RBC) ซึ่งทั้ง ๓ ระดับ เป็นกรอบความร่วมมือของฝ่ายทหาร เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคง และความร่วมมือชายแดน คณะกรรมการด้านความมั่นคงกรอบอื่น ๆ เฉพาะเรื่อง อาทิ คณะกรรมการร่วมด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และความร่วมมือในกรอบ Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle (IMT-GT) และอาเซียน และ (๒) ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย การเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนร่วมกัน การร่วมกันพัฒนาและ

^๑ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : มาเลเซีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗).

ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายแดนของทั้งสองประเทศ และการเสริมสร้างมาตรการสร้างความไว้วางใจ (Confidence Building Measures) บนพื้นฐานของกรอบ 3Es ได้แก่ การศึกษา (Education) การจ้างงาน (Employment) และการประกอบกิจการ (Entrepreneurship) ส่วนด้านการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียมีพลวัต รวมทั้งตั้งอยู่บนผลประโยชน์ร่วมกัน โดยทั้งสองฝ่ายตระหนักถึงการมี “จุดมุ่งหมาย” ร่วมกัน ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือทวิภาคี เพื่อสนับสนุนความเชื่อมโยงในอาเซียน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางและความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน สำหรับด้านความมั่นคงกองทัพไทยกับมาเลเซีย มีการฝึกทางทหารร่วมกันเป็นประจำ ได้แก่ (๑) LAND EX THAMAL ซึ่งเป็นการฝึกประจำปี เริ่มเมื่อปี ๒๕๓๖ (๒) THALAY LAUT ซึ่งมีการฝึกครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๒๓ จัดขึ้นทุก ๒ ปี โดยไทยกับมาเลเซียสลับกันเป็นเจ้าภาพ (๓) SEA EX THAMAL เริ่มเมื่อปี ๒๕๒๒ มีพื้นที่ฝึกบริเวณพื้นที่ปฏิบัติการร่วมชายแดนทางทะเลระหว่างไทย-มาเลเซีย ทั้งด้านอ่าวไทยและทะเลอันดามัน (๔) AIR THAMAL เป็นการฝึกการปฏิบัติการทางอากาศยุทธวิธีตามบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ โดยทำการฝึกทุกปี ประกอบด้วยการฝึกภาคสนามสลับกับการฝึกปัญหาที่บังคับการ และสลับกันเป็นเจ้าภาพ และ (๕) JCEX THAMAL เป็นการฝึกร่วม/ผสมภายใต้กรอบการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน

๓.๓ ลาว

ลาว^๑ หรือสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวปัจจุบันทิศทางการบริหารประเทศของลาว และนโยบายด้านความมั่นคงต่อประเทศเพื่อนบ้านไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเฉพาะการที่ไม่เคยมองไทยเป็นมิตร แต่ยังไม่เป็นภัยคุกคามต่อไทย เนื่องจากยังไม่มีความสามารถเพียงพอ รัฐบาลลาวยังคงรักษาความสัมพันธ์ และความร่วมมือที่ใกล้ชิดกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะเวียดนามและจีน ซึ่งเป็นพันธมิตรร่วมอุดมการณ์ และประเทศที่ให้ความช่วยเหลือหลัก นอกจากนี้ นโยบายต่างประเทศของคณะรัฐบาล ยังให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดในระดับพรรคกับเวียดนาม ซึ่งที่ผ่านมา มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีแผนจัดทำหนังสือประวัติศาสตร์ร่วม เพื่อเผยแพร่การเป็นพันธมิตรต่อสู้กับประเทศตะวันตก ขณะเดียวกัน ลาวได้ใช้นโยบายสร้างดุลยภาพ เพื่อรับมือกับการขยายบทบาทและอิทธิพลของประเทศต่าง ๆ ทั้ง จีน เวียดนาม และไทย รวมทั้งดึงประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ เช่น สหรัฐฯ อินเดีย ญี่ปุ่น มาถ่วงดุลอำนาจเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกรอบงำจากประเทศใดประเทศหนึ่ง และเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการเป็นที่สนใจ และเป็นจุดแข่งขันอิทธิพลและผลประโยชน์ระหว่างประเทศมหาอำนาจนั้น ๆ

^๑ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : ลาว”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

ส่วนบทบาทและท่าทีของลาวที่มีต่อประเทศไทยนั้น ปัจจุบันลาวและไทยเห็นชอบให้เพิ่มการตรวจตราในพื้นที่ชายแดน เพื่อสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด ร่วมมือในด้านการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อแก้ไขปัญหาชายแดน เช่น ปัญหาการก่อการร้าย การเข้าเมืองผิดกฎหมาย การคูดทรายตามแม่น้ำโขง และแม่น้ำเหือง อย่างไรก็ตาม ปัญหาเขตแดน ทั้งทางบกและทางน้ำ ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามลำแม่น้ำโขง และโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจที่เมืองต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้ว มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อสังคมไทย และเป็นแหล่งรองรับธุรกิจผิดกฎหมายของกลุ่มนายทุนจีนและพ่อค้ายาเสพติด

๓.๔ กัมพูชา

กัมพูชา^๑ หรือราชอาณาจักรกัมพูชา รัฐบาลกัมพูชามีเสถียรภาพที่มั่นคง แต่ยังมีภาพลักษณ์ด้านลบอีกหลายด้าน เช่น ความเป็นประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และการทุจริตคอร์รัปชัน ตลอดจนปัญหาในการดำเนินนโยบายหลายประการ ที่กระทบต่อความนิยมของประชาชน อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวของฝ่ายค้านและมวลชนต่าง ๆ ไม่สามารถลดทอนอำนาจของรัฐบาลได้ สำหรับด้านต่างประเทศ กัมพูชาดำเนินนโยบายในลักษณะสร้างสรรค์ความสัมพันธ์กับทุกประเทศ โดยมีการเสริมสร้างสถานะและบทบาท ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ทั้งนี้ เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ แลกเปลี่ยนกับความช่วยเหลือจากนานาประเทศ เพื่อพัฒนาประเทศและการพัฒนากองทัพมากขึ้น

ส่วนบทบาทและท่าทีของกัมพูชาที่มีต่อประเทศไทยนั้น กัมพูชาและไทยมีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศาสนา และรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนที่คล้ายคลึงกัน มีความสัมพันธ์ในระดับประชาชน โดยเฉพาะประชาชนบริเวณแนวชายแดนที่ใกล้ชิด และมีการแลกเปลี่ยนทางการค้าปริมาณมาก (สินค้าเกษตร และเครื่องอุปโภคบริโภค) อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชาผกผันบ่อยครั้ง สาเหตุหลักมาจากสถานการณ์การเมืองภายใน การปลุกกระแสชาตินิยมในหมู่ประชาชน และปัญหาเขตแดน กัมพูชาเคยประกาศตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับไทย ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ในสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๑ (สถาปนาความสัมพันธ์กลับคืนในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๐๒) และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๔ (สถาปนาความสัมพันธ์กลับคืนในปี ๒๕๐๕ สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร) โดยทั้ง ๒ กรณี มีสาเหตุมาจากข้อพิพาทเรื่องเขาพระวิหาร นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์ประกาศลดระดับความสัมพันธ์ทางการทูตลง (เหลือเป็นระดับอุปทูต) หลังจากเหตุการณ์เผาสถานทูตไทยเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๖ จากกรณีที่มีรายงานข่าวในกัมพูชาว่า นักแสดงชาวไทยกล่าวดูหมิ่นชาวกัมพูชา และการเรียกเอกอัครราชทูตฯ

^๑ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : กัมพูชา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

กลับประเทศ ระหว่างวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึง ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ หลังจากที่กัมพูชาประกาศ แต่งตั้ง พ.ต.ท.ทักษิณฯ เป็นที่ปรึกษารัฐบาลกัมพูชา (ต่อมา กัมพูชาออกแถลงการณ์ยุติการปฏิบัติหน้าที่ ของ พ.ต.ท.ทักษิณฯ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓) ซึ่งฝ่ายกัมพูชาได้เรียกเอกอัครราชทูตกัมพูชา ประจำประเทศไทยกลับกัมพูชาในช่วงเดียวกัน ปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชากลับคืนสู่ภาวะปกติ สำหรับกลไกการเจรจาหรือระหว่างไทยกับกัมพูชาในลักษณะทวิภาคีที่สำคัญ คือ คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี ไทย-กัมพูชา (Joint Commission on Bilateral Cooperation: JC) ซึ่งเป็นเวทีสำหรับการเจรจา/ตกลงเกี่ยวกับความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การท่องเที่ยว ฯลฯ การเจรจาหรือเรื่องเขตแดน มีกลไก การประชุมคณะกรรมการเขตแดนร่วม ไทย-กัมพูชา (Joint Boundary Commission: JBC) เป็นเวทีหลัก นอกจากนี้ ยังมีกลไกความร่วมมือด้านการทหาร โดยมีคณะกรรมการชายแดนทั่วไป ไทยกับกัมพูชา (General Border Committee: GBC) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของ ทั้งสองประเทศเป็นประธาน และคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทยกับกัมพูชา (Regional Border Committee: RBC) ซึ่งมีแม่ทัพของแต่ละภูมิภาคทหารของทั้งสองฝ่ายเป็นประธาน ปัจจุบัน ความสัมพันธ์ไทยกับกัมพูชามีพัฒนาการที่ดีอย่างต่อเนื่อง โดยฝ่ายกัมพูชาก็ได้แสดงความพร้อมที่จะ ปรับปรุงความสัมพันธ์กับไทยอย่างชัดเจน รวมทั้งมีการจัดการประชุมทวิภาคีไทย-กัมพูชา ที่เป็นกลไก ความร่วมมือและเป็นเวทีหารือที่สำคัญระหว่างกันที่หยุดชะงักไปในช่วงที่มีปัญหาข้อพิพาทระหว่างกัน เช่น การประชุม GBC การประชุม JBC เป็นต้น รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้นำระดับสูง เพื่อกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน และจำกัดประเด็นที่ยังเป็นปัญหา ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีในด้านอื่น ๆ

๓.๕ เวียดนาม

เวียดนาม^๑ หรือสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม การเมืองภายในเวียดนามยังคงมีความมั่นคง และมีเสถียรภาพสูงต่อไป เนื่องจากเวียดนามมีระบบการปกครองแบบพรรคคอมมิวนิสต์เดี่ยว อำนาจสูงสุดอยู่ภายใต้ระบบผู้นำร่วม (Collective leadership) ประกอบด้วย เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ประธานาธิบดี และนายกรัฐมนตรี ตามลำดับ ดำเนินนโยบายการทูตเชิงรุก เพื่อสนับสนุนการพัฒนา เศรษฐกิจ และเสริมสร้างสถานะทางการเมืองระหว่างประเทศ รวมทั้งด้านความมั่นคง มุ่งพัฒนา ความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ โดยเฉพาะกับสหรัฐฯ รัสเซีย และญี่ปุ่น ในฐานะพันธมิตร เชิงยุทธศาสตร์ในด้านเศรษฐกิจ เพื่อถ่วงดุลกับจีน รักษาความสัมพันธ์กับอินเดียอย่างใกล้ชิด ร่วมมือสนับสนุนสมาชิกภาคีอาเซียนในโครงการต่าง ๆ ขณะเดียวกันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา

^๑ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : เวียดนาม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๓).

กองทัพ ให้มีประสิทธิภาพทั้งกำลังพลและยุทโธปกรณ์ โดยเฉพาะการปกป้องผลประโยชน์ทางทะเล และการสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของจีนในทะเลจีนใต้ จากการอ้างสิทธิ์เหนือหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ โดยนำยุทธโศปกรณ์สมัยใหม่ และที่ได้พัฒนาขึ้นในประเทศ เข้าประจำการมากขึ้น มีการพัฒนา กองทัพเรือให้เป็นกองเรือทะเลลึก และพัฒนาขีดความสามารถการปฏิบัติการทางเรือในทุกสาขา ซึ่งมีนัยสำคัญต่อคุณภาพทางการทหารในภูมิภาค และอาจนำไปสู่การแข่งขันการสะสมอาวุธของประเทศต่าง ๆ ในอนาคต

๓.๖ สิงคโปร์

สิงคโปร์^๑ หรือสาธารณรัฐสิงคโปร์ ดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบเป็นมิตร โดยให้ความสำคัญกับประเทศอาเซียนเป็นอันดับแรก ด้วยการสนับสนุนให้อาเซียนเป็นองค์กร เพื่อขยายบทบาทและผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกในเวทีโลก (Influence multiplier) และผลักดัน การลดมาตรการกีดกันทางการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งการเปิด น่านฟ้าเสรีอาเซียน เพื่อสนับสนุนผลประโยชน์ของสิงคโปร์ นอกจากนี้ สิงคโปร์ได้ให้ความสำคัญ ในการกระชับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้ความสำคัญกับมาเลเซียเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ อินโดนีเซีย ทั้งนี้ยังคงมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกับมาเลเซียที่มีมาตั้งแต่ สมัยอาณานิคม ให้ลุล่วงด้วยกระบวนการทางการทูต ในด้านการทหารกองทัพสิงคโปร์จะยังคง พัฒนาขีดความสามารถกองทัพให้เข้าสู่กองทัพยุคที่ ๓ ด้วยการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย เข้าประจำการ และส่งเสริมโครงการศึกษาอบรมแก่กำลังพล โดยกองทัพสิงคโปร์ได้ก่อตั้ง Centre for Operational Learning เพื่อพัฒนาการศึกษาอบรมด้านการปฏิบัติการของกำลังพลทั้ง ๓ เหล่าทัพ และจัดตั้งหน่วยงานใหม่ คือ Personnel Command (PERSCOM) โดยมีหน้าที่หลักในการจัดหาทรัพยากร บุคคลที่มีศักยภาพให้กับกองทัพสิงคโปร์ รวมทั้งกำหนดให้ประชาชนสิงคโปร์และทุกหน่วยงาน ของรัฐมีส่วนร่วมกันอย่างบูรณาการ ตามเป้าหมายของการป้องกันประเทศ นอกจากนี้ สิงคโปร์ยังได้ เสริมสร้างอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่ก้าวหน้า สามารถพัฒนาอาวุธและยุทโธปกรณ์ สนองความ ต้องการของกองทัพได้อย่างเพียงพอ กองทัพสิงคโปร์และกองทัพไทยมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นดีมาก

ส่วนบทบาทและท่าทีของสิงคโปร์ที่มีต่อประเทศไทยนั้น ความสัมพันธ์ ระหว่างไทยกับสิงคโปร์ยังคงมีความใกล้ชิด บนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกันในทุก ๆ ด้าน และในการพัฒนาเป็นประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ ทั้งสองฝ่ายมีการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับ ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีกลไกทวิภาคีสำคัญ ๆ ๔ กรอบได้แก่ (๑) การประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างนายกรัฐมนตรี (Prime Ministerial Retreat) (๒) โครงการแลกเปลี่ยนระหว่างข้าราชการ

^๑ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : สิงคโปร์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗).

พลเรือนไทยกับสิงคโปร์ (Civil Service Exchange Programme: CSEP) (๓) การประชุม Singapore - Thailand Enhanced Economic Relations: STEER มีกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ประสานงาน และ (๔) ความร่วมมือด้านความมั่นคง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีเพียงความร่วมมือในกรอบ CSEP และความร่วมมือด้านความมั่นคงที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม CSEP ครั้งที่ ๑๐ ในวันที่ ๑๕ - ๒๐ มกราคม ๒๕๕๔ สำหรับด้านการทหาร ไทยกับสิงคโปร์มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้บังคับบัญชาระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารร่วมด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศระหว่างกองทัพ คณะทำงานร่วมกองทัพเรือไทย-สิงคโปร์ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการฝึกบุคลากร และการซ้อมรบร่วมกันในหลายโอกาส ได้แก่ การฝึกร่วมผสม Exercise Cope Tiger การฝึกร่วมผสม Cobra Gold การฝึกผสม ทร. - ทร.สิงคโปร์ Sing Siam ทุกวงรอบ ๒ ปี และความตกลงทวิภาคีด้านการทหารที่สำคัญ ได้แก่ ความตกลงเรื่องการฝึกของกองทัพสิงคโปร์ในไทย ฉบับที่ ๘ พ.ศ.๒๕๕๐ ถึง พ.ศ.๒๕๕๓ (ลงนามเมื่อ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕) และบันทึกความเข้าใจ ว่าด้วยการสนับสนุนด้านการฝึกและการส่งกำลังบำรุงระหว่างกองทัพอากาศสิงคโปร์กับไทย ซึ่งไทยอนุญาตให้สิงคโปร์ใช้พื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อฝึกรบภาคพื้นดิน และที่สนามบินกองบินที่ ๒๓ จังหวัดอุดรธานีในการฝึกรบทางอากาศ

๓.๗ อินโดนีเซีย

อินโดนีเซีย^๑ หรือสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ให้ความสำคัญในการดำเนินงานตามกรอบของ ASEAN ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินงานด้านการต่างประเทศของอินโดนีเซียเอง มุ่งผลักดันให้ประเทศสมาชิกมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการดำเนินงานภายใต้ ๓ เสาหลัก เพื่อมุ่งไปสู่การรวมตัวของประชาคม ASEAN ในปี ๒๕๕๘ รวมทั้งพยายามแก้ปัญหาเรื่องเขตแดนทางทะเล และการคุ้มครองแรงงานต่างชาติในพื้นที่ทั่วภูมิภาค อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากอินโดนีเซียส่งมอบตำแหน่งประธาน ASEAN ให้แก่กัมพูชาในปี ๒๕๕๕ อินโดนีเซียน่าจะกลับมาดำเนินนโยบายต่างประเทศของตนเองอย่างจริงจังอีกครั้ง โดยยังคงส่งเสริมความร่วมมือ และความเป็นหุ้นส่วนระหว่างประเทศ คงไว้ซึ่งการพึ่งพาตนเอง ความเท่าเทียม และอยู่บนหลักการของผลประโยชน์ร่วมกัน และที่สำคัญคือการกลับมามีบทบาทนำในภูมิภาค และในเวทีระหว่างประเทศที่มีความแตกต่างกัน ทั้งเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม อินโดนีเซียสามารถทำหน้าที่เป็นคนกลาง หรือสะพานเชื่อมระหว่างโลกมุสลิมและโลกตะวันตก ในด้านการทหาร กองทัพอินโดนีเซียยังคงดำเนินยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ในการสร้างกองทัพเรือให้มีความเข้มแข็งเหมาะสมกับภูมิศาสตร์ของประเทศ และพยายามปรับเปลี่ยนบทบาทจากการปฏิบัติ ๒ หน้าที่ ทั้งด้านการเมือง และการทหาร ไปสู่ภารกิจ

^๑ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : อินโดนีเซีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

การป้องกันประเทศเป็นหลักมากขึ้น โดยกองทัพได้กำหนดนโยบายวางตัวเป็นกลางทางการเมืองอย่างค่อยเป็นค่อยไป และมุ่งเน้นบทบาทในการรักษาเสถียรภาพ และความมั่นคงของชาติ รวมทั้งรักษาภาวะเบี่ยงและกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักการสากล

ส่วนบทบาทและท่าทีของอินโดนีเซียที่มีต่อประเทศไทยนั้น อินโดนีเซียเป็นพันธมิตรที่สำคัญของไทย ทั้งในกรอบอาเซียนและในเวทีระหว่างประเทศอื่น ๆ การที่อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมุสลิมมากที่สุดในโลก ท่าทีของอินโดนีเซียเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ย่อมมีผลต่อท่าทีของประเทศมุสลิม โดยเฉพาะในกรอบองค์การความร่วมมืออิสลาม (Organization of Islamic Cooperation: OIC) ที่ผ่านมา อินโดนีเซียสนับสนุนแนวทางการแก้ไขปัญหาของรัฐบาล และช่วยอธิบายให้ประเทศมุสลิมอื่น ๆ เข้าใจปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลไกความร่วมมือหลักระหว่างไทยกับอินโดนีเซีย ได้แก่ (๑) การประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - อินโดนีเซีย (Joint Commission Meeting between the Kingdom of Thailand and the Republic of Indonesia: JC) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่ายเป็นประธานร่วม และ (๒) คณะกรรมการระดับสูง (High Level Committee: HLC) โดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุดของทั้งสองฝ่ายเป็นประธานร่วม สำหรับด้านเศรษฐกิจ ไทยกับอินโดนีเซียมีความร่วมมือระหว่างกันหลายมิติ เช่น การค้า การลงทุน การพลังงาน การเกษตร การท่องเที่ยว และการประมง ซึ่งไทยและอินโดนีเซียได้ลงนามบันทึกความเข้าใจ ว่าด้วยความร่วมมือด้านประมง เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕ หมดยุคลงเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๔๘ ทั้งสองฝ่ายกำลังอยู่ระหว่างการเจรจาจัดทำบันทึกความเข้าใจฉบับใหม่

๓.๘ ฟิลิปปินส์

ฟิลิปปินส์^๑ หรือสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ประสบความสำเร็จอย่างมากในการกระชับความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ ทั้งด้านการเมือง และเศรษฐกิจ อีกทั้งยังให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ และการต่อต้านการก่อการร้าย โดยมีนโยบายแก้ไขปัญหาอย่างสันติวิธี และพยายามเร่งเจรจาสันติภาพกับกบฏกลุ่มต่าง ๆ ปัจจุบันยังคงดำเนินตามพันธกิจด้านการต่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือน การประชุมคณะกรรมการร่วมในด้านต่าง ๆ การลงนามความตกลงทวิภาคี การเข้าไปมีส่วนร่วมในกรอบความร่วมมือและเวทีระหว่างประเทศ เช่น กรอบอาเซียน กรอบความร่วมมือของเอเชียตะวันออกเฉียง-ลาตินอเมริกา การประชุมขององค์การสหประชาชาติ พร้อมทั้งส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งนี้ ฟิลิปปินส์ได้สร้างความสัมพันธ์ใหม่กับอินเดียและจีน เพื่อถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน

^๑ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : ฟิลิปปินส์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

และยังคงกระชับความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ และเกาหลีใต้ เพื่อถ่วงดุลอำนาจของพันธมิตรใหม่ด้วย อย่างไรก็ตาม ฟิลิปปินส์ยังคงประสบปัญหาข้อพิพาทกับจีน ในการอ้างกรรมสิทธิ์บางพื้นที่ของ หมู่เกาะสแปรตลีย์ในทะเลจีนใต้ และมีความเป็นไปได้ว่าจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เมื่อแต่ละประเทศต่างดำเนินการบางอย่างเพื่อแสดงสิทธิ์ในพื้นที่ของตน โดยได้หวั่นวางแผนที่จะประจำการเรือในทะเลจีนใต้และรถถังบนเกาะบางแห่ง เวียดนามจัดการซ่อมรบบทางทะเลด้วยกระสุนจริงในทะเลจีนใต้ จีนส่งเรือเข้าไปสำรวจในเขตน่านน้ำพิพาทที่ฟิลิปปินส์อ้างเอกสิทธิ์ พร้อมนำวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างไปขึ้นฝั่งและตั้งเสาขึ้น รวมทั้งติดตั้งหุ่นลอยใกล้กับแนวกันคลื่น สร้างความไม่พอใจให้แก่หลายฝ่าย โดยเฉพาะจีนที่อ้างกรรมสิทธิ์ในพื้นที่เกือบทั้งหมด และกระทำการบางอย่างที่ไม่เหมาะสมเพื่อกีดกันประเทศคู่กรณีมิให้ดำเนินการใดๆ อย่างไรก็ตาม ทุกประเทศที่อ้างกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ทะเลจีนใต้ ต่างแสดงจุดยืนที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีเพื่อสันติภาพ และเสถียรภาพในอาณาบริเวณ และจะปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน

ส่วนบทบาทและท่าทีของฟิลิปปินส์ที่มีต่อประเทศไทยนั้น ความสัมพันธ์ทวิภาคีไทยกับฟิลิปปินส์ดำเนินไปอย่างราบรื่นและใกล้ชิดมานาน เป็นประเทศร่วมก่อตั้งองค์การสนธิสัญญาป้องกันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia Treaty Organization: SEATO) และอาเซียน และเป็นแนวร่วมในอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศ เนื่องจากมีทัศนคติและแนวคิดคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านประชาธิปไตยและการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน มีกลไกความสัมพันธ์ทวิภาคี ได้แก่ คณะกรรมาธิการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี (Joint Commission on Bilateral Cooperation: JCBC) ตั้งเมื่อปี ๒๕๓๖ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่ายเป็นประธานร่วม ปัจจุบันได้ปรับรูปแบบการประชุม โดยให้จัดการประชุมเป็นประจำทุก ๒ ปี โดยเป็นการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสแล้วตามด้วยการประชุมระดับรัฐมนตรี ในลักษณะไม่เป็นทางการ (Retreat) และล่าสุดจากกรณีเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ในฟิลิปปินส์ ประเทศไทยได้จัดส่งความช่วยเหลือทั้งเสบียงอาหาร เวชภัณฑ์ และบุคลากรทางการแพทย์ ในการปฏิบัติงานเพื่อมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ

๓.๘ บรูไน

บรูไน^๑ หรือบรูไนดารุสซาราม มีระบบการเมืองการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีสมเด็จพระราชาธิบดีเป็นองค์ประมุข ผู้นำรัฐบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับบรูไน มีความใกล้ชิดและฉันมิตร โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับสูงอยู่เสมอ บรูไน เป็นพันธมิตรที่ดี

^๑ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : บรูไน” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

ของไทยต่อเรื่องต่าง ๆ ทั้งในกรอบอาเซียน และกรอบพหุภาคี อาทิ OIC สหประชาชาติ และเอเปค ปัจจุบันมีกลไกกำกับความร่วมมือทวิภาคี ที่สำคัญคือ คณะกรรมาธิการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย - บรูไน (Joint Commission for Bilateral Cooperation: JCBC) ซึ่งไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมครั้งแรก เมื่อวันที่ ๓๐ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ที่กรุงเทพฯ ในด้านการเมืองและความมั่นคง ไทยกับบรูไน มีทิศทางด้านการทหารและความมั่นคงที่สอดคล้องกัน ความร่วมมือทางการทหารดำเนินอย่างต่อเนื่อง โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำระดับสูงของกองทัพทั้งสองประเทศ และมีการแลกเปลี่ยนบุคลากรด้านการทหาร และการส่งบุคลากรทางทหารเข้าร่วมการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

๔. มิตรประเทศ

๔.๑ ออสเตรเลีย

ออสเตรเลีย^๒ หรือเครือรัฐออสเตรเลีย ให้ความสำคัญด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ เนื่องจากเห็นว่าปัญหาการก่อการร้าย การแพร่กระจายของอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อความมั่นคงในภูมิภาค นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับพันธมิตร โดยเฉพาะสหรัฐฯ เพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ และพัฒนาบุคลากรและอาวุธยุทโธปกรณ์ให้ทันสมัย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของกองทัพในการป้องกันดินแดน รวมทั้งผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม ออสเตรเลียได้ตกเป็นเป้าหมายของขบวนการก่อการร้ายนับตั้งแต่เหตุการณ์ระเบิดที่เกาะบาห์ลี ในปี ๒๕๔๕ และมีความกังวลว่าจะเกิดขบวนการหัวรุนแรงขยายตัวมากขึ้นในประเทศ เนื่องจากออสเตรเลียมีชุมชนมุสลิมอาศัยอยู่ประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ คน รัฐบาลกำลังจับตามองความเคลื่อนไหวของผู้นำมุสลิมต่าง ๆ อย่างเข้มงวด และเชื่อว่าชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่ในออสเตรเลียจะต้องตระหนักและเคารพต่อค่านิยมทางสังคมของออสเตรเลีย คาดว่าออสเตรเลียจะดำเนินนโยบายให้ชาวมุสลิมกลมกลืนเป็นชาวออสเตรเลียมากขึ้น หลังจากที่ได้ปรับเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงตรวจคนเข้าเมือง และเปลี่ยนนโยบายการเข้าเมือง ตลอดจนปรับเปลี่ยนชื่อกระทรวงจาก Department of Immigration and Multicultural Affairs เป็น Department of Immigration and Citizenship ขณะนี้ ออสเตรเลียลงนามความตกลงด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (MOUs on Counter-Terrorism) กับหลายประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ ฟิจิ กัมพูชา ติมอร์เลสเต อินเดี บรูไน ปาปัวนิวกินี ปากีสถาน และอัฟกานิสถาน และเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ ได้ประกาศที่จะให้เงินช่วยเหลือภูมิภาคในการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นเวลา ๔ ปี เป็นเงินทั้งสิ้น

^๒ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปออสเตรเลีย : เครือรัฐออสเตรเลีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

๕๒.๖ ด้านคอลลาร์ออสเตรเลีย ออสเตรเลียยังเป็นประธานร่วมกับอินโดนีเซียในกรอบ Bali Process โดยได้จัดตั้งคณะทำงาน ๒ คณะ ได้แก่ Legal Issues Working Group (LIWG) และ Law Enforcement Working Group (LEWG) ด้านการต่อต้านการก่อการร้าย อีกทั้งออสเตรเลียมีบทบาทที่แข็งขันในการต่อต้านการแพร่กระจายของอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (WMD) โดยสนับสนุนสนธิสัญญาหลักที่เกี่ยวข้อง อาทิ Nuclear Non-Proliferation Treaty (NPT) Chemical Weapons Convention (CWC) Biological and Toxin Weapons Convention (BWC) และ Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty (CTBT) รวมทั้งสนับสนุนและมีบทบาทที่แข็งขันใน Proliferation Security Initiative (PSI) ซึ่งเป็นแนวความคิดริเริ่มของสหรัฐฯ และได้รับความร่วมมือจากชาติตะวันตกต่าง ๆ

ส่วนบทบาทและท่าทีของออสเตรเลียที่มีต่อประเทศไทยนั้น ไทยและออสเตรเลียมีความใกล้ชิดกันในด้านความมั่นคง ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาภัยคุกคามแบบดั้งเดิม (Traditional threat) และภัยในรูปแบบใหม่ ประเภท (Non-traditional threat) ซึ่งรวมถึงอาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ ปัญหาข้ามชาติ และด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และการติดต่อระหว่างภาคประชาชน ฯลฯ นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศ ยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดในกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาคและพหุภาคี เช่น Asia Pacific Economic Cooperation (APEC) Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) East Asia Summit (EAS) และ World Trade Organization (World Trade Organization) และสหประชาชาติ ในระยะแรก ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศเป็นไปในลักษณะประเทศผู้ให้และประเทศผู้รับ จนกระทั่งปี ๒๕๔๖ ที่ไทยประกาศยกเลิกสถานะเป็นประเทศผู้รับความช่วยเหลือ และได้เปลี่ยนมาเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา ผ่านการดำเนินการของสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) ความช่วยเหลือจากออสเตรเลีย ให้ความสำคัญในเชิงการเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสนับสนุนการสร้างสมรรถนะแก่บุคลากร และโครงสร้างในประเด็นท้าทายในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม ตลอดเวลา ๕๐ ปีที่ผ่านมา ออสเตรเลียยังคงให้การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ข้าราชการและนักเรียนนักศึกษาไทยมาโดยตลอด ทั้งภายใต้ Colombo Plan และโครงการอื่น ๆ เช่น ทุน Endeavour และการพัฒนาภายใต้กรอบกลุ่มแม่น้ำโขง สำหรับด้านการทหาร ไทยกับออสเตรเลียเคยมีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในช่วงที่อยู่ภายใต้สนธิสัญญา SEATO แต่หลังจากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปทำให้ความร่วมมือลดลง ไทยและออสเตรเลียจึงได้จัดทำความตกลงร่วมมือทางทหารทวิภาคีตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ โดยออสเตรเลียได้ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการ ตามโครงการความร่วมมือของกองทัพ ภายใต้ Defence Cooperation Program (DCP) ในปี ๒๕๔๕ – ๒๕๔๖ ออสเตรเลียได้ให้เงินสนับสนุนแก่ไทย ๕.๑ ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย โดยมีการฝึกผสมทางทหารที่สำคัญร่วมกัน เช่น การฝึก TAANOK INSII เป็นการฝึกการเฝ้าตรวจทางทะเลระหว่างกองทัพเรือ การฝึก AUSTHAI เป็นการฝึกผสมระหว่าง

กำลังทางเรือ และกำลังทางอากาศ การฝึก KAKADU เป็นการฝึกผสมทางเรือในการปฏิบัติงานร่วมกัน และการฝึก Pirab Jabiru เป็นการฝึกการรักษาสันติภาพระหว่างกองทัพ เป็นต้น

๔.๒ นิวซีแลนด์

นิวซีแลนด์^๒ หลังจากเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย ๑๑ ก.ย. ๒๕๔๔ รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้เพิ่มความเข้มงวดในการออกใบอนุญาตทำงาน และการให้สวัสดิการสังคมแก่ผู้ขอลี้ภัย ทำให้จำนวนผู้แอบอ้างสถานะผู้ลี้ภัยลดลง ก่อนหน้านั้นไม่นานไทยเป็นประเทศที่มีผู้ขอลี้ภัยในนิวซีแลนด์จำนวนมาก ซึ่งเป็นผลมาจากความตกลง ยกเว้นการตรวจลงตราระหว่างนิวซีแลนด์กับไทย ซึ่งต่อมาได้ถูกระงับ เนื่องจากมีการละเมิดความตกลงอย่างกว้างขวาง โดยเมื่อปลายเดือนธันวาคม ๒๕๔๗ รัฐบาลนิวซีแลนด์ประกาศว่าจะดำเนินการอย่างจริงจังกับผู้ที่หลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย โดยเฉพาะผู้ที่หลบหนีจากเรือต่างชาติ แต่จะยังไม่จับกุม จนฤดูร้อนปี ๒๕๔๘ เนื่องจากอุตสาหกรรมสวนผลไม้ยังขาดแคลนแรงงาน ปัจจุบันจำนวนผู้หลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายมีประมาณ ๒๐,๓๒๘ คน ๕ ลำดับแรกเป็นคนของประเทศซามัว (๑,๕๐๐ คน) ตองกา (๒,๔๕๖ คน) จีน (๒,๐๕๐ คน) ไทย (๕๗๕ คน) และอินเดีย (๑,๐๖๖ คน) แม้จะประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงาน แต่รัฐบาลนิวซีแลนด์ยังไม่มั่น โยบายที่จะเปิดกว้างรับแรงงานต่างชาติ โดยพยายามแก้ไขปัญหาด้วยมาตรการอื่น ๆ เช่น การผ่อนคลาขกฎระเบียบในการดึงดูดผู้อพยพที่มีฝีมือ การสนับสนุนให้แม่บ้านหรือหญิงที่แต่งงานและมีบุตรกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานอีกครั้ง การใช้ประโยชน์จากชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาภายใต้ Working Holiday Scheme เป็นต้น

ส่วนบทบาทและท่าทีของนิวซีแลนด์ที่มีต่อประเทศไทย โดยเฉพาะด้านความมั่นคงนั้น ไทยและนิวซีแลนด์มีความร่วมมือทวิภาคีด้านการทหาร ภายใต้โครงการ Mutual Assistance Programme (MAP) ซึ่งเป็นการฝึกอบรมทหารประมาณ ๑๐ รุ่นต่อปี ขณะนี้ฝ่ายไทยได้เสนอขอรับทุนอีกหลายหลักสูตรเพิ่มเติมจากนิวซีแลนด์ นอกจากนี้ ไทยและนิวซีแลนด์อยู่ระหว่างพิจารณาร่างความตกลง ว่าด้วยความร่วมมือตำรวจและการต่อต้านการก่อการร้าย (Arrangement between the New Zealand Police and the Royal Thai Police on Combating Transnational Crime and Developing Police Cooperation) ในระดับภูมิภาค ไทยและนิวซีแลนด์ต่างร่วมมือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงที่สำคัญ อาทิ ASEAN Regional Forum (ARF) การประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministerial Meeting Plus – ADMM-Plus) ความร่วมมือในกระบวนการ Bali Process เพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ในระดับภูมิภาค นอกจากนี้ ไทยและนิวซีแลนด์ยังเป็นภาคีสันติสัญญา SEATO ร่วมกันด้วย

^๒ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปออสเตรเลีย : นิวซีแลนด์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

๔.๓ เกาหลีใต้

เกาหลีใต้^๒ หรือสาธารณรัฐเกาหลี ในปัจจุบันประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในตอนกลางทศวรรษ ๑๙๘๐ (พ.ศ. ๒๕๒๓) และก้าวไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมเมื่อได้รับการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มประเทศ OECD ในปี ๒๕๓๕ และแม้ว่าต่อมาเกาหลีใต้ประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ จนต้องกู้ยืมเงินจาก IMF แต่ก็สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจและคืนเงินกู้ทั้งหมดให้แก่ IMF งวดสุดท้ายเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๔ รายได้หลักของประเทศเกาหลีใต้มาจากสินค้าประเภทอุตสาหกรรมหนักและเทคโนโลยีระดับสูง เช่น เรือเดินสมุทร รถยนต์ เครื่องจักร สินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องมือสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งนำไปตามการดำเนินยุทธศาสตร์ของเกาหลีใต้ ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมเคมี ในช่วง พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๑๓ ต่อมาได้เน้นการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และ Creative Economy ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นรากฐานที่ช่วยสนับสนุนนโยบายการเผยแพร่กระแสความนิยมวัฒนธรรมเกาหลี (Korean Wave) ทั้งในด้านภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และดนตรีของเกาหลีใต้ ให้แพร่กระจายและได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในเอเชีย นอกจากนี้ ในสมัยประธานาธิบดีอี มยอง-บั๊ก ได้มีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Growth)

ส่วนบทบาทและท่าทีของเกาหลีใต้ที่มีต่อประเทศไทยนั้น เกาหลีใต้มีглоความร่วมมือกับไทยทั้งในระดับทวิภาคีและระดับภูมิภาค ที่สำคัญ ได้แก่ การประชุมคณะกรรมการร่วม (Joint Commission: JC) ระดับรัฐมนตรี ซึ่งเป็นกลไกหรือภาพรวมความร่วมมือ และการประชุม Policy Consultation (PC) เป็นกลไกการหารือในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส เพื่อสนับสนุนและเสริมการหารือในกรอบ JC และความร่วมมือในระดับภูมิภาค เช่น ASEAN+1 กับเกาหลีใต้ และ ASEAN+3 (จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้) สำหรับด้านความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเกาหลีใต้เริ่มขึ้นจากความร่วมมือด้านการทหารและความมั่นคง โดยในช่วงสงครามเกาหลีระหว่างปี ๒๔๙๓ - ๒๔๙๖ ไทยได้ส่งทหารเข้าร่วมกองกำลังสหประชาชาติ ประกอบด้วยทหารจาก ๑๖ ประเทศ เพื่อป้องกันเกาหลีใต้จากการรุกรานของเกาหลีเหนือ เหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้ประชาชนของสองประเทศรู้สึกผูกพันใกล้ชิด โดยเฉพาะคนเกาหลีใต้ ที่ยังคงระลึกถึงบุญคุณของกองกำลังทหารไทยที่รู้จักกันในนาม พยัคฆ์น้อยอยู่เสมอ ปัจจุบันไทยยังคงส่งนายทหารติดต่อประจำกองบัญชาการสหประชาชาติ (United Nations Command: UNC) และเจ้าหน้าที่หน่วยแยกกองทัพไทยประจำกองร้อยทหารเกียรติยศ (Honour Guard Company) จำนวน ๖ นาย เพื่อปฏิบัติหน้าที่เชิญธงไทยและปฏิบัติหน้าที่

^๒ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : เกาหลีใต้”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗).

ด้านพิธีการเกี่ยวกับสงครามเกาหลีใน UNC เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าไทยยังคงยึดมั่นในพันธกรณีในการรักษาสันติภาพบนคาบสมุทรเกาหลี นอกจากนี้ด้านการทหารแล้ว ไทยและเกาหลีได้ยังมีความร่วมมือด้านความมั่นคงในด้านอื่น ๆ ได้แก่ การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด และอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอย่างต่อเนื่อง แต่เป็นความร่วมมือภายใต้กรอบพหุภาคี เช่นสหประชาชาติ อาเซียน และการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum: ARF)

๔.๔ แคนาดา

แคนาดา^๒ มีขนาดเศรษฐกิจเป็นอันดับ ๑๑ ของโลก พึ่งพิงการค้ากับต่างประเทศเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนการค้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศร้อยละ ๔๕ สำหรับการส่งออก และร้อยละ ๔๐ สำหรับการนำเข้า โดยพึ่งพิงการค้าและการลงทุนกับสหรัฐฯ เป็นหลัก ซึ่งข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement - NAFTA) ช่วยเสริมมูลค่าการค้า แคนาดา-สหรัฐฯ ให้มากยิ่งขึ้น ภาคธุรกิจบริการของแคนาดามีสัดส่วนร้อยละ ๖๐ ของภาคเศรษฐกิจโดยรวม แคนาดาเป็นผู้นำในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคม มาเสริมการประกอบธุรกิจธนาคาร ธนาคารชั้นนำของแคนาดา ๖ แห่งเป็น ๑ ใน ๑๐๐ ธนาคารชั้นนำของโลก และมีสาขาในต่างประเทศรวมถึงธนาคาร Nova Scotia ซึ่งมีสาขาอยู่ในประเทศไทย รัฐบาลแคนาดาชุดปัจจุบันตระหนักถึงความสำคัญของการขยายความร่วมมือทางการค้ากับเอเชีย นายฮาร์เปอร์ได้ริเริ่มเรื่อง Canada Asia Pacific Gateway and Corridor Initiative เพื่อปรับโครงสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างแคนาดากับเอเชีย โดยเน้นการเพิ่มมูลค่าการค้า โดยเฉพาะกับจีนและประเทศสำคัญทางเศรษฐกิจของเอเชีย และเพิ่มศักยภาพด้านโลจิสติกส์ของแคนาดา เพื่อให้เป็นคู่ทางที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการนำเข้าและกระจายสินค้าจากเอเชียเข้าสู่พื้นที่ภูมิภาคอเมริกาเหนือ ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะในสหรัฐฯ ทำให้รายได้จากการส่งออกของแคนาดาตกลงอย่างมาก จึงทำให้รัฐบาลแคนาดาให้ความสำคัญสูงสุดกับการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจในประเทศ โดยจัดทำแผนเศรษฐกิจ ๔ ประการ ได้แก่ (๑) การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบการเงิน (๒) การสนับสนุนชุมชนและครอบครัว (๓) การกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศเพื่อสร้างงานและเร่งรัดการลงทุน ซึ่งรัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณจำนวน ๗.๘ พันล้านเหรียญแคนาดา เพื่อก่อสร้างที่อยู่อาศัยและให้สินเชื่อแก่ผู้ซื้อบ้านเป็นครั้งแรก และ (๔) สร้างความยั่งยืนให้กับความเข้มแข็งด้านการคลังของประเทศ

^๒ กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปอเมริกาเหนือ : แคนาดา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

ส่วนบทบาทและท่าทีของแคนาดาที่มีต่อประเทศไทยนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับแคนาดาราบรื่น เป็นมิตร มีการส่งเสริมความร่วมมือทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคีที่เป็นไปอย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อกัน นับตั้งแต่การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตมากกว่า ๕๐ ปีแล้ว ความสัมพันธ์ไทย-แคนาดาหยุดชะงักลงชั่วคราวภายหลังการรัฐประหารในประเทศไทยเมื่อปี ๒๕๕๕ แต่กลับมาเป็นปกติภายหลังมีการจัดตั้งรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง กระทั่งการต่างประเทศของแคนาดาได้กล่าวถึงความสำคัญที่รัฐบาลแคนาดาให้การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย และให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่กับรัฐบาลไทย ในการรักษาและปกป้องสิทธิมนุษยชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุป

การเปลี่ยนแปลงที่เป็นปัจจัยและมีผลต่อการกำหนดแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะด้านการทหารที่ใช้การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในอนาคต จะประกอบด้วย การเปลี่ยนของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงในระดับต่าง ๆ และปัญหาความมั่นคงภายในประเทศไทย ปัญหาความมั่นคงทางทะเล และบทบาทและท่าทีของชาติมหาอำนาจ องค์การระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

๑. การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง

สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงในระดับโลก จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการสื่อสาร สารสนเทศ และการขนส่ง ที่เชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกัน ส่งผลให้แนวโน้มทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น ความเปราะบางและความต่อแหลมที่จะเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงที่ชัดเจนที่สุด จึงไม่ใช่ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งในลักษณะระหว่างรัฐกับรัฐ แต่จะเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยตรง ได้แก่ ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาภัยพิบัติและปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาการขาดแคลนอาหารและน้ำ และปัญหาโรคระบาด ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศต่าง ๆ ในวงกว้าง ปัญหาการถูกโจมตีและคุกคามทาง Cyber ปัญหาการเมืองภายในของประเทศต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางความมั่นคงของโลกโดยรวม รวมทั้งแนวโน้มของปัญหาการปะทะกันทางอารยธรรม ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ และทางศาสนา จะเป็นประเด็นที่ทุกประเทศให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้น

ส่วนสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงในระดับภูมิภาคที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยมากที่สุด คือ ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เนื่องจากภูมิภาคนี้มีความสำคัญต่อสังคมโลกอย่างมาก ในช่วงทศวรรษต่อจากนี้ไป เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่เป็นที่ตั้งของประเทศต่าง ๆ จำนวนมาก รวมทั้งประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามแนวชายฝั่งทะเล ตลอดจนเป็นเส้นทางคมนาคมทางทะเล ที่ใช้ในการขนส่งสินค้าและการขนถ่ายพลังงานหลักของโลก โดยเฉพาะการขนส่งน้ำมันจากตะวันออกกลางไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ เนื่องจากพื้นที่ทางด้านตะวันตกเป็นเส้นทางที่ผ่านไปยังคลองสุเอซเชื่อมต่อกับทวีปยุโรป ตอนกลางเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างตะวันออกกลางและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะสามารถผ่านไปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยใช้ช่องแคบมะละกาหรือซุนด้า และที่สำคัญเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อกับประเทศต่าง ๆ ในทวีปอเมริกา นอกจากนี้ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกยังเป็นแหล่งผลิตอาหารและฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญ ซึ่งจำเป็นต้องใช้การขนส่งทางทะเลเป็นปัจจัยพื้นฐานในการกระจายผลผลิตไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลก

สำหรับสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงภายในที่ประเทศจะต้องเผชิญ ยังคงมีแนวโน้มของปัญหาที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาความแตกแยกทางความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองของคนในชาติ ที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความมั่นคงของระบบการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปัญหาหายสาบสูญ ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าประเทศผิดกฎหมาย ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง ในขณะที่ปัญหาเรื่องเขตแดนทางบกและทางทะเล ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังคงเป็นประเด็นที่มีความเปราะบาง และยังไม่มีความชัดเจนต่อไป

๒. ปัญหาความมั่นคงทางทะเลที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญในอนาคต

ปัญหาความมั่นคงทางทะเลของไทยที่จะต้องเผชิญที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาอันมีผลสืบเนื่องมาจากความขัดแย้งเรื่องเขตแดนทางทะเล การแย่งชิงทรัพยากรในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล ปัญหาโจรสลัดและการปล้นเรือในภูมิภาคต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการค้าทางทะเลของไทย โดยเฉพาะการขนส่งสินค้าและพลังงานไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก แนวโน้มของการก่อการร้ายในทะเลยังคงมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากในอาณาเขตทางทะเลของไทยมีแหล่งผลประโยชน์ของสหรัฐฯ และชาติพันธมิตรเป็นจำนวนมาก ปัญหาการทำประมงรุกล้ำน่านน้ำ ปัญหาคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองและการกระทำผิดกฎหมายในทะเล และปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีแนวโน้มของความรุนแรง และส่งผลกระทบเป็นวงกว้างเพิ่มมากขึ้น

๓. บทบาทและท่าทีของชาติมหาอำนาจ องค์การระหว่างประเทศ และประเทศต่าง ๆ

ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ประเทศต่าง ๆ ล้วนเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละประเทศ การวางทิศทางและเป้าหมาย เพื่อแสวงหาและปกป้องผลประโยชน์ของชาติ จะเป็นสิ่งที่กำหนดท่าทีในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลได้ทั้งทางบวกหรือทางลบต่อประเทศต่าง ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การศึกษาแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการใช้พลังอำนาจทางการทหารด้านการทูตด้วยกำลังทางเรือ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาบทบาทและท่าทีของประเทศต่าง ๆ ทั้งนี้ จากการศึกษาสามารถจัดแบ่งกลุ่มประเทศตามบทบาทและท่าที มีผลต่อการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ เพื่อสนองตอบนโยบายระหว่างประเทศของไทย โดยแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) ชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ (๒) ประเทศเพื่อนบ้านและสมาชิกอาเซียน และ (๓) มิตรประเทศ โดยสรุปบทบาทและท่าทีที่มีต่อประเทศไทย ดังนี้

บทบาทและท่าทีของชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศที่มีต่อประเทศไทย ในปัจจุบันและต่อเนื่องไปในอนาคต สหรัฐฯ ยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาเสถียรภาพของโลก และในภูมิภาคต่อไป โดยไทยยังคงเป็นพันธมิตรที่สำคัญของสหรัฐฯ ในภูมิภาค โดยเฉพาะความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงที่ใกล้ชิดและเป็นแกนหลักสำคัญที่เป็นรูปธรรม ทั้งด้านการฝึกร่วมผสมทางทหาร การต่อต้านการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ระดับสูง การจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ การรับมือกับภัยพิบัติ และการสกัดกั้นการแพร่ขยายของอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังต้องพึ่งพาไทยในฐานะเป็นประเทศที่มีบทบาทนำในอาเซียน และการสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยในเมียนมา การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค และการเข้ามามีบทบาทหลักในกลไกระดับภูมิภาค ส่วนสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของประเทศมหาอำนาจในทวีปยุโรปเป็นส่วนใหญ่ ยังมีความสัมพันธ์ที่ราบรื่นทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน สหภาพยุโรปมองว่าไทยเป็นหนึ่งในแกนนำอาเซียน ที่ส่งเสริมบทบาทของสหภาพยุโรปเพื่อถ่วงดุลกับสหรัฐฯ และมหาอำนาจอื่น ๆ ของโลก รวมทั้งเชื่อมโยงสหภาพยุโรปกับอาเซียน ในขณะที่จีน ซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจ ที่มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นและจะเป็นคู่แข่งสำคัญกับสหรัฐฯ ในอนาคตอันใกล้ ยังคงมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทย ในลักษณะฉันทันท์พี่น้อง และจีนหวังให้ไทยเชื่อมต่อการขยายบทบาทของจีนในภูมิภาค รวมทั้งยังเห็นความสำคัญของไทย เนื่องจากที่ตั้งของไทยเป็นศูนย์กลางของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นประตูในการขยายความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับภูมิภาคอาเซียน และเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญที่ทำให้จีนสามารถออกสู่ทะเล ทั้งด้านทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก นอกจากนี้ จีนต้องการที่จะเพิ่มช่องทางการนำเข้าพลังงาน โดยไม่ต้องผ่าน

ช่องแคบมะละกาโดยมองไทยเป็นทางเลือกที่สำคัญ ทั้งในแง่พลังงานและยุทธศาสตร์การเชื่อมเส้นทางโลจิสติกส์กับประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนญี่ปุ่นก็ให้ความสำคัญกับไทยในแง่ภูมิรัฐศาสตร์ด้วยเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะญี่ปุ่นมองไทยในฐานะเป็นผู้นำภูมิภาค ในบริบทของการพัฒนากลุ่มน้ำโขง และเน้นความร่วมมือกับไทย ในการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) และแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor: SEC) โดยเฉพาะการเชื่อมโยงในภูมิภาค อินเดียซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจในเอเชียใต้ที่มีแนวโน้มของการพัฒนาที่ติดกับไทยมาเป็นลำดับ เนื่องจากผลประโยชน์ของอินเดีย ภายใต้ันโยบายมุ่งตะวันออก (Look East Policy) ที่ให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกมากขึ้น สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทยตามนโยบายมุ่งตะวันตก (Look West Policy) ที่ให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา และอินเดียให้ความสำคัญกับไทยในแง่ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ที่เป็นประตูเชื่อมอินเดียกับอาเซียน และมีพรมแดนทางทะเลอันค้ำแน่นติดต่อกับประเทศไทยที่เอื้อต่อยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางทะเล สำหรับบทบาทและท่าทีขององค์การระหว่างประเทศที่มีผลต่อประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ องค์การสหประชาชาติในฐานะองค์การที่กำหนดกรอบกติกาและแนวทางการปฏิบัติให้กับชาติสมาชิก โดยเฉพาะการรักษาสันติภาพและการเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ที่มีผลทำให้ประเทศไทยตัดสินใจส่งกองกำลังทางทหารเข้าร่วมการปฏิบัติการทางทหารกับสหประชาชาติในหลายกรณี ส่วนองค์การระหว่างประเทศที่มีความเป็นทางการเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับและผลต่อประเทศไทยโดยตรง คือ ประชาคมอาเซียนซึ่งเป็นองค์การระดับภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นตามกฎบัตรอาเซียน ซึ่งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนร่วมกับด้านต่าง ๆ โดยดำเนินการไปพร้อม ๆ กับด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม

ส่วนบทบาทและท่าทีของประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย และในส่วนที่เป็นประเทศสมาชิกอาเซียน ๕ ประเทศ โดยสรุป แนวโน้มของประเทศไทยมายังคงมีการพัฒนาและความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ กับประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศลาวยังอยู่ในระดับปกติ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันยังคงเป็นไปในลักษณะความร่วมมือทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ส่วนประเทศกัมพูชา ถึงแม้ว่าจะมีความขัดแย้งกับไทย โดยเฉพาะในประเด็นความขัดแย้งเรื่องเขตแดนทางบก กรณีเขาพระวิหาร และการแบ่งสรรผลประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล ในอ่าวไทยที่ยังไม่ลงตัว แต่ด้วยความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ดี และการมีความสมดุลของอำนาจในการเจรจาต่อรอง ก็จะสามารถรักษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชาให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมได้ ส่วนประเทศเวียดนามมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน เพื่อเพิ่มศักยภาพ

ในเชิงแข่งขันในภูมิภาค และจะเป็นคู่แข่งสำคัญกับประเทศไทยในภาคการผลิตด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมได้ในอนาคต ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียยังคงเป็นไปด้วยความราบรื่น แต่ก็ยังคงมีความหวาดระแวงระหว่างกัน โดยเฉพาะบทบาทและท่าทีของมาเลเซียต่อปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล โดยเฉพาะการพิทักษ์ผลประโยชน์ในการเดินเรือในช่องแคบมะละกา ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับมาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอินโดนีเซียมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน แต่ก็ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับปัญหาการประมงของไทยในพื้นที่อาณาเขตของอินโดนีเซีย ส่วนฟิลิปปินส์เป็นคู่แข่งกับประเทศจีนในปัญหาทะเลจีนใต้ เช่นเดียวกับเวียดนาม บรูไน และมาเลเซีย แต่ฟิลิปปินส์มีความสัมพันธ์อันดีกับไทย โดยที่ผ่านมาประเทศไทยได้ส่งความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม เพื่อช่วยเหลือฟิลิปปินส์ในเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ที่เกิดขึ้น และสุดท้ายประเทศบรูไนก็มีความใกล้ชิดและฉันท์มิตรกับประเทศไทย โดยมี การแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับสูงอยู่เสมอ และมีความร่วมมือทั้งในกรอบอาเซียน และกรอบพหุภาคีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

สำหรับบทบาทและท่าทีของมิตรประเทศที่มีต่อประเทศไทย โดยจะมุ่งเน้นกับประเทศที่มีความสัมพันธ์และความร่วมมือกับอาเซียน รวมทั้งในกรอบของ ASEAN+3 ASEAN+6 ASEAN+8 และ ASEAN+9 ที่อยู่นอกเหนือจากชาติมหาอำนาจ และประเทศเพื่อนบ้านและสมาชิกอาเซียน ๔ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ และแคนาดา ซึ่งทุกประเทศมีบทบาทและท่าทีที่มุ่งเน้นการพัฒนาและสนับสนุนด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง เป็นสำคัญ โดยสรุปออสเตรเลียมีบทบาทและท่าทีต่อไทย โดยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาภัยในรูปแบบใหม่ และอาชญากรรมข้ามชาติ ส่วนนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับความร่วมมือและสนับสนุนซึ่งกันและกันในกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคง ASEAN Regional Forum (ARF) การประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministerial Meeting Plus: ADMM-Plus) ความร่วมมือในกระบวนการ Bali Process เพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ในระดับภูมิภาค สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์อันดีที่มีอย่างช้านานนั้นยังคงมีแนวโน้มที่ดี โดยเฉพาะการต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด และอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง รวมทั้งสนับสนุนด้านเทคโนโลยีทางการทหาร และสุดท้ายประเทศแคนาดามีบทบาทและท่าทีที่ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่กับรัฐบาลไทย ในการรักษาและปกป้องสิทธิมนุษยชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ ๓

ทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศด้านการทหาร

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศด้านการทหาร ทั้งในระดับรัฐบาล สภาความมั่นคงแห่งชาติ และกระทรวงกลาโหม ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ด้วยสิ่งท้าทายและแรงบังคับที่ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง รวมทั้งได้ขยายกรอบความร่วมมือและสร้างกลไกในการบริหารจัดการด้านความมั่นคงระหว่างประเทศออกไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนส่งผลทำให้การกำหนดแนวทางการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์ ด้านความมั่นคงของไทย มีทิศทางมุ่งสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานด้านความมั่นคง ได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีทิศทางของนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญของชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศด้านการทหารดังนี้

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

สภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นชอบร่างนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ ตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอขอให้เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อกฤษฎาทราบและสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการ โดยกำหนดให้การเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่สร้างสรรค์และสันติ ในการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มประเทศอาเซียน ประชาคมโลก บนพื้นฐานของการรักษาผลประโยชน์ และการดำรงเกียรติภูมิของชาติ เป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติฯ รองรับวิสัยทัศน์ที่ว่า “สังคมมีค่านิยมร่วมเป็นพลังให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เสมอภาค เคารพศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ ชาติมีความมั่นคง สังคมเป็นปึกแผ่นสามารถรักษาผลประโยชน์ของชาติ และคุณภาพในการดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศ”

๑ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕. หน้า ๑๐.

รวมทั้งได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ ไว้ในนโยบายส่วนที่ ๒ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป ดังนี้

๑. ประเด็นนโยบายที่ ๑ : เสริมสร้างเสถียรภาพและภูมิคุ้มกันความมั่นคง และการจัดการภัยคุกคาม

เป็นแนวนโยบายเพื่อการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตามประเด็นนโยบายนี้ ได้กำหนดให้กองทัพเรือเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการพัฒนาศักยภาพ ความมั่นคงของชาติทางทะเล ด้วยการเสริมสร้างและพัฒนากำลังทางเรือ^๒ รวมทั้งพัฒนาความร่วมมือ กับหน่วยงานทางทะเล คู่มิตรองการ ใช้ประโยชน์จากทะเล ด้วยการพัฒนาขีดความสามารถเชิงป้องกัน ระบบตรวจการณ์ การพิสูจน์ทราบเป้าหมายในทะเล ระบบเตือนภัย และพัฒนาความร่วมมือระหว่าง ประเทศ สร้างความสงบเรียบร้อยและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเล ด้วยการส่งเสริมการพัฒนา และเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางทะเล สนับสนุนกิจการพาณิชย์นาวี แก้ไขปัญหาความขัดแย้งจาก การแสวงประโยชน์จากทะเล จัดระเบียบการบริหารจัดการกิจกรรมทางทะเล และบังคับใช้กฎหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนกำหนดให้ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเลเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก ในการพัฒนาการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ขององค์กรของรัฐด้วยการจัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย ในการสั่งการและบูรณาการ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยดำเนินการตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พัฒนา กฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ มีกลไกและระบบบริหารการประเมินการปฏิบัติ ตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล

๒. ประเด็นนโยบายที่ ๒ : เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกัน^๓

เป็นแนวนโยบายเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับกองทัพประเทศ เพื่อนบ้านและมิตรประเทศ รวมทั้งการพัฒนาและนำศักยภาพของกองทัพในยามปกติ เข้ามาสนับสนุน การกิจนอกเหนือจากสงคราม ตามประเด็นนโยบายนี้ ได้กำหนดให้เหล่าทัพเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก ในการดำเนินการ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความร่วมมือกับกองทัพประเทศเพื่อนบ้าน และ มิตรประเทศทุกระดับ การดำเนินตามกรอบพันธกรณีระหว่างประเทศ ด้านการทหารและความมั่นคง และสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อรักษาสันติภาพและบรรเทาภัยพิบัติ ทั้งในกรอบสหประชาชาติและ กรอบความร่วมมือต่าง ๆ

^๒ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕. หน้า ๒๒.

^๓ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕. หน้า ๒๗.

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล

สภาความมั่นคงแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอ กับให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อกรณาทราบและสั่งการ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการ โดยได้กำหนดให้การป้องกันและรักษาอำนาจอธิปไตย บูรณาภาพแห่งดินแดน สิทธิอธิปไตย และเขตอำนาจของชาติทางทะเลจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมทั้งการคุ้มครองและรักษาชีวิต สิทธิ และทรัพย์สินของประชาชน ที่ดำเนินกิจกรรมหรือมีความเกี่ยวข้องกับทะเล ทั้งในและนอกน่านน้ำ เป็นวัตถุประสงค์หลักของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล รองรับวิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศไทยสามารถปกป้อง รักษา และแสวงประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการบริหารจัดการและการบูรณาการ การใช้พลังอำนาจของชาติทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ” รวมทั้งได้กำหนดประเด็นนโยบายที่เกี่ยวข้อง กับการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ ดังนี้

๑. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑: การพัฒนาศักยภาพความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล^๔

การพัฒนาศักยภาพความมั่นคงของชาติทางทะเล ตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล กำหนดให้กองทัพเรือเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก โดยให้ความสำคัญกับการใช้กำลังอำนาจแห่งชาติทั้งมวลในการจัดการภัยคุกคามที่เป็นรัฐ ด้วยแนวคิดเชิงป้องกันและป้องปราม โดยมุ่งเน้นการเป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจ ความไวเนื้อเชื่อใจและความร่วมมือระหว่างประเทศ และพร้อมที่จะใช้ศักยภาพ ในการควบคุมและคลี่คลายสถานการณ์เมื่อการเจรจา และการใช้กลไกระงับความขัดแย้งไม่เป็นผล เสริมสร้างและพัฒนากำลังทางเรือ ให้สอดคล้องกับกำลังอำนาจอื่น ๆ ของชาติ โดยให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเพียงพอ ต่อการเปลี่ยนแปลงดุลกำลังในภูมิภาค ทั้งให้สอดคล้องกับความจำเป็น ในการปฏิบัติการกิจและหน้าที่ในการป้องกันประเทศ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการพัฒนาความร่วมมือและความเข้าใจอันดีกับหน่วยงานทางทะเลของประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศในทุกระดับ สนับสนุนให้มีการฝึก การลาดตระเวนร่วม การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเล และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เอื้อให้เกิดช่องทางการติดต่อสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

^๔ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙”. ๒๕๕๕. หน้า ๑๕.

^๕ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙”. ๒๕๕๕. หน้า ๑๕.

ระหว่างกัน สนับสนุนภารกิจการรักษาสันติภาพ ที่เหมาะสมทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับโลก ภายใต้กรอบอาเซียนและองค์การสหประชาชาติ

๒. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล^๖

การคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล ตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ทางทะเล กำหนดให้กองทัพเรือและศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก ในการดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนาระบบตรวจการณ์ เฝ้าตรวจ ติดตามควบคุมเรือ และพิสูจน์ทราบเป้าหมายต่าง ๆ ทางทะเล ให้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงในการควบคุมกิจกรรมทางทะเล การบังคับใช้กฎหมาย การให้ความคุ้มครอง และความปลอดภัย ปรับปรุงและพัฒนาองค์กร กลไก เครื่องมือ ซึ่ขีดความสามารถ ความร่วมมือ ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน และความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนเชื่อมระบบฐานข้อมูล แบบบูรณาการและการเตือนภัยล่วงหน้าในทุกระดับ เพื่อให้มีการติดตาม ค้นหา ช่วยเหลือ บรรเทา ฟื้นฟู และเยียวยาผู้ประสบภัยทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาขีดความสามารถของประเทศ ในด้านการแลกเปลี่ยนข่าวสาร การข่าวกรอง การแจ้งเตือนล่วงหน้า การตรวจการณ์ การสกัดกั้น ควบคุมกับการแสวงหาและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการรับมือกับภัยคุกคาม ความมั่นคงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม

ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๕ กำหนดให้การที่ประเทศมีความสัมพันธ์ทางทหารที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งมีบทบาทในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ เป็นวัตถุประสงค์เฉพาะหนึ่ง ในการสนับสนุนความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งได้กำหนดให้การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security Cooperation)^๗ ด้วยการใช้ทรัพยากรทางทหารในการสนับสนุนรัฐบาล โดยสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ทั้งในระดับ ทวิภาคี และพหุภาคี เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงร่วมกัน สร้างบรรยากาศความเป็นมิตร รักษาความเป็นกลาง ลดเงื่อนไข และลดโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง เป็นแนวความคิดทางยุทธศาสตร์หลัก ตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ตลอดจนได้กำหนดมาตรการรองรับ ดังนี้

^๖ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙”. ๒๕๕๕. หน้า ๒๐.

^๗ กระทรวงกลาโหม. “ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๕”. ๒๕๕๕. หน้า ๑๗.

๑. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน
มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศ

การเสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านความมั่นคง ให้ความสำคัญกับการกระชับความสัมพันธ์กับผู้นำทางทหารระดับสูง ด้วยการดำเนินงานของผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร การแลกเปลี่ยน การเยือน และการดำเนินการอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างบรรยากาศ ความเป็นมิตร รักษาความเป็นกลาง ลดเงื่อนไขและลดโอกาสที่นำไปสู่ความขัดแย้ง และได้รับการสนับสนุนสิ่งอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการรบ รวมทั้งจัดให้มีการศึกษาอบรมกำลังพลให้มีความรู้ เกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับนานาประเทศ รู้เท่าทันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ของประเทศต่าง ๆ ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน

๒. การดำเนินงานการทูต โดยฝ่ายทหาร

การดำเนินงานการทูต โดยฝ่ายทหาร ให้ความสำคัญกับการเร่งผลักดันให้ คณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงกลาโหม หรือฝ่ายทหารของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ และองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ มีการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง ให้เกิดขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดและลดความขัดแย้งระดับพื้นที่ และดำเนินการด้านการข่าว ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ด้านความมั่นคง และงานด้านการทูตฝ่ายทหารอื่น ๆ ตามนโยบาย การต่างประเทศและนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

๓. การพัฒนาความร่วมมือกับกระทรวงกลาโหมประเทศเพื่อนบ้าน
มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศ
ในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกัน

การพัฒนาความร่วมมือ มุ่งเน้นการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ร่วมกัน การลดปัญหาความขัดแย้ง ป้องกันการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ด้านการฝึก ร่วม/ผสม ด้านการศึกษา ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีทางทหาร ด้านวิทยาการ รวมทั้งสนับสนุนประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาประเทศ ตามแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ข้ามชายแดน

๔. การพัฒนาความร่วมมือกับมิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศในการ
แลกเปลี่ยนข่าวกรองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของผู้ไม่หวังดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนข่าวกรองกับมิตรประเทศและองค์การระหว่าง ประเทศ เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ไม่หวังดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ กลุ่มก่อการร้ายและ อาชญากรรมข้ามชาติทุกกลุ่ม รวมทั้งลดและยุติการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

๕. การปฏิบัติภารกิจเพื่อสันติภาพภายใต้กรอบสหประชาชาติ กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ในระดับภูมิภาค และแนวทางของประเทศมหาอำนาจบนพื้นฐานของผลประโยชน์ของชาติ

มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมด้านการควบคุมบังคับบัญชา การอำนวยความสะดวก และประสานการปฏิบัติ การเตรียมความพร้อมด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ ตลอดจนความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับการสนับสนุนภารกิจเพื่อสันติภาพตามที่ได้รับภารกิจ

๖. การเสริมสร้างความมั่นคงของประชาคมอาเซียนให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามทุกรูปแบบ

เสริมสร้างความมั่นคงของประชาคมอาเซียน ด้วยการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหมอาเซียนกับองค์กรภาคประชาสังคม ในด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรและศักยภาพทางทหาร รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ การรักษาสันติภาพ การพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ด้านความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ด้านการแพทย์ทหาร ด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ในกรอบอาเซียน รวมทั้งสนับสนุนประชาคมเศรษฐกิจ ประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน

๗. เร่งการดำเนินการในกรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนที่ยังคงมีปัญหา เพื่อลดเงื่อนไขและ โอกาสที่นำไปสู่ความขัดแย้ง

ให้ความสำคัญกับการวางระบบงาน และเตรียมกำลังพลให้สามารถรองรับการดำเนินงานที่ต้องใช้เวลานานได้อย่างต่อเนื่อง พัฒนากำลังพลให้มีความรู้ความเข้าใจ ในหลักการพื้นฐานของกฎหมายและสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับเขตแดน รวมทั้งผลการดำเนินการที่ผ่านมา และอุปสรรคในการดำเนินการสำคัญ

๘. ขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ

การขยายความร่วมมือ มุ่งเน้นการดำเนินการเพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อย บริเวณชายแดน และการดำเนินการไม่ให้เกิดกลุ่มบุคคลใด ๆ เข้ามาใช้พื้นที่ประเทศไทยในการสร้างปัญหาให้กับประเทศเพื่อนบ้าน

สาระสำคัญตามแผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล

คณะรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ สำหรับการบริหารประเทศ โดยนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ และการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความมั่นคง โดยสรุป ดังนี้

๑. นโยบายเร่งด่วน^๔

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการเร่งฟื้นฟูความสัมพันธ์ และพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และนานาประเทศ โดยเฉพาะการเร่งแก้ไขปัญหาการกระทบกระทั่งตามแนวชายแดน และเร่งดำเนินการตามข้อผูกพันในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘

๒. นโยบายความมั่นคงแห่งรัฐ^๕

รัฐบาลมุ่งเน้นการพัฒนาและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ส่งเสริมให้กองทัพพัฒนาความสัมพันธ์ทางทหารกับมิตรประเทศ การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ ในกรอบของสหประชาชาติ การพัฒนาความสัมพันธ์ของหน่วยงานด้านความมั่นคงและกองทัพกับประเทศเพื่อนบ้าน การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ กับประเทศเพื่อนบ้าน บนพื้นฐานของการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจทั้งภาครัฐและภาคประชาชน การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนตามหลักฐานพื้นฐานของกฎหมายและสนธิสัญญาที่มีอยู่ เพื่อมิให้เป็นเงื่อนไขของความขัดแย้ง และการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อระงับยับยั้ง การปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ และแก้ไขปัญหาชายแดนติดให้หมดไป

๓. นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการเร่งส่งเสริม และพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน สร้างความสามัคคีและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศอาเซียน เสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ และส่งเสริมผลประโยชน์ของชาติในองค์การระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเวทีสหประชาชาติ และองค์การระดับภูมิภาคต่าง ๆ กระชับความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศและองค์การระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่น ภูมิคุ้มกันและขีดความสามารถในการแข่งขันให้เศรษฐกิจไทย สนับสนุนการเข้าถึงในระดับประชาชนของนานาประเทศ และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีและความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศกำลังพัฒนา เพื่อให้มีทัศนคติในทางบวกต่อประชาชนและประเทศไทย ส่งเสริมการรับรู้และความเข้าใจของประชาชน เกี่ยวกับปัญหาเรื่องพรมแดนและ

^๔ “แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘”, ราชกิจจานุเบกษา, หน้า ๑๑.

^๕ “แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘”, ราชกิจจานุเบกษา, หน้า ๓๕.

การเปลี่ยนแปลงในโลกที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย เพื่อก่อให้เกิดฉันทามติในการกำหนดนโยบาย และดำเนินนโยบายต่างประเทศ สนับสนุนการทูตเพื่อประชาชน กลุ่มครองผลประโยชน์ของคนไทย คุณแลคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ ใช้ประโยชน์จากโครงข่ายคมนาคมขนส่งในภูมิภาค อาเซียนและอนุภูมิภาคให้เป็นประโยชน์ต่อการขยายฐานเศรษฐกิจ ทั้งการผลิตและการลงทุน ประสานการดำเนินงานของส่วนราชการในต่างประเทศ ตามแนวทางนโยบายที่ประเทศไทย และ ส่งเสริมความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับประเทศมุสลิมและองค์กรอิสลามระหว่างประเทศ

สรุป

ทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ตามการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อม ด้านความมั่นคงและแนวโน้มที่ประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือ ด้านความมั่นคงระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ มีทิศทางให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างเสถียรภาพและภูมิคุ้มกันความมั่นคง และการจัดการภัยคุกคามด้วยการเสริมสร้าง และพัฒนากำลังทางเรือ รวมทั้งพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานทางทะเล กลุ่มครองการใช้ประโยชน์ จากทะเลด้วยการพัฒนาขีดความสามารถเชิงป้องกัน และพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐ ด้วยการจัดตั้ง หน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย ในการสั่งการและบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ส่วนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ พ.ศ.๒๕๕๕ ได้กำหนดแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ในการ สร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงไว้เป็นยุทธศาสตร์หลัก ซึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ ด้านความมั่นคงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ และ องค์กรระหว่างประเทศ ในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกัน การแลกเปลี่ยน ด้านข่าวกรอง การรักษาสันติภาพ และการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ เป็นสำคัญ อีกทั้งสาระสำคัญตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน ยังได้กำหนดทิศทางที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การเร่งฟื้นฟูความสัมพันธ์และพัฒนาคือร่วมมือ กับประเทศเพื่อนบ้าน และนานาประเทศ การเร่งแก้ไขปัญหาคือการกระทบกระทั่งตามแนวชายแดน เร่งดำเนินการตามข้อผูกพันในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ และเสริมสร้าง ความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารกับมิตรประเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ของไทยและภูมิภาค

บทที่ ๔

ขีดความสามารถและกลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ สนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย นอกเหนือจากจะต้องศึกษาทบทวนสถานะแวดล้อม ด้านความมั่นคงและแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาทบทวนขีดความสามารถและกลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ รวมถึงปัญหาอุปสรรค และข้อขัดข้อง ให้ได้อย่างรอบด้าน ทั้งนี้ เพื่อให้การกำหนดแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในอนาคต มีความสอดคล้องกับสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และมีทิศทางที่เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ตามเอกสารสำคัญของชาติที่กำหนดไว้ รวมทั้งยังเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการที่ผ่านมาอีกด้วย

ขีดความสามารถการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือของไทย

๑. การทูตด้วยกำลังทางเรือ (Naval Diplomacy)^๑

การทูตด้วยกำลังทางเรือ คือ การใช้กำลังทางเรือ (Naval Force) เป็นเครื่องมือในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือดำเนินนโยบายต่างประเทศในยามสงบ โดยมีจุดประสงค์ เพื่อสร้างอิทธิพล (Influence) ในการจูงใจ (Persuasion) รัฐเป้าหมาย จนได้มาซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติที่ต้องการในที่สุด โดยการทูตทางเรือเป็นการปฏิบัติการที่มีความหลากหลาย ทั้งในแนวทางปฏิบัติและระดับ รวมทั้งเป้าประสงค์ของผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งในบางสถานการณ์จะให้ผลในด้านต่าง ๆ ในคราวเดียวกัน โดยผ่านการแสดงกำลังทางเรือ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การทูตด้วยกำลังทางเรือจะใช้การแสดงกำลังของกำลังทางเรือเป็นหลัก โดยให้ผลลัพธ์ที่สำคัญ ดังนี้

๑.๑ การบีบบังคับ (Coercion)

เป็นผลลัพธ์ที่ทำให้ฝ่ายตรงข้ามปฏิบัติตามที่ฝ่ายเราต้องการ โดยเป็นการแสดงกำลังรบให้ฝ่ายตรงข้ามตระหนักถึงศักยภาพในการรบ และสามารถเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายในการใช้กำลังได้ ซึ่งจะส่งผลเสียหายต่อฝ่ายตรงข้ามจนไม่สามารถยอมรับได้ เพื่อผลในเชิงป้องปรามหรือผลกดดัน ดังนั้น การปฏิบัติการทูตด้วยกำลังทางเรือเพื่อการบีบบังคับ จึงจำเป็นต้องมีพลังอำนาจ

^๑ Geoffrey Till. “Sea Power : A Guide of the Twenty-First Century”, 2nd ed.

ที่สูงกว่า หรือมีความได้เปรียบในศักยภาพของกำลังทางเรือเป็นสำคัญ โดยสามารถแบ่งเป้าหมายในการดำเนินการได้ ดังนี้

๑.๑.๑ การป้องปราม (Deterrence)

เป็นการปฏิบัติการทูตด้วยกำลังทางเรือ เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามยับยั้งความตั้งใจในการเป็นภัยคุกคามกับฝ่ายเรา และลดโอกาสในการสร้างพันธมิตรของฝ่ายตรงข้าม

๑.๑.๒ การผลักดัน (Compellance)

เป็นการปฏิบัติการทูตด้วยกำลังทางเรือ เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามถอนกำลังออกจากพื้นที่และลดระดับการกระทำที่เป็นภัยคุกคามต่อฝ่ายเรา

๑.๒ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ (Picture Building)

เป็นผลลัพธ์ที่ต้องการจากการปฏิบัติการเชิงการทูต ของกำลังทางเรือในพื้นที่เป้าหมาย ที่หวังผลในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ งานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ และเป็นประโยชน์ในการสนับสนุนการรบให้มีประสิทธิภาพ โดยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญดังกล่าวจะ ได้มาจากกำลังทางเรือ ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารเรือ นายทหารประสานงาน และนายทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ประเทศเป้าหมาย ที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจของกำลังทางเรือ ในการดำเนินการทูตในเชิงบีบบังคับ และการสร้างพันธมิตรได้อีกด้วย

๑.๓ การสร้างพันธมิตร (Coalition Building)

เป็นผลลัพธ์ที่ต้องการจากการปฏิบัติการทูตด้วยกำลังทางเรือ เพื่อเป้าประสงค์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศต่าง ๆ ที่มีความตกลงที่จะปฏิบัติการร่วมกันอยู่แต่เดิม และการขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศใหม่ ๆ โดยเฉพาะการเสริมสร้างพลังอำนาจของกำลังทางเรือ และความได้เปรียบในการเจรจาต่อรองในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ

๒. ชีตความสามารถการทูตด้วยกำลังทางเรือของกองทัพเรือไทย

เมื่อพิจารณาถึงขีดความสามารถของกำลังรบทางเรือของกองทัพเรือ ที่จะใช้ในการดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการทูตทางเรือแล้ว กองทัพเรือสามารถดำเนินการได้ในหลายลักษณะ ดังนี้

๒.๑ ชีตความสามารถในลักษณะการบีบบังคับ

เมื่อพิจารณาสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงแล้ว ประเทศไทยยังมีโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งกับประเทศต่าง ๆ จากปัญหาเขตแดนทางบกและพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนทางทะเล ดังนั้น การปฏิบัติการเชิงการทูตเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ในเชิงบีบบังคับ จึงมีความจำเป็น และเมื่อพิจารณา กำลังรบทางเรือ ได้แก่ เรือ อากาศยาน และกำลังพลของกองทัพเรือที่มีศักยภาพ สามารถแสดงกำลังให้ฝ่ายตรงข้ามตระหนักถึงศักยภาพในการรบ และการเข้าถึงพื้นที่เป้าหมาย เพื่อผลในเชิงป้องปราม

หรือผลักดันแล้ว มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ โดยอยู่ในแนวทางที่ยอมรับของนานาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนี้

๒.๑.๑ การแสดงกำลังทางเรือในพื้นที่ ได้แก่ การลาดตระเวน ตรวจสอบการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเลและทางบก ในพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพเรือ

๒.๑.๒ การฝึกเพื่อแสดงศักยภาพของกำลังทางเรือ ได้แก่ การฝึก การปฏิบัติการทางทหาร และการฝึกยิงอาวุธที่มีความทันสมัยและประสิทธิภาพสูง ในพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพเรือ

๒.๒ ชีตความสามารถในลักษณะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

ข้อมูลข่าวสารและการข่าวกรองทางทหาร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการของกำลังทางเรือเป็นปัจจัยที่สำคัญ ทั้งในขั้นการวางแผน การอำนวยความสะดวก และการดำเนินกลยุทธ์ ให้ได้รับชัยชนะหรือบรรลุภารกิจตามที่ได้รับมอบหมาย จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการรวบรวม โดยเฉพาะในพื้นที่และประเทศที่มีโอกาสเกิดความขัดแย้ง ซึ่งเมื่อพิจารณาขีดความสามารถของกำลังรบของกองทัพเรือแล้ว มีแนวทางดำเนินการที่เหมาะสม ดังนี้

๒.๒.๑ การใช้ยุทธโศปกรณ์และกำลังทางเรือเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารสำคัญ ได้แก่ การใช้กำลังทางเรือในการลาดตระเวน ตรวจสอบการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเลและทางบกในพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพเรือ และการปฏิบัติการทางลับในพื้นที่ฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีทางทหาร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญตามสถานการณ์

๒.๒.๒ การใช้เจ้าหน้าที่ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ ได้แก่ การหาข่าวทางลับ และการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญจากแหล่งข่าวเปิดต่าง ๆ และการปฏิบัติงานเชิงการทูตเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๒.๒.๓ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลและข้อมูลข่าวสารสำคัญอื่น ๆ ผ่านทางความร่วมมือและกลไกที่จัดตั้งขึ้น ทั้งในกรอบพหุภาคีและทวิภาคี เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการสร้างภาพสถานการณ์ในการปฏิบัติการทางทหารและการปฏิบัติงาน เพื่อความมั่นคงทางทะเลต่าง ๆ

๒.๓ ชีตความสามารถในลักษณะการสร้างพันธมิตร

การได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากต่างประเทศที่เป็นชาติพันธมิตร เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่จะต้องมีความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่ภาวะปกติบนพื้นฐานของการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของประเทศและกองทัพเรือ ซึ่งประเทศไทยและกองทัพเรือจะได้รับประโยชน์หลายประการ ทั้งในการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในลักษณะการปฏิบัติการทางทหาร ตามแบบการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม การเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ การเสริมสร้างดุลอำนาจ เพื่อให้

ได้ผลในเชิงการบีบบังคับ และการรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการกิจ โดยเมื่อพิจารณาจากขีดความสามารถของกองทัพเรือแล้ว สามารถกำหนดแนวทางปฏิบัติได้ ดังนี้

๒.๓.๑ การจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศ ได้แก่ การจัดส่งกำลังพลและยุทโธปกรณ์ เข้าร่วมในการแก้ปัญหาด้านความมั่นคงทางทะเลกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค กองกำลังนาชาติ ภายใต้กรอบขององค์การสหประชาชาติ การปฏิบัติการเพื่อรักษาสันติภาพ การช่วยเหลือทางมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ การช่วยเหลือทางทหาร และการจัดส่งกำลังพลร่วมปฏิบัติงานหรือร่วมสังเกตการณ์ในการปฏิบัติงานร่วมระหว่างประเทศ

๒.๓.๒ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างประเทศ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับต่าง ๆ การประชุม/สัมมนา/ดูงานตามกรอบความร่วมมือและข้อตกลง การเยี่ยมเยือนเมืองท่า การลาดตระเวนร่วม การจัดเจ้าหน้าที่ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ การแลกเปลี่ยนด้านการศึกษา และการฝึกผสม/ร่วมผสม

กลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ

นอกเหนือจากการใช้ขีดความสามารถของกำลังทางเรือ ในการดำเนินการทูตตามที่ได้กล่าวแล้ว กองทัพเรือยังมีบทบาทในงานด้านการต่างประเทศตามกลไกในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ในระดับกระทรวง ทั้งในส่วนของการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศ และการดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือของกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย จนถึงระดับกองทัพเรือเอง เพื่อดำรงความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน ทั้งในลักษณะทวิภาคีและพหุภาคี โดยสามารถสรุปกลไกในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือได้ ดังนี้

๑. กลไกตามกรอบความร่วมมือระดับกระทรวง

๑.๑ กลไกระดับกระทรวงการต่างประเทศ

กองทัพเรือดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือ ASEAN Regional Forum (ARF) ซึ่งเป็นการประชุมร่วมกับผู้แทนชาติสมาชิก ๒๓ ประเทศ และ ๑ กลุ่มประเทศ (สหภาพยุโรป) ที่ปัจจุบันให้ความสำคัญกับงานด้านความมั่นคงทางทะเลตามกรอบการประชุม ARF Inter - Sessional Meeting On Maritime Security (ARF ISM on MS) และการประชุม ARF Seminar on United Nations Convention on The Law of The Sea (ARF Seminar on UNCLOS) รวมทั้งการประชุมตามกรอบ ASEAN Maritime Forum (AMF) ซึ่งเป็นการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและ

ความมั่นคงอาเซียน ASEAN Political - Security Community (APSC) ซึ่งเป็นเวทีในการหารือในประเด็นด้านความมั่นคงทางทะเลตามกรอบประชาคมอาเซียน ตลอดจนการประชุมตามกรอบอื่น ๆ เช่น การประชุม Strategic Dialogue ระหว่างไทยกับสหรัฐฯ การประชุม Asia - Middle East Dialogue (AMED) และการประชุม Asia - Europe Meeting (ASEM) ซึ่งกรอบความร่วมมือต่าง ๆ เหล่านี้ ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านความมั่นคงทางทะเลทั้งสิ้น

๑.๒ กลไกความร่วมมือระดับกระทรวงกลาโหม

กองทัพเรือดำเนินงานตามกรอบการประชุมหารือคณะกรรมการความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทยกับกระทรวงกลาโหมประเทศต่าง ๆ เช่น จีน แคนาดา ฝรั่งเศส เยอรมนี รัสเซีย และสวีเดน การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ASEAN Defence Ministers' Meeting – Plus (ADMM – Plus) ในกรอบงาน ๕ ด้าน ได้แก่ คณะทำงานด้านความมั่นคงทางทะเล คณะทำงานด้านการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ คณะทำงานด้านการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ คณะทำงานด้านการแพทย์ทหาร และคณะทำงานต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งกองทัพเรือมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกคณะทำงาน และเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในคณะทำงานด้านความมั่นคงทางทะเลตามกรอบการประชุม คณะทำงานผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงทางทะเล Experts Working Group on Maritime Security (EWGs on MS) ซึ่งกระทรวงกลาโหมกำลังพิจารณาขยายความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ในระดับกระทรวงกลาโหมกับประเทศสมาชิกอาเซียนเพิ่มมากขึ้น

๒. กลไกตามกรอบความร่วมมือระดับกองทัพไทย

กองทัพเรือดำเนินงานตามกรอบการประชุมคณะทำงานหารือทางทหารระหว่างไทย - สหรัฐฯ (THAI - TAC) ซึ่งเป็นการประชุมระหว่างผู้แทนกองบัญชาการกองทัพไทยและผู้แทนกองกำลังภาคพื้นแปซิฟิกสหรัฐฯ (USPACOM) ว่าด้วยเรื่องแผนงานในอนาคต การข่าว ยุทธการ การฝึกและศึกษา และความช่วยเหลือด้านความมั่นคง รวมทั้งการประชุมคณะกรรมการระดับสูงไทยกับประเทศต่าง ๆ เช่น ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส เยอรมนี สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย เป็นต้น โดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุดของทั้งสองประเทศเป็นประธานกรรมการ รวมทั้งกองบัญชาการกองทัพไทย กำลังพิจารณาขยายกรอบความร่วมมือในสายงานทางทหารด้านต่าง ๆ กับประเทศสมาชิกอาเซียน และมีมิตรประเทศนอกอาเซียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งกองทัพเรือ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญในคณะกรรมการตามกรอบความร่วมมือในระดับกองบัญชาการกองทัพไทย

๓. กลไกตามกรอบความร่วมมือระดับกองทัพเรือ

กลไกความร่วมมือระดับกองทัพเรือ สามารถแบ่งได้ใน ๒ ลักษณะ ดังนี้

๓.๑ กลไกการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือต่างประเทศ

๓.๑.๑ กลไกลักษณะพหุภาคี

ความร่วมมือลักษณะพหุภาคี ได้แก่ กรอบความร่วมมือกองทัพเรือภูมิภาคมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตก Western Pacific Naval Symposium (WPNS) ซึ่งเป็นการประชุมหารือว่าด้วยความมั่นคงทางทะเลระหว่างกองทัพเรือในภูมิภาคมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตก โดยแบ่งการประชุมออกเป็น ๒ ระดับ ได้แก่ การประชุม WPNS ซึ่งเป็นการประชุมระดับผู้บัญชาการทหารเรือ และการประชุม WPNS Workshop ซึ่งเป็นการประชุมระดับนายทหารฝ่ายอำนวยการ โดยมีประเด็นในการรักษาความมั่นคงทางทะเลที่สำคัญ เช่น การดำเนินการเพื่อจัดทำฐานข้อมูล Maritime Exchange Information Directory (MIED) และการปฏิบัติด้านการช่วยเหลือทางมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ Humanitarian Assistance and Disaster Relief (HADR) เป็นต้น และกรอบความร่วมมือกองทัพเรือภูมิภาคมหาสมุทรอินเดีย Indian Ocean Naval Symposium (IONS) ซึ่งเป็นการประชุมหารือว่าด้วยความมั่นคงทางทะเลระหว่างกองทัพเรือของประเทศที่มีชายฝั่งและเขตเศรษฐกิจจำเพาะติดกับมหาสมุทรอินเดีย รวมทั้งกรอบความร่วมมือ ASEAN Navy Chiefs Meeting ซึ่งเป็นการประชุมผู้บัญชาการทหารเรือชาติสมาชิกอาเซียนที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

๓.๑.๒ กลไกลักษณะทวิภาคี

ความร่วมมือลักษณะทวิภาคี ได้แก่ การประชุม Navy to Navy Talks การประชุม Navy to Navy Staff Talks และการประชุม Joint Working Group ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย อินเดีย เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และเมียนมา ซึ่งทุกประเทศให้ความสำคัญกับความร่วมมือในการแก้ปัญหาความมั่นคงทางทะเลทั้งสิ้น

๓.๒ กลไกความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล

๓.๒.๑ การลาดตระเวนร่วมเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดในช่องแคบมะละกา จากปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ช่องแคบมะละกา ได้แก่ ปัญหาโจรสลัด ปัญหาการก่อการร้าย และปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และไทย ได้จัดทำเส้นทางเรือเข้าไปรักษาความปลอดภัย โดยการลาดตระเวนทางทะเลร่วมกันตลอดทั้งปี ในลักษณะการประสานการลาดตระเวน (Coordinated Patrols) ต่อมาได้มีการขยายความตกลง

ให้มีการลาดตระเวนร่วมทางอากาศเพิ่มเติม ภายใต้รหัส Eyes in the Sky (EiS) ซึ่งกองทัพเรือได้จัดกำลังพลและยุทโธปกรณ์เข้าร่วมการลาดตระเวนร่วม ทั้งทางทะเล (MIST MSCP) และทางอากาศ (EiS) รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข่าวกรอง Intelligence Exchange Group (IEG) ตาม Terms of Reference - Malacca Straits Patrols - Joint Coordinating Committee (TOR MSP JCC) และ Standard Operating Procedures Malacca Straits Patrols (SOP MSP) จนถึงปัจจุบัน

๓.๒.๒ การปฏิบัติการร่วมกับกองกำลังนานาชาติในการปราบปรามโจรสลัดบริเวณน่านน้ำนอกชายฝั่งโซมาเลีย คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีมติให้ชาติต่าง ๆ มีอำนาจในการปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายระหว่างประเทศ โดยการนำของสหรัฐอเมริกาได้มีการจัดตั้งกองกำลังผสมทางเรือ Combined Maritime Forces (CMF) ประกอบด้วย กำลังทางเรือจากประเทศต่าง ๆ ๒๕ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย บาห์เรน เบลเยียม แคนาดา เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ อิตาลี ญี่ปุ่น จอร์แดน คูเวต เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ ปากีสถาน โปรตุเกส เกาหลีใต้ ซาอุดีอาระเบีย สิงคโปร์ สเปน ตุรกี อังกฤษ สหรัฐอาหรับ-เอมิเรตส์ และไทย ซึ่งกองทัพเรือไทยในฐานะศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศรชล. จึงได้จัดกำลังเป็นหมู่เรือปราบปรามโจรสลัดตามมติคณะรัฐมนตรีโดยจากการประชุม Force Generation Conference ณ ราชอาณาจักรบาห์เรน CMF แจ้งให้ทราบว่าจากความร่วมมือที่ดีของประเทศต่าง ๆ ทำให้การปฏิบัติงานของกองกำลังได้ผลเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะสถานการณ์ด้านการปราบปรามโจรสลัดตามภารกิจของ CTF 151 ทำให้เหตุการณ์การปล้นเรือลดลงมาก และเพื่อควบคุมให้มีสถานการณ์ที่ดีขึ้น จึงเห็นควรดำรงการปฏิบัติของ CTF 151 ต่อไป จนกว่าจะมั่นใจได้ว่าการเดินเรือมีความปลอดภัย และการปกครองของรัฐบาลโซมาเลียมีเสถียรภาพมากพอที่จะแก้ไขปัญหาโจรสลัดได้เอง

๓.๒.๓ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลเพื่อการตระหนักรู้และเท่าทันสถานการณ์ทางทะเล กองทัพเรือได้ดำเนินการตามกรอบความร่วมมือที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิก ดังนี้

๓.๒.๓.๑ ความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการลาดตระเวนในช่องแคบมะละกา (Malacca Straits Patrol Information Sharing : MSP - IS) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารตามความตกลง ผ่านทาง Secure Internet Based Platform กำหนดให้ประเทศต่าง ๆ ที่ร่วมลงนามทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารไปยังศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร (Information Fusion Center: IFC) ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อสนับสนุนการลาดตระเวนทางทะเลและอากาศ รวมถึงสนับสนุนข่าวสารความมั่นคงทางทะเล

๓.๒.๓.๒ ความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อต่อต้านการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือ โดยใช้อาซูธ ในเอเชีย (Regional Cooperation Agreement on Combating Piracy and Armed Robbery against Ship in Asia : ReCAAP) ก่อตั้ง โดยการเสนอของนายกรัฐมนตรีนีปูน ในการประชุม ASEAN+3 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเล มุ่งเน้นการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการกระทำผิดกฎหมายในทะเล ผ่านกระบวนการบริหารจัดการข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนและกระจายข้อมูลข่าวสารทางทะเลให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างทันต่อสถานการณ์

๓.๒.๓.๓ ความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลในภูมิภาค (Regional Maritime Information Exchange: ReMIX) เป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลในภูมิภาคตามกรอบความร่วมมือตามการประชุมกองทัพเรือภูมิภาคมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตก (Western Pacific Naval Symposium : WPNS) ที่มีความมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือในภูมิภาคมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตก

๓.๒.๓.๔ ความร่วมมือกับเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร RTN - RSN OASIS ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือสิงคโปร์ เป็นความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลการเคลื่อนที่เรือสินค้า ที่ได้รับจากระบบติดตามตำแหน่งที่เรืออัตโนมัติ และระบบ ACCESS II โดยกองทัพเรือสิงคโปร์สนับสนุนให้ใช้งาน ทั้งในส่วนที่ติดตั้งที่ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือและศูนย์ปฏิบัติการทัพเรือภาคที่ ๑ ที่รับผิดชอบพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามัน

ปัญหาการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบัน

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือตามขีดความสามารถและกลไกความร่วมมือในระดับต่าง ๆ ที่กองทัพเรือรับผิดชอบและมีส่วนร่วม ทั้งในระดับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม กองทัพไทย และในส่วนของกองทัพเรือที่ดำเนินการ ทั้งในลักษณะพหุภาคีและทวิภาคี รวมทั้งตามกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลในระดับภูมิภาคตามที่ได้กล่าวข้างต้น ถึงแม้ว่าจะประสบความสำเร็จและมีผลการดำเนินงานเป็นที่น่าพอใจ รวมทั้งได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ แต่ก็ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศและการเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศของกองทัพเรือตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

๑. ปัญหาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์

ที่ผ่านมาการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศและการเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศของกองทัพเรือเป็นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การกำหนดแผนงานและการตกลงใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นไปตามประสบการณ์ของผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติที่รับผิดชอบ จึงทำให้การดำเนินงานมีทิศทางและเป้าหมายที่ไม่ชัดเจนและขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ไม่ใช่เป็นไปตามระบบและแผนงานที่วางทิศทางและเป้าหมายไว้ในระยะยาว รวมทั้งการดำเนินงานด้านกิจการระหว่างประเทศของประเทศไทยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม และกองบัญชาการกองทัพไทย ไม่ได้วางกรอบทิศทางหรือแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนไว้ ด้วยความเข้าใจว่าการกำหนดกรอบนโยบายระหว่างประเทศเป็นเรื่องที่มีความอ่อนไหวและสัมพันธ์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินงานเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่ต้องการร่วมกันระหว่างหน่วยปฏิบัติกับหน่วยกำหนดนโยบาย เพื่อให้ผลการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมในบทบาทกิจการระหว่างประเทศของกองทัพเรือที่ผ่านมา จึงดำเนินงานด้วยความยากลำบาก อีกทั้งการที่ไม่มีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการขยายกรอบความร่วมมือไปจนเกินความจำเป็น หรือละเลยการให้ความสำคัญกับบางประเทศที่ควรให้ความสนใจ และปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกันอีกด้วย

๒. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

ปัญหาด้านการบริหารจัดการในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ เป็นผลสืบเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนของทิศทางในการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถกำหนดแผนงานให้สอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายที่ต้องการ กำหนดกิจกรรมและประเด็นการหารือระหว่างประเทศของหน่วยงานต่าง ๆ มีความซ้ำซ้อน การบริหารจัดการช่วงเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก และไม่เกิดประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ ดังนั้น การจัดทำแผนงานรองรับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ ทั้งในระดับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม กองทัพไทย และเหล่าทัพ ซึ่งระบุรายละเอียดของกิจกรรม ช่วงระยะเวลา หน่วยรับผิดชอบ และงบประมาณ รวมทั้งกำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลที่เป็นรูปธรรม จะมีส่วนช่วยให้เกิดประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศอย่างมาก

๓. ปัญหาด้าน โครงสร้าง ระบบงาน และอัตรากำลังพล

โครงสร้างและระบบงานของกองทัพเรือในปัจจุบัน ที่รองรับภาระงานในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในระดับนโยบาย เป็นเพียงหน่วยงานระดับแผนกในกรมฝ่ายอำนวยการที่รับผิดชอบในกิจการระหว่างประเทศของกองทัพเรือในด้านต่าง ๆ ซึ่งรับผิดชอบตั้งแต่การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การตรวจสอบข้อมูลของหน่วยเหนือและหน่วยข้างเคียง การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างประเทศ จัดการประชุม/กิจกรรม ดำเนินการประชุม/กิจกรรม ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ตามกรอบความร่วมมือระดับต่าง ๆ การงบประมาณและการเงิน รวมทั้งรับผิดชอบรายงานผลการปฏิบัติเมื่อการดำเนินงานแล้วเสร็จ ทำให้ไม่มีทรัพยากรเพียงพอในการวางแผนทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในระยะยาวได้ ส่งผลกระทบต่อการทำงานในระดับปฏิบัติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งจากสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปงานด้านกิจการระหว่างประเทศมีการขยายกรอบความร่วมมือและสร้างกลไกในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ภาระงานเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย แต่หน่วยงานและอัตรากำลังที่รองรับภาระงานยังคงมีจำนวนเท่าเดิม การนี้ กองทัพเรือได้เล็งเห็นปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องในเรื่องดังกล่าว จึงได้ให้ความสำคัญขอแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานของกองทัพเรือเพื่อรองรับภาระงานในกิจการระหว่างประเทศเรียบร้อยแล้ว เพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ที่กองทัพเรือจะเป็นหน่วยงานหลักในงานด้านความมั่นคงทางทะเลต่อไป

๔. ปัญหาด้านการพัฒนาขีดสมรรถนะกำลังพล

ขีดสมรรถนะตามตำแหน่งงานของกำลังพลที่ปฏิบัติงานด้านกิจการระหว่างประเทศที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอนาคต คือ ทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ สำหรับการติดต่อประสานงาน ความรู้ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือในระดับต่าง ๆ การทูตฝ่ายทหารเรือ กฎหมายระหว่างประเทศ ทักษะในการเจรจาต่อรอง ศิลปะในการจูงใจคน การสื่อสารเชิงการทูต และความเข้าใจในขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ที่กองทัพเรือมีความสัมพันธ์และร่วมมือระหว่างกัน ขีดสมรรถนะที่สำคัญเหล่านี้ ล้วนจำเป็นต้องอาศัยเวลา กระบวนการเสริมสร้างและพัฒนาในหลักสูตร เพื่อผลิตและให้การศึกษาตามแนวทางการรับราชการอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับแนวทางการรับราชการสำหรับกำลังพลในด้านนี้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุด

๕. ปัญหาด้านงบประมาณ

จากสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะด้านความมั่นคงทางทะเลประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคได้ให้ความสำคัญและขยายความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความมั่นคงทางทะเลออกไปอย่างกว้างขวาง ทำให้แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของกองทัพเรือที่กำหนดขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศและการเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในด้านต่าง ๆ มีจำนวนมากขึ้นตามไปด้วย อีกทั้งการดำเนินกิจกรรมตามบทบาทในกิจการระหว่างประเทศด้วยกำลังทางเรือจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทั้งกำลังพลและยุทโธปกรณ์ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่มีวงเงินค่อนข้างสูง ทั้งในเรื่องการแลกเปลี่ยนการเยือนด้วยกำลังทางเรือ การจัดส่งกำลังพลไปร่วมปฏิบัติงานหรือสังเกตการณ์ร่วมกับนานาประเทศ การจัดส่งกำลังเข้าร่วมกิจกรรมทางเรือระหว่างประเทศ การจัดส่งกำลังร่วมปฏิบัติการกับกองกำลังนานาชาติ การลาดตระเวนร่วมทางเรือและทางอากาศ การแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการศึกษาทางทหารเรือ การแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการข่าว การให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง การดำเนินงานด้านการทูตฝ่ายทหารเรือ การประชุม สัมมนา คูงาน และการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาและกำลังพลตามกรอบความร่วมมือในระดับต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นค่าใช้จ่ายที่นับวันจะมีมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในอนาคตอาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในบทบาทด้านการปฏิบัติการทางทหาร และบทบาทด้านการรักษากฎหมายและช่วยเหลือของกองทัพเรือในอนาคตต่อไป การนี้ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินงานในบทบาทกิจการระหว่างประเทศให้มีความชัดเจน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นอย่างประหยัดและคุ้มค่า รวมทั้งเป็นไปตามความจำเป็น

สรุป

การทูตด้วยกำลังทางเรือของไทย หมายถึง การใช้ขีดความสามารถกำลังทางเรือของกองทัพเรือในการดำเนินการตามบทบาทในกิจการระหว่างประเทศผ่านกลไกความร่วมมือระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับกระทรวง ระดับกองทัพไทย และระดับกองทัพเรือ ที่มีการดำเนินการทั้งในลักษณะพหุภาคี ทวิภาคี และความร่วมมือในการปฏิบัติการร่วมกันระหว่างกองทัพเรือและกองทัพเรือต่างประเทศ ซึ่งจากแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงนานาประเทศได้ให้ความสำคัญกับความร่วมมือในการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เนื่องจากเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลร่วมกัน ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายของการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือของกองทัพเรือจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะ

ผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือกับต่างประเทศผ่านกลไกความร่วมมือระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะการบีบบังคับ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร จะต้องมีความสอดคล้องกับสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป ทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศของไทย ซึ่งจะทำให้การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือมีประสิทธิภาพสูงสุด อย่างไรก็ตาม การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือยังคงประสบปัญหาหลายประการ ทั้งปัญหาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ โครงสร้างและระบบงาน การพัฒนาบุคลากร และงบประมาณ ซึ่งการกำหนดแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือจะต้องคำนึงถึงและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อเป็นการลดอุปสรรคในการปฏิบัติงานในอนาคตต่อไป

บทที่ ๕

แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือสนับสนุน การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย

การกำหนดแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย หมายถึง การกำหนดแนวทางการใช้ขีดความสามารถกำลังทางเรือของกองทัพเรือ โดยเฉพาะบทบาทในกิจการระหว่างประเทศที่ให้ผลลัพธ์ทั้งการบีบบังคับ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ผ่านกลไกความร่วมมือที่กองทัพเรือรับผิดชอบและเกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ โดยการกำหนดแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ ได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางและเป้าหมาย รวมทั้งกลยุทธ์ในการดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง ตามการจัดแบ่งกลุ่มประเทศตามลำดับความสำคัญที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยเป็นหลัก

ทิศทางและเป้าหมาย

๑. การจัดแบ่งกลุ่มประเทศ

จากแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง และขีดความสามารถในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ รวมทั้งกลไกความร่วมมือในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบัน สามารถจัดแบ่งกลุ่มประเทศเป้าหมายในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑.๑ กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศเป็นกลุ่มประเทศที่มีความใกล้ชิดกับประเทศไทย ทั้งทางภูมิศาสตร์และความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา ซึ่งมีผลต่อการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยทั้งทางบวกและทางลบ โดยจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มประเทศต่าง ๆ ได้ ๓ กลุ่ม ดังนี้

๑.๑.๑ กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย

กลุ่มประเทศที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทยมีความสำคัญเป็นลำดับต้น เนื่องจากการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรืออย่างใดอย่างหนึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งทางบกและทางลพ ทั้งกับประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ เหล่านี้เป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นจะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังบนพื้นฐานผลประโยชน์ของชาติ โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินการเพื่อลดความหวาดระแวง ลดเงื่อนไขของความขัดแย้งระหว่างกัน และยับยั้งความตึงใจที่จะเป็นภัยคุกคามเป็นหลัก รวมทั้งจะต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ทั้งนี้ ประเทศที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย ได้แก่ เมียนมา กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย และ อินเดีย

๑.๑.๒ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่ไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย

การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนจะทำให้ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในมิติของการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม ดังนั้น การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือจะต้องเป็นไปตามกรอบความร่วมมือของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนเป็นหลัก โดยเฉพาะหน่วยงานทางทหารจะต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินงาน ตามกรอบแนวคิดจากการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียนและประเทศคู่เจรจาเป็นหลักเช่นกัน เนื่องจากเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ได้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย ซึ่งจะต้องมีแนวทางในการดำเนินการเป็นการเฉพาะ โดยประเทศที่เป็นสมาชิกอาเซียนและไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย ได้แก่ ลาว บรูไน ฟิลิปปินส์ และ สิงคโปร์

๑.๑.๓ กลุ่มมิตรประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทย

กลุ่มมิตรประเทศเป็นกลุ่มประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในระดับของกองทัพเรือทั้งในลักษณะทวิภาคีและพหุภาคี ซึ่งที่ผ่านมากองทัพเรือได้ดำรงรักษาความสัมพันธ์ไว้ในระดับที่เหมาะสมมาโดยตลอด เพื่อเป็นแรงสนับสนุนในการดำเนินการของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ ปากีสถาน และ แคนาดา

๑.๒ กลุ่มชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ

กลุ่มชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ เป็นกลุ่มประเทศและองค์การที่เป็นตัวแสดงที่มีบทบาทหลักในเวทีระหว่างประเทศ เนื่องจากเป็นประเทศที่มีพลังอำนาจแห่งชาติในหลายด้าน และเป็นองค์การกลางที่เป็นที่ยอมรับจากนานาชาติอารยประเทศ เพื่อทำหน้าที่เป็นคนกลางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในภาพรวม ทั้งนี้ สามารถกำหนดทิศทางหรือชี้แนะให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมดำเนินการหรือปฏิเสธการดำเนินการ รวมทั้งในกลุ่มชาติมหาอำนาจยังเป็นกลุ่มประเทศที่มีการแข่งขันกันมีบทบาทนำในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก อำนวนวประโยชน์ต่อประเทศตนตามที่ต้องการ ตลอดจนกีดกันการขยายอิทธิพลของชาติมหาอำนาจอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินการของกลุ่มชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญในการรักษาสมดุลของระดับความสัมพันธ์กับชาติมหาอำนาจต่าง ๆ ไว้ให้ได้เหมาะสม และให้ความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศในโอกาสต่าง ๆ เพื่อแสวงประโยชน์และสร้างการยอมรับจากนานาชาติ โดยจัดลำดับความสำคัญของชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศได้ ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑.๒.๑ กลุ่มชาติมหาอำนาจ

จากสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป สหรัฐฯ ยังคงมีบทบาทนำในเวทีระหว่างประเทศ แต่ได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบาย โดยให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเพิ่มมากขึ้น และให้ความสำคัญต่อประเทศไทยในฐานะพันธมิตรทางทหารที่สำคัญในภูมิภาค รวมทั้งเป็นส่วนทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ส่วนจีนเป็นประเทศมหาอำนาจที่พยายามขยายบทบาทในเวทีระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยได้วางเป้าหมายที่ชัดเจนในการยกฐานะขึ้นสู่การเป็นมหาอำนาจของโลกให้ทัดเทียมกับสหรัฐฯ รวมทั้งเป็นตัวแทนของภูมิภาคเอเชียในการคานอำนาจกับสหรัฐฯ และประเทศตะวันตก ส่วนสหภาพยุโรปยังคงมีบทบาทนำในด้านการเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนเป็นหลัก และยังเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ นอกจากนี้ ชาติมหาอำนาจในภูมิภาคที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น และรัสเซีย ที่พยายามเร่งขยายบทบาท ทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านการทหาร เพื่อถ่วงดุลอำนาจกับชาติมหาอำนาจและแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายใน ดังนั้น การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศและการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือจะต้องใช้ความระมัดระวัง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงจากการขยายอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจในภูมิภาค ซึ่งส่งผลต่อผลประโยชน์ เสถียรภาพ และความมั่นคงของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค สำหรับประเทศมหาอำนาจที่สำคัญ ประกอบด้วย สหรัฐฯ จีน สหภาพยุโรป (เฉพาะประเทศที่มีความสัมพันธ์ด้านการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือกับกองทัพเรือ ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน และ อิตาลี) ญี่ปุ่น และรัสเซีย

๑.๒.๒ องค์การระหว่างประเทศ

องค์การระหว่างประเทศที่มีผลต่อการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ ประกอบด้วย ๒ องค์การหลัก ได้แก่ ประชาคมอาเซียน และองค์การสหประชาชาติ เนื่องจากเป็นองค์การที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นชาติสมาชิก ซึ่งมีพันธสัญญาที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบแนวทางที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

๑.๒.๒.๑ ประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียนเป็นการรวมตัวของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน ๑๐ ประเทศภายใต้กฎบัตรอาเซียน และได้มีการขยายกรอบความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ นอกอาเซียนออกไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะด้านการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ซึ่งยึดถือและดำเนินการตามกรอบแนวคิดจากการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียน และการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียนและประเทศคู่เจรจา โดยที่เกี่ยวข้อกับการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือมี ๑ ด้าน คือ ด้านความมั่นคงทางทะเล

๑.๒.๒.๒ องค์การสหประชาชาติ

การดำเนินงานภายใต้กรอบขององค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้ และการดำเนินงานตามมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลและการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือที่สำคัญ คือ การร่วมปฏิบัติการกับกองกำลังนาชาติในการปราบปรามโจรสลัดบริเวณน่านน้ำนอกชายฝั่งโซมาเลีย

๒. ทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ

จากการจัดแบ่งกลุ่มประเทศและการจัดลำดับความสำคัญตามที่ได้กล่าวไปแล้ว เพื่อให้การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือมีทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้สามารถกำหนดแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือมีความเป็นรูปธรรมต่อไป ดังนี้

๒.๑ ทิศทางและเป้าหมายการดำเนินการต่อกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

๒.๑.๑ กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย นั้น มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทั้งการบีบบังคับ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการสร้างความตระหนักถึงศักยภาพในการรบและ

ขีดความสามารถในการใช้กำลังทั้งในเชิงป้องกันหรือผลักดัน รวมทั้งหวังผลลัพธ์ให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร ตลอดจนต้องการการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกันซึ่งจะเป็นกลไกในการระงับความขัดแย้งที่ดีในอนาคต

๒.๑.๒ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่ไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่ไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย นั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล ตลอดจนต้องการการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกัน โดยเฉพาะการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลและการดำเนินการตามกรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

๒.๑.๓ กลุ่มมิตรประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทย

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มมิตรประเทศ นั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล แรงสนับสนุนและการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ

๒.๒ ทิศทางและเป้าหมายการดำเนินการต่อกลุ่มชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ

๒.๒.๑ กลุ่มชาติมหาอำนาจ

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มชาติมหาอำนาจ นั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเสริมอำนาจในการเจรจาต่อรอง และแรงสนับสนุนต่อฝ่ายเราในเวทีระหว่างประเทศตามที่ต้องการ

๒.๒.๒ องค์การระหว่างประเทศ

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อองค์การระหว่างประเทศ นั้น มีเป้าหมายเพื่อให้มีผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเสริมอำนาจในการเจรจาต่อรอง และแรงสนับสนุนต่อฝ่ายเราในเวทีระหว่างประเทศตามที่ต้องการ

แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ จะต้องมีความสอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายและการจัดแบ่งกลุ่มประเทศ ทั้งกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่ไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย และกลุ่มมิตรประเทศ โดยการกำหนดกลยุทธ์ต้องให้สอดคล้องรองรับทิศทางและมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้

๑. แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย ได้แก่ เมียนมา กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย และอินเดีย นั้น ต้องการผลลัพธ์ทั้งในการบีบบังคับ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร

๑.๑ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อเมียนมา

๑.๑.๑ การบีบบังคับ

๑.๑.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ยับยั้งความตั้งใจที่จะเป็นภัยคุกคาม

(๒) ดำรงสภาพการอ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลและ

พื้นที่เกาะ

(๓) สนับสนุนการคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล

ทางฝั่งทะเลอันดามัน

๑.๑.๑.๒ กลยุทธ์

- (๑) แสดงกำลังทางเรือในพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามัน โดยการจัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเล อย่างต่อเนื่อง
- (๒) แสดงศักยภาพของกำลังทางเรือเพื่อการป้องปราม โดยการฝึกยิงอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูงในพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามัน ตามห้วงระยะเวลาที่เหมาะสม
- (๓) เสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อรักษาคุณอำนาจของกำลังทางเรือ และมีความพร้อมในการใช้กำลังอย่างได้เปรียบและเหมาะสมกับระดับความขัดแย้ง

๑.๑.๒ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๑.๑.๒.๑ เป้าหมาย

- (๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ
- (๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลทางฝั่งทะเลอันดามัน

๑.๑.๒.๒ กลยุทธ์

- (๑) ใช้กำลังทางเรือในการติดตามสถานการณ์และรวบรวมข่าวสารทางฝั่งทะเลอันดามัน โดยการจัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเล อย่างต่อเนื่อง
- (๒) ใช้ช่องทางการทูตฝ่ายทหารเรือในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ
- (๓) แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๑.๑.๓ การสร้างพันธมิตร

๑.๑.๓.๑ เป้าหมาย

- (๑) พัฒนาความร่วมมือในการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลทางฝั่งทะเลอันดามันร่วมกัน
- (๒) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวทีด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๑.๑.๓.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับ กองทัพเรือเมียนมา โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง และแลกเปลี่ยนการเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) ดำรงกลไกความร่วมมือในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน โดยการดำรงช่องทางการติดต่อประสานงานด้านการประมงชายแดน ระหว่างไทย-เมียนมา

(๔) เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ ในลักษณะทวิภาคี โดยดำรงการจัดประชุม Navy to Navy Talks ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือ เมียนมา

(๕) แลกเปลี่ยนด้านการศึกษา โดยให้การสนับสนุน การแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาและฝึกอบรมวิชาการทหารเรือ

๑.๒ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกัมพูชา

๑.๒.๑ การบีบบังคับ

๑.๒.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ยับยั้งความตั้งใจที่จะเป็นภัยคุกคาม

(๒) ดำรงอำนาจที่ได้เปรียบสนับสนุนการดำเนิน นโยบายระหว่างประเทศของไทยในการเจรจาต่อรองเพื่อแบ่งสรรผลประโยชน์ปีโตรเลียมและ ข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา

(๓) สนับสนุนการคุ้มครองการใช้ประโยชน์จาก ทะเลทางฝั่งอ่าวไทยตอนบน

(๔) สนับสนุนการดำเนินการปักปันเขตแดนทางบก ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชาให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒.๑.๒ กลยุทธ์

(๑) แสดงกำลังทางเรือในพื้นที่ฝั่งอ่าวไทยตอนบน และพื้นที่ตามแนวชายแดนจังหวัดจันทบุรีและตราด โดยการจัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเลและทางบกอย่างต่อเนื่อง

(๒) แสดงศักยภาพของกำลังทางเรือเพื่อการป้องปราม โดยการฝึกยิงอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูงในพื้นที่อ่าวไทย และพื้นที่ทางบกตามแนวชายแดนจังหวัด จันทบุรีและตราด ตามห้วงระยะเวลาที่เหมาะสม

(๓) เสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อรักษาคุณอำนาจ ของกำลังทางเรือ และมีความพร้อมในการใช้กำลังอย่างได้เปรียบและเหมาะสมกับระดับความขัดแย้ง

๑.๒.๒ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๑.๒.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลทางฝั่ง อ่าวไทยตอนบน

๑.๒.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ใช้กำลังทางเรือในการติดตามสถานการณ์และ รวบรวมข่าวสารทางฝั่งอ่าวไทยตอนบนและพื้นที่ตามแนวชายแดนจังหวัดจันทบุรีและตราด โดยการ จัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจสอบ และเฝ้าตรวจทางทะเลและทางบก อย่างต่อเนื่อง

(๒) ใช้ช่องทางการทูตฝ่ายทหารเรือในการรวบรวม ข้อมูลข่าวสารสำคัญ

(๓) แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลและทางบก ในพื้นที่รับผิดชอบตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๑.๒.๓ การสร้างพันธมิตร

๑.๒.๓.๑ เป้าหมาย

(๑) พัฒนาความร่วมมือในการรักษาความมั่นคง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเลทางฝั่งอ่าวไทยตอนบนและพื้นที่ทางบกตามแนวชายแดน จังหวัดจันทบุรีและตราดร่วมกัน

(๒) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวที ด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๑.๒.๓.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือกัมพูชา โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาในระดับสูง และแลกเปลี่ยนการเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) ดำรงกลไกความร่วมมือในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยการดำรงช่องทางการติดต่อประสานงานด้านการข่าวระหว่างหน่วยงานระดับพื้นที่บริเวณแนวชายแดนจังหวัดจันทบุรีและตราด

(๔) เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในลักษณะทวิภาคี โดยดำรงการจัดประชุม Navy to Navy Talks ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือกัมพูชา

(๕) แลกเปลี่ยนด้านการศึกษา โดยให้การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาและฝึกอบรมวิทยาการทหารเรือ

๑.๓ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อเวียดนาม

๑.๓.๑ การบีบบังคับ

๑.๓.๑.๑ เป้าหมาย

- (๑) ยับยั้งความตั้งใจที่จะเป็นภัยคุกคาม
- (๒) ดำรงสภาพการอ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล
- (๓) สนับสนุนการคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล

ทางฝั่งอ่าวไทยตอนบนและตอนล่าง

๑.๓.๑.๒ กลยุทธ์

(๑) แสดงกำลังทางเรือในพื้นที่ฝั่งอ่าวไทยตอนบนและตอนล่าง โดยการจัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเลอย่างต่อเนื่อง

(๒) แสดงศักยภาพของกำลังทางเรือเพื่อการป้องปราม โดยการฝึกยิงอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูงในพื้นที่อ่าวไทย ตามห้วงระยะเวลาที่เหมาะสม

(๓) เสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อรักษาคุณอำนาจของกำลังทางเรือ และมีความพร้อมในการใช้กำลังอย่างได้เปรียบและเหมาะสมกับระดับความขัดแย้ง

๑.๓.๒ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๑.๓.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้ท่าที สถานการณ์ทางทะเลทางฝั่ง
อ่าวไทยตอนบนและตอนล่าง

๑.๓.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ใช้กำลังทางเรือในการติดตามสถานการณ์และ
รวบรวมข่าวสารทางฝั่งอ่าวไทยตอนบนและตอนล่าง โดยการจัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน
ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเล อย่างต่อเนื่อง

(๒) ใช้ช่องทางการทูตฝ่ายทหารเรือในการรวบรวม
ข้อมูลข่าวสารสำคัญ

(๓) แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลในพื้นที่
รับผิดชอบตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๑.๓.๓ การสร้างพันธมิตร

๑.๓.๓.๑ เป้าหมาย

(๑) พัฒนาความร่วมมือในการรักษาความมั่นคง
และผลประโยชน์ของชาติทางทะเลทางฝั่งอ่าวไทยร่วมกัน

(๒) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวที
ด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๑.๓.๓.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ
โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับ
กองทัพเรือเวียดนาม โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง และแลกเปลี่ยน
การเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) ดำรงกลไกความร่วมมือในการปฏิบัติงานและ
การแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยการดำรงช่องทางการติดต่อประสานงานและการปฏิบัติของคณะทำงานร่วม
ไทย-เวียดนามว่าด้วยการจัดระเบียบทางทะเล

(๔) ดำรงความร่วมมือในการลาดตระเวนร่วมระหว่าง
กองทัพเรือและกองทัพเรือเวียดนาม

(๕) เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือใน
ลักษณะทวิภาคี โดยดำรงการจัดประชุม Navy to Navy Talks ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือเวียดนาม

(๖) แลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษาและ
ฝึกอบรมวิชาการทหารเรือ และการดำเนินงานกิจการทหารเรือ เป็นต้น

๑.๔ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อมาเลเซีย

๑.๔.๑ การบีบบังคับ

๑.๔.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ยับยั้งความตั้งใจที่จะเป็นภัยคุกคาม

(๒) ดำรงสภาพการอ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล และ
การใช้ประโยชน์พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซียทางฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง

(๓) สนับสนุนการคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล
ทางฝั่งอ่าวไทยตอนล่างและฝั่งทะเลอันดามันตอนล่าง

๑.๔.๑.๒ กลยุทธ์

(๑) แสดงกำลังทางเรือในพื้นที่ฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง
และฝั่งทะเลอันดามันตอนล่าง โดยการจัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจการณ์ และ
เฝ้าตรวจทางทะเลอย่างต่อเนื่อง

(๒) แสดงศักยภาพของกำลังทางเรือเพื่อการป้องปราม
โดยการฝึกยิงอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูงในพื้นที่อ่าวไทยและทะเลอันดามัน ตามห้วงระยะเวลาที่เหมาะสม

(๓) เสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อรักษาคุณอำนาจ
ของกำลังทางเรือ และมีความพร้อมในการใช้กำลังอย่างได้เปรียบและเหมาะสมกับระดับความขัดแย้ง

๑.๔.๒ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๑.๔.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์
และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลทางฝั่ง
อ่าวไทยตอนล่างและฝั่งทะเลอันดามัน

๑.๔.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ใช้กำลังทางเรือในการติดตามสถานการณ์และ
รวบรวมข่าวสารทางฝั่งอ่าวไทยตอนล่างและทะเลอันดามันตอนล่าง โดยการจัดกำลังทางเรือ
ปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเลอย่างต่อเนื่อง

(๒) ใช้ช่องทางการทูตฝ่ายทหารเรือในการรวบรวม
ข้อมูลข่าวสารสำคัญ
(๓) แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลในพื้นที่
รับผิดชอบตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๑.๔.๓ การสร้างพันธมิตร

๑.๔.๓.๑ เป้าหมาย

(๑) พัฒนาความร่วมมือในการรักษาความมั่นคง
และผลประโยชน์ของชาติทางทะเลทางฝั่งอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามันร่วมกัน รวมทั้งการป้องกัน
และปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือในช่องแคบมะละกา

(๒) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวที
ด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๑.๔.๓.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ
โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับ
กองทัพเรือมาเลเซียโดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง และแลกเปลี่ยน
การเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) ดำรงกลไกความร่วมมือในการปฏิบัติงานและ
การแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยการดำรงช่องทางการติดต่อประสานงานและการปฏิบัติของคณะทำงานร่วม
ไทย-มาเลเซีย

(๔) ดำรงความร่วมมือในการลาดตระเวนร่วมทาง
ทะเลและทางอากาศตามกรอบความร่วมมือในการลาดตระเวนร่วมในช่องแคบมะละกา

(๕) เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือใน
ลักษณะทวิภาคี โดยดำรงการจัดประชุม Navy to Navy Talks ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือมาเลเซีย

(๖) ดำรงความร่วมมือด้านการฝึกผสมทางเรือและ
ร่วมกิจกรรมทางเรือระหว่างประเทศ

(๗) แลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษาและ
ฝึกอบรมวิทยาการทหารเรือ และการดูงานกิจการทหารเรือ เป็นต้น

๑.๕ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่ออินโดนีเซีย

๑.๕.๑ การบีบบังคับ

๑.๕.๑.๑ เป้าหมาย

- (๑) ยับยั้งความตั้งใจที่จะเป็นภัยคุกคาม
- (๒) สนับสนุนการคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล

ทางฝั่งทะเลอันดามันตอนล่าง

๑.๕.๑.๒ กลยุทธ์

(๑) แสดงกำลังทางเรือในพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามันตอนล่าง โดยการจัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจสอบการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเลอย่างต่อเนื่อง

(๒) แสดงศักยภาพของกำลังทางเรือเพื่อการป้องปราม โดยการฝึกยิงอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูงในพื้นที่ทะเลอันดามัน ตามห้วงระยะเวลาที่เหมาะสม

(๓) เสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อรักษาคุณอำนาจของกำลังทางเรือ และมีความพร้อมในการใช้กำลังอย่างได้เปรียบและเหมาะสมกับระดับความขัดแย้ง

๑.๕.๒ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๑.๕.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลทางฝั่งทะเลอันดามันตอนล่าง

๑.๕.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ใช้กำลังทางเรือในการติดตามสถานการณ์และรวบรวมข่าวสารทางฝั่งทะเลอันดามันตอนล่าง โดยการจัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจสอบการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเลอย่างต่อเนื่อง

(๒) ใช้ช่องทางการทูตฝ่ายทหารเรือในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

(๓) แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลในพื้นที่รับผิดชอบตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๑.๕.๓ การสร้างพันธมิตร

๑.๕.๓.๑ เป้าหมาย

(๑) พัฒนาความร่วมมือในการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลทางฝั่งทะเลอันดามันร่วมกัน รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือในช่องแคบมะละกา

(๒) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวทีด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๑.๕.๓.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรืออินโดนีเซียโดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาาระดับสูง ฝ่ายอำนวยการ และเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนการเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) ดำรงความร่วมมือในการลาดตระเวนร่วมทางทะเลและทางอากาศตามกรอบความร่วมมือในการลาดตระเวนร่วมในช่องแคบมะละกา

(๔) เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในลักษณะทวิภาคี โดยดำรงการจัดประชุม Navy to Navy Talks ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรืออินโดนีเซีย

(๕) ดำรงความร่วมมือด้านการฝึกผสมทางเรือ และร่วมกิจกรรมทางเรือระหว่างประเทศ

(๖) แลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษาและฝึกอบรมวิทยาการทหารเรือและสมุทรศาสตร์ การสังเกตการณ์การฝึกของกำลังทางเรือ และการดูงานกิจการทหารเรือ เป็นต้น

๑.๖ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่ออินเดียน

๑.๖.๑ การบีบบังคับ

๑.๖.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ยับยั้งความตั้งใจที่จะเป็นภัยคุกคาม

(๒) สนับสนุนการคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเลทางฝั่งทะเลอันดามัน

๑.๖.๑.๒ กลยุทธ์

(๑) แสดงกำลังทางเรือในพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามัน โดยการจัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเล อย่างต่อเนื่อง

(๒) แสดงศักยภาพของกำลังทางเรือเพื่อการป้องปราม โดยการฝึกยิงอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูงในพื้นที่ทะเลอันดามัน ตามห้วงระยะเวลาที่เหมาะสม

(๓) เสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อรักษาคุณอำนาจของกำลังทางเรือ และมีความพร้อมในการใช้กำลังอย่างได้เปรียบและเหมาะสมกับระดับความขัดแย้ง

๑.๖.๒ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๑.๖.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลทางฝั่งทะเลอันดามัน

๑.๖.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ใช้กำลังทางเรือในการติดตามสถานการณ์และรวบรวมข่าวสารทางฝั่งทะเลอันดามัน โดยการจัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเล อย่างต่อเนื่อง

(๒) ใช้ช่องทางการทูตฝ่ายทหารเรือในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

(๓) แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลในพื้นที่รับผิดชอบตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๑.๖.๓ การสร้างพันธมิตร

๑.๖.๓.๑ เป้าหมาย

(๑) พัฒนาความร่วมมือในการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลทางฝั่งทะเลอันดามันร่วมกัน

(๒) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวทีด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๑.๖.๓.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระดับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับ กองทัพเรืออินเดียโดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ฝ่ายอำนวยการ และแลกเปลี่ยนการเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือตาม โอกาสที่เหมาะสม

(๓) ดำรงกลไกความร่วมมือในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยการดำรงช่องทางการติดต่อประสานงานและการปฏิบัติของคณะทำงานร่วม ไทย-อินเดีย

(๔) ดำรงความร่วมมือในการลาดตระเวนร่วมทางทะเล ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรืออินเดีย

(๕) เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือใน ลักษณะทวิภาคี โดยดำรงการจัดประชุม Navy to Navy Talks ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรืออินเดีย

(๖) ดำรงความร่วมมือด้านการฝึกผสมทางเรือ และ ร่วมกิจกรรมทางเรือระหว่างประเทศ

(๗) แลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษาและ ฝึกอบรมวิทยาการทหารเรือและสมุทรศาสตร์ และการดูงานกิจการทหารเรือ เป็นต้น

๒. แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศอาเซียนที่ ไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศอาเซียนที่ไม่มีอาณาเขตทาง ทะเลติดต่อกับประเทศไทย ได้แก่ ลาว บรูไน ฟิลิปปินส์ และ สิงคโปร์ นั้น ต้องการผลลัพธ์เฉพาะ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร

๒.๑ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อลาว

๒.๑.๑ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๒.๑.๑.๑ เป้าหมาย

ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ (การปฏิบัติการตามลำน้ำโขง)

๒.๑.๑.๒ กลยุทธ์

(๑) ใช้กำลังทางเรือในการติดตามสถานการณ์และรวบรวมข่าวสารตามลำน้ำโขง โดยการจัดกำลังทางเรือปฏิบัติการลาดตระเวน ตรวจสอบการณ์ และเฝ้าตรวจ อย่างต่อเนื่อง

(๒) แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในพื้นที่รับผิดชอบตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๒.๑.๒ การสร้างพันธมิตร

๒.๑.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) ความร่วมมือในการรักษาความมั่นคงและกฎหมายตามแนวชายแดน

(๒) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวทีประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๒.๑.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับหน่วยงานระดับพื้นที่ของประเทศลาวโดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูงและผู้บังคับบัญชาระดับพื้นที่ ตามโอกาสที่เหมาะสม

(๒) เสริมสร้างความร่วมมือในการลาดตระเวนและเฝ้าตรวจร่วมตามลำน้ำโขง

๒.๒ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อบรูไน

๒.๒.๑ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๒.๒.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลในทะเลจีนใต้ต่อเนื่องอ่าวไทยตอนล่าง

๒.๒.๑.๒ กลยุทธ์

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในพื้นที่รับผิดชอบตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๒.๒.๒ การสร้างพันธมิตร

๒.๒.๒.๑ เป้าหมาย

เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวทีด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๒.๒.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือบรูไน โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง และแลกเปลี่ยนการเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในลักษณะทวิภาคี โดยดำรงการจัดประชุม Navy to Navy Talks ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือบรูไน

(๔) แลกเปลี่ยนด้านการศึกษา โดยให้การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาและฝึกอบรมวิทยาการทหารเรือ

๒.๓ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อฟิลิปปินส์

๒.๓.๑ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๒.๓.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลในทะเลจีนใต้ ต่อเนื่องอ่าวไทยตอนล่าง

๒.๓.๑.๒ กลยุทธ์

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในพื้นที่รับผิดชอบตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๒.๓.๒ การสร้างพันธมิตร

๒.๓.๒.๑ เป้าหมาย

เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวทีด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๒.๓.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระดับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับ กองทัพเรือฟิลิปปินส์ โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง และ แลกเปลี่ยนการเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือตาม โอกาสที่เหมาะสม

(๓) เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ ในลักษณะทวิภาคี โดยดำรงการจัดประชุม Navy to Navy Talks ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือ ฟิลิปปินส์

(๔) แลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษาและ ฝึกอบรมวิทยาการทหารเรือ การสังเกตการณ์การฝึกของกำลังทางเรือ และการดูงานกิจการทหารเรือ เป็นต้น

๒.๔ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อสิงคโปร์

๒.๔.๑ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๒.๔.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลทางฝั่ง อ่าวไทยตอนล่าง

๒.๔.๑.๒ กลยุทธ์

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในพื้นที่รับผิดชอบตามกลไก ความร่วมมือต่าง ๆ

๒.๔.๒ การสร้างพันธมิตร

๒.๔.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) พัฒนาความร่วมมือในการรักษาความมั่นคง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเลทางฝั่งทะเลอันดามันร่วมกัน รวมทั้งการป้องกันและปราบปราม การกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือในช่องแคบมะละกา

(๒) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวที ด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๒.๔.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับ กองทัพเรือสิงคโปร์ โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ฝ่ายอำนวยการ และแลกเปลี่ยนการเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) ดำรงความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารทางทะเลในทุกกลไกที่มี ได้แก่ MARISX, IFC, ReCAAP และ RTN - RSN OASIS

(๔) เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ ในลักษณะทวิภาคี โดยดำรงการจัดประชุม Navy to Navy Talks ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือสิงคโปร์

(๕) ดำรงความร่วมมือด้านการฝึกผสมทางเรือ ทั้งในลักษณะทวิภาคีและพหุภาคี รวมทั้งร่วมกิจกรรมทางเรือระหว่างประเทศ

(๖) แลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษาและ ฝึกอบรมวิทยาการทหารเรือ การข่าวกรอง การส่งกำลังบำรุง การจัดฝ่ายอำนวยการร่วมปฏิบัติการ ทางเรือ และการดำเนินงานกิจการทหารเรือ เป็นต้น

แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือของไทยต่อกลุ่มชาติมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ

แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มชาติมหาอำนาจและมิตรประเทศ จะต้องมีความสอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายตามที่มีการจัดแบ่งกลุ่มประเทศไว้ โดยกำหนด กลยุทธ์ให้สอดคล้องรองรับทิศทางและมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนี้

๑. แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มชาติมหาอำนาจ

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มชาติมหาอำนาจ ได้แก่ สหรัฐฯ จีน สหภาพยุโรป (เฉพาะประเทศที่มีความสัมพันธ์ด้านการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือกับ กองทัพเรือ ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน และ อิตาลี) ญี่ปุ่น และรัสเซีย ต้องการผลลัพธ์ เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร

๑.๑ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อสหรัฐฯ

๑.๑.๑ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๑.๑.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรองการวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๑.๑.๑.๒ กลยุทธ์

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๑.๑.๒ การสร้างพันธมิตร

๑.๑.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวทีด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

(๒) รับการสนับสนุนด้านยุทธโศปกรณ์ การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการทหาร หลักนิยมและยุทธวิธีในการปฏิบัติการทางเรือ การพัฒนากำลังพล รวมทั้งการสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุง

๑.๑.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือสหรัฐฯ โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) ดำรงกลไกความร่วมมือในการประชุมหารือทางทหารร่วมกัน

(๔) ดำรงการฝึกร่วมผสมระหว่างกองทัพไทย - สหรัฐฯ - มิตรประเทศ และการฝึกร่วมผสมระหว่างกองทัพเรือ - กองทัพเรือสหรัฐฯ - กองทัพเรือมิตรประเทศ

(๕) ดำรงการจัดกำลังทางเรือร่วมปฏิบัติการสนับสนุนการรักษาความมั่นคงทางทะเลและการบรรเทาภัยพิบัติในภูมิภาคต่าง ๆ ที่สำคัญ

(๖) ดำรงความสัมพันธ์ในการรับความช่วยเหลือด้านอาวุธยุทโธปกรณ์และด้านการศึกษา (หลักสูตร โรงเรียนนายเรือ หลักสูตร Coast Guard หลักสูตรการปฏิบัติการทางทหาร และหลักสูตรตามสาขาวิชาการต่าง ๆ) และด้านการส่งกำลังบำรุง

๑.๒ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อจีน

๑.๒.๑ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๑.๒.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๑.๒.๑.๒ กลยุทธ์

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๑.๒.๒ การสร้างพันธมิตร

๑.๒.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวทีด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

(๒) รับการสนับสนุนด้านยุทโธปกรณ์ และการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการทหาร

๑.๒.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือโดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือจีน โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) ดำรงการฝึกผสมทางเรือ

(๔) ดำรงความสัมพันธ์ด้านการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์และด้านการศึกษา ตามสาขาวิชาการต่าง ๆ

๑.๓ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อสหภาพยุโรป

๑.๓.๑ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๑.๓.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๑.๓.๑.๒ กลยุทธ์

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๑.๓.๒ การสร้างพันธมิตร

๑.๓.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวทีด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

(๒) รับการสนับสนุนด้านยุทธโศปกรณ์ และการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการทหาร

๑.๓.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ (อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน และ อิตาลี) ปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรืออังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน และ อิตาลี โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) ดำรงการฝึกผสมทางเรือตามโอกาส

(๔) ดำรงความร่วมมือในด้านต่างๆ เช่น ด้านอุทกศาสตร์ และด้านการวิจัยและพัฒนาการทางทหาร เป็นต้น

(๕) ดำรงความสัมพันธ์ด้านการจัดหาอาวุธยุทธโศปกรณ์ และด้านการศึกษา ตามสาขาวิชาการต่าง ๆ

๑.๔ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อญี่ปุ่น

๑.๔.๑ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๑.๔.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๑.๔.๑.๒ กลยุทธ์

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๑.๔.๒ การสร้างพันธมิตร

๑.๔.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวทีด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

(๒) รับการสนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการทหาร

๑.๔.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือญี่ปุ่น โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในลักษณะทวิภาคี โดยดำรงการจัดประชุม Navy to Navy Talks ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือญี่ปุ่น

(๔) ดำรงการฝึกผสมทางเรือตามโอกาส

(๕) ดำรงความสัมพันธ์ด้านการศึกษา ตามสาขาวิทยาการต่าง ๆ

๑.๕ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อรัสเซีย

๑.๕.๑ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๑.๕.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

๑.๕.๑.๒ กลยุทธ์

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

๑.๕.๒ การสร้างพันธมิตร

๑.๕.๒.๑ เป้าหมาย

(๑) เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวทีด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

(๒) รับการสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุง

๑.๕.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงความสัมพันธ์ทางการทูตฝ่ายทหารเรือ โดยการจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

(๒) กระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือรัสเซีย โดยจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตามโอกาสที่เหมาะสม

(๓) ดำรงการดำเนินงานตามกรอบคณะกรรมการส่งกำลังบำรุงร่วมกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงกลาโหมรัสเซีย

(๔) ดำรงการฝึกผสมทางเรือตามโอกาส

๒. แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อองค์การระหว่างประเทศ

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อองค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ ประชาคมอาเซียน และองค์การสหประชาชาติ ต้องการผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร

๒.๑ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อประชาคมอาเซียน

๒.๑.๑ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๒.๑.๑.๑ เป้าหมาย

(๑) ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับงานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ

(๒) การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลในภูมิภาค

๒.๑.๑.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงช่องทางการสื่อสารและระบบเชื่อมโยง ข้อมูลข่าวสารทางทะเล

(๒) แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลตามกลไก ความร่วมมือต่าง ๆ

๒.๑.๒ การสร้างพันธมิตร

๒.๑.๒.๑ เป้าหมาย

เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวที ด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๒.๑.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงการจัดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานร่วมกับ ประเทศสมาชิกอาเซียนในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลตามกลไกความร่วมมือต่าง ๆ

(๒) แลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชาระดับสูง

(๓) ดำรงการดำเนินงานตามกรอบคณะทำงาน

ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงทางทะเล

(๔) ดำรงการดำเนินการตามกรอบการประชุมรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียนและการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียนและ ประเทศคู่เจรจา

(๕) ดำรงความสัมพันธ์ตามกรอบการประชุม ผู้บัญชาการทหารเรืออาเซียน

๒.๒ แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อองค์การสหประชาชาติ

๒.๒.๑ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

๒.๒.๑.๑ เป้าหมาย

การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเลในภูมิภาคต่าง ๆ

ของโลก

๒.๒.๑.๒ กลยุทธ์

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลตามกลไก

ความร่วมมือต่าง ๆ

๒.๒.๒ การสร้างพันธมิตร

๒.๒.๒.๑ เป้าหมาย

เสริมแรงสนับสนุนให้กับประเทศไทยในเวที

ด้านความมั่นคงทางทะเลของประชาคมอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ

๒.๒.๒.๒ กลยุทธ์

(๑) ดำรงการปฏิบัติในการจัดกำลังทางเรือร่วมปฏิบัติงานกับกองกำลังนาชาติในการปราบปรามโจรสลัดตามมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

(๒) สนับสนุนการดำเนินงานด้านการช่วยเหลือทางมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติตามโอกาส

ข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ

จากการวิเคราะห์ขีดความสามารถและกลไกในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือรวมทั้งทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบกับเพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบันและรองรับการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมที่จะต้องเผชิญในอนาคต จึงขอเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ โดยแบ่งแนวทางการดำเนินการออกเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๑. ระดับรัฐบาลและกระทรวง

ปรับปรุงแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศให้มีความชัดเจน เพื่อให้ดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือสามารถสนับสนุนการดำเนินการได้ตรงกับทิศทางและเป้าหมายของรัฐบาล กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงกลาโหมต้องการ รวมทั้งการกำหนดแนวทางในการขยายความร่วมมือกับต่างประเทศในอนาคต ควรพิจารณาตามความจำเป็น และใช้คณะทำงานในระดับต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้แล้วรับผิดชอบดำเนินการต่อไป โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะทำงานหรือจัดการประชุมเพิ่มเติม ตลอดจนบูรณาการข้อหารือและข้อเสนอของหน่วยรองในระดับต่าง ๆ ไปบรรจุไว้ในการประชุมตามกรอบความร่วมมือที่เกี่ยวข้องในระดับที่สูงกว่า ซึ่งจะช่วยให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อน ประหยัดงบประมาณ และสะดวกต่อการบริหารจัดการในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในภาพรวม

๒. ระดับกองทัพเรือ

ปรับปรุงแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในการสร้างพันธมิตรของกองทัพเรือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศตามกรอบความร่วมมือของรัฐบาล กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงกลาโหม ดังนี้

๒.๑ การเข้าร่วมการประชุมและการดำเนินกิจกรรมตามกรอบความร่วมมือต่าง ๆ

ปรับปรุงแนวทางการจัดเข้าร่วมการประชุมและการดำเนินกิจกรรมตามกรอบความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือให้มีความเป็นมาตรฐานมากขึ้น รวมทั้งปรับวงรอบให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมาย และการจัดแบ่งกลุ่มประเทศตามลำดับความสำคัญที่กำหนดไว้ ดังนี้

๒.๑.๑ ปรับกรอบการจัดการประชุม/เข้าร่วมการประชุมและการดำเนินกิจกรรมตามกรอบความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือต่างประเทศ ให้มีการจัดแบ่งระดับและกรอบการดำเนินการที่ชัดเจน โดยแบ่งออก ๓ ระดับ ดังนี้

๒.๑.๑.๑ ระดับนโยบายและผู้บังคับบัญชาชั้นสูง เป็นการดำเนินการตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับด้านการต่างประเทศ และการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศของรัฐบาล กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม และกองบัญชาการกองทัพไทย และเรื่องทีริเริ่มหรือข้อหารือในประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบความร่วมมือในระดับกองทัพเรือ รวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับผู้บัญชาการทหารเรือ/ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง/ผู้แทนกองทัพเรือ ในวาระแห่งการเยี่ยมชมเพื่อกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน และการแนะนำตัวเมื่อเข้ารับตำแหน่งใหม่หรือการอำลา ตลอดจนเป็นการดำเนินงานในระดับเดียวกับการประชุม Navy to Navy Talks ระหว่างกองทัพเรือและกองทัพเรือต่างประเทศ ซึ่งผลที่ได้จะเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินการในระดับฝ่ายอำนวยการต่อไป

๒.๑.๑.๒ ระดับฝ่ายอำนวยการ เป็นการดำเนินการของกรมฝ่ายอำนวยการและหน่วยขึ้นตรงกองทัพเรือ ที่มีภารกิจเกี่ยวเนื่องกับกรอบความร่วมมือตามประเด็นในระดับนโยบายและผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพเรือ รวมทั้งความร่วมมือในระดับคณะกรรมการหรือคณะทำงานของหน่วยเหนือ และหน่วยงานภายนอกที่กองทัพเรือเกี่ยวข้อง การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในระดับฝ่ายอำนวยการ ประกอบด้วย การประชุม Navy to Navy Staff Talks และการประชุมในระดับคณะทำงานร่วมระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานและแนวทางการปฏิบัติในระดับปฏิบัติการต่อไป

๒.๑.๑.๓ ระดับปฏิบัติการ เป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนงานและแนวทางที่ระดับฝ่ายอำนวยการกำหนด รวมทั้งกรอบความร่วมมือในระดับคณะกรรมการหรือคณะทำงานของหน่วยเหนือและหน่วยงานภายนอกที่กองทัพเรือเกี่ยวข้องด้วย การดำเนินการในระดับปฏิบัติการ เช่น การประชุมและการปฏิบัติในกิจกรรมตามกรอบความร่วมมือในการเยี่ยมชมเมืองท่าและการร่วมกิจกรรมทางเรือ การฝึกผสมและร่วมผสม การลาดตระเวนร่วม การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเล ความร่วมมือด้านการข่าว การปฏิบัติการร่วมกับกองกำลังต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการศึกษา ความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง และการแลกเปลี่ยนหรือความร่วมมือด้านอื่น ๆ ที่กองทัพเรือมีกับต่างประเทศ เป็นต้น

๒.๑.๒ ปรับวงรอบการจัดการประชุม/เข้าร่วมการประชุมตามกรอบความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือต่างประเทศ และผู้รับผิดชอบการดำเนินงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมาย ดังนี้

๒.๑.๒.๑ ปรับวงรอบการจัดการประชุม/เข้าร่วมการประชุมกับกลุ่มประเทศที่มีอาณาเขตเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทยให้มีวงรอบในการดำเนินงานทุกปี (สลับกันเป็นเจ้าภาพ) การจัดการประชุม/เข้าร่วมการประชุมกับกลุ่มประเทศอาเซียนที่ไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทยกลุ่มประเทศมหาอำนาจ และกลุ่มมิตรประเทศต่าง ๆ ให้มีวงรอบในการดำเนินงานทุกสองปี (ปีเว้นปีและสลับกันเป็นเจ้าภาพ) หรือตามแต่จะมีข้อตกลงร่วมกัน

๒.๑.๒.๒ ปรับระดับผู้รับผิดชอบในการจัดการประชุม/เข้าร่วมการประชุม Navy to Navy Talks การประชุม Navy to Navy Staff Talks การประชุมระดับคณะทำงานร่วม และการประชุมที่สามารถเทียบเคียงได้ในระดับเดียวกัน จากระดับเจ้ากรมกรมฝ่ายอำนวยการ เป็นเจ้ากรม/รองเจ้ากรมกรมฝ่ายอำนวยการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและลดภาระงานของผู้บังคับบัญชา อีกทั้งยังเป็นการลดข้อจำกัดในด้าน โครงสร้าง ระบบงาน และอัตรากำลังพลของหน่วยที่รับผิดชอบการดำเนินงาน

๒.๑.๒.๓ ปรับรวมการจัดการประชุม/เข้าร่วมการประชุมของ กองทัพเรือที่มีหลายคณะในแต่ละประเทศของปีงบประมาณเดียวกันให้มีเพียงคณะเดียว โดยให้ พิจารณาจัดกำลังพลตามองค์ประกอบของคณะให้ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเนื้อหาสาระ ในการประชุม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานและเกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ

๒.๒ วงรอบและรายการการฝึกผสมกับกองทัพเรือต่างประเทศ

ปรับให้มีการฝึกผสมหลักของแต่ละประเทศเพียง ๑ รายการ และการฝึก ในระดับภูมิภาค ๑ รายการ ในแต่ละปีงบประมาณ หรือตามแต่จะมีข้อตกลงร่วมกัน

สรุป

แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่าง ประเทศของไทย มีทิศทางและเป้าหมายที่สอดคล้องกับการจัดแบ่งกลุ่มประเทศตามลำดับความสำคัญ ของผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย ตามการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง โดยสรุป ดังนี้

๑. แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศ

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทยนั้น มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทั้งการบีบบังคับ การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร สำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการสร้างความตระหนักถึงศักยภาพในการรบและขีดความสามารถ ในการใช้กำลังทั้งในเชิงป้องปรามหรือผลักดัน รวมทั้งหวังผลลัพธ์ให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการปฏิบัติการทางทหาร ตลอดจนต้องการการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกันซึ่งจะเป็นกลไก ในการระงับความขัดแย้งที่ดีในอนาคต ส่วนการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศ สมาชิกอาเซียน ที่ไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทยและกลุ่มประเทศที่มีความสัมพันธ์ อันดีกับประเทศไทยนั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และ การสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงาน ด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทัน สถานการณ์ทางทะเล ตลอดจนต้องการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกัน โดยเฉพาะการเสริมสร้าง ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลและการดำเนินการตามกรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคง อาเซียน และการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ

๒. แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มชาติมหาอำนาจนั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเสริมอำนาจในการเจรจาต่อรอง และแรงสนับสนุนต่อฝ่ายเราในเวทีระหว่างประเทศตามที่ต้องการ ส่วนการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อองค์การระหว่างประเทศนั้น มีเป้าหมายเพื่อให้มีผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล การเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเสริมอำนาจในการเจรจาต่อรอง และแรงสนับสนุนต่อฝ่ายเราในเวทีระหว่างประเทศตามที่ต้องการเป็นหลัก

สำหรับข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพ ในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมในอนาคตนั้น เห็นควรปรับปรุงแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในการสร้างพันธมิตร โดยพิจารณาปรับปรุงการจัด/เข้าร่วมการประชุมและการดำเนินกิจกรรม และปรับวงรอบและรายการการฝึกผสมกับกองทัพเรือต่างประเทศ ในระดับที่กองทัพเรือรับผิดชอบ ส่วนในระดับรัฐบาลและกระทรวงนั้น เห็นควรให้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในภาพรวม ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และควรพิจารณาใช้คณะทำงานตามกรอบความร่วมมือที่กำหนดไว้และมีรองรับการดำเนินงานอยู่แล้ว ให้รับผิดชอบดำเนินการ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะทำงานหรือจัดการประชุมเพิ่มเติมในการขยายกรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ ในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อน ประหยัดงบประมาณ และสะดวกต่อการบริหารจัดการ

บทที่ ๖

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การทูตด้วยกำลังทางเรือกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามวิธีการดำเนินการวิจัย และบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ทุกประการ โดยสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง และการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของชาติต่าง ๆ ที่มีต่อประเทศไทย

๑. การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง

จากการศึกษา เรื่อง การทูตด้วยกำลังทางเรือกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ตามปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่มีผลต่อการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของประเทศไทย และการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ คือ ปัญหาความมั่นคงทางทะเล ที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญในอนาคต ที่สำคัญได้แก่ ปัญหาอันมีผลสืบเนื่องมาจากความขัดแย้งเรื่องเขตแดนทางทะเล การแย่งชิงทรัพยากรในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล ปัญหาโจรสลัดและการปล้นเรือในภูมิภาคต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเดินกิจกรรมทางทะเลของประเทศไทย โดยเฉพาะการขนส่งสินค้าและพลังงานไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ปัญหาการทำประมงรุกล้ำน่านน้ำ ปัญหาคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองและการกระทำผิดกฎหมายในทะเล และปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่มีแนวโน้มของความรุนแรง และส่งผลกระทบเป็นวงกว้างเพิ่มมากขึ้น

๒. บทบาทและท่าทีของต่างชาติที่มีต่อประเทศไทย

จากการศึกษาบทบาทและท่าทีของชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศที่มีต่อประเทศไทยในอนาคตนั้น พบว่า สหรัฐฯ ยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาเสถียรภาพของโลก และในภูมิภาคต่อไป และสหรัฐฯ ยังต้องพึ่งพาไทยในฐานะเป็นประเทศที่มีบทบาทนำในอาเซียน ส่วนสหภาพยุโรปซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของประเทศมหาอำนาจในทวีปยุโรป ยังคงให้ความสำคัญกับไทยในฐานะหนึ่งในแกนนำอาเซียน ที่จะมีส่วนส่งเสริมบทบาทของสหภาพยุโรปในการถ่วงดุล

กับสหรัฐฯ และมหาอำนาจอื่น ๆ รวมทั้งเชื่อมโยงสหภาพยุโรปกับอาเซียน ในขณะที่จีนซึ่งเป็นที่
ชาติมหาอำนาจคู่แข่งสำคัญกับสหรัฐฯ ในอนาคตอันใกล้ ยังคงมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทย
และหวังให้ไทยสนับสนุนการขยายบทบาทของจีนในภูมิภาค ส่วนญี่ปุ่นก็ให้ความสำคัญกับไทย
ในแง่ภูมิรัฐศาสตร์ด้วยเช่นเดียวกัน โดยมองว่าไทยเป็นผู้นำภูมิภาคในบริบทของการพัฒนาลุ่มน้ำโขง
และเน้นความร่วมมือกับไทยในการพัฒนาในพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตกและพื้นที่ที่
เศรษฐกิจตอนใต้ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเข้าด้วยกัน และอินเดียที่เป็น
ชาติมหาอำนาจในเอเชียใต้ มีแนวโน้มในการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับไทยอย่างต่อเนื่อง ภายใต้
นโยบายมุ่งตะวันออก สำหรับบทบาทและท่าทีขององค์การระหว่างประเทศที่มีผลต่อประเทศไทย
นั้น องค์การสหประชาชาติยังคงเป็นองค์การที่กำหนดกรอบกติกาและแนวทางการปฏิบัติ ให้กับ
ชาติสมาชิก โดยเฉพาะการรักษาสันติภาพและการเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก
ที่มีผลทำให้ประเทศไทยตัดสินใจส่งกองกำลังทางทหารเข้าร่วมการปฏิบัติการทางทหารกับสหประชาชาติ
ในหลายกรณี สำหรับประชาคมอาเซียนซึ่งเป็นองค์การระดับภูมิภาค มุ่งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งในการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนร่วมกับการดำเนินการด้านเศรษฐกิจ
และด้านสังคมและวัฒนธรรมไปพร้อม ๆ กัน ส่วนบทบาทและท่าทีของประเทศเพื่อนบ้านที่มี
พรมแดนติดกับประเทศไทยนั้น ประเทศเมียนมายังคงมีพัฒนาการและความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ
กับประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างไทย
กับประเทศลาวยังอยู่ในระดับปกติ ประเทศกัมพูชา แม้ว่าจะมีความขัดแย้งกับไทย โดยเฉพาะ
ในประเด็นเรื่องเขตแดนทางบกกรณีเขาพระวิหาร และการแบ่งสรรผลประโยชน์จากทรัพยากร
ในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลในอ่าวไทยที่ยังไม่ลงตัว แต่ด้วยความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ดี
และการมีความสมดุลของอำนาจในการเจรจาต่อรอง ทำให้ยังคงสามารถรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกัน
ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมได้ ประเทศเวียดนามมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน เพื่อเพิ่ม
ศักยภาพในเชิงแข่งขันในภูมิภาค และจะเป็นคู่แข่งสำคัญกับประเทศไทยในภาคการผลิตด้านการเกษตร
และอุตสาหกรรมได้ในอนาคต ประเทศมาเลเซียยังมีความสัมพันธ์กับไทยในระดับที่ดี แต่มีความ
หวาดระแวงระหว่างกันบ้าง โดยเฉพาะบทบาทและท่าทีของมาเลเซียต่อปัญหาความไม่สงบในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ของไทย ประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคง
ทางทะเล โดยเฉพาะการพิทักษ์ผลประโยชน์ในการเดินเรือในช่องแคบมะละกา ซึ่งเป็นการดำเนินการ
ร่วมกับมาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย ประเทศอินโดนีเซียมีความสัมพันธ์อันดีกับไทย แต่ก็ยังคง
มีปัญหาเกี่ยวกับการทำการประมงของไทยในน่านน้ำของอินโดนีเซีย ประเทศฟิลิปปินส์เป็นคู่แข่ง
กับประเทศจีนในปัญหาทะเลจีนใต้เช่นเดียวกับเวียดนาม บรูไน และมาเลเซีย แต่ฟิลิปปินส์มีความ
สัมพันธ์อันดีกับไทย โดยที่ผ่านมามีประเทศไทยได้ส่งความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมเพื่อช่วยเหลือ

ฟิลิปปินส์ในเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติขนาดใหญ่ที่เกิดขึ้น และสุดท้ายประเทศบรูไนเป็นประเทศที่มีความใกล้ชิดกับประเทศไทย โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับสูงอยู่เสมอ และมีความร่วมมือทั้งในกรอบอาเซียน และกรอบพหุภาคีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่วนบทบาทและท่าทีของมิตรประเทศที่มีต่อประเทศไทย โดยเฉพาะประเทศที่มีความสัมพันธ์และความร่วมมือกับอาเซียนในฐานะประเทศคู่เจรจา ที่สำคัญได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ และแคนาดา นั้น ทุกประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาและสนับสนุนด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง เป็นหลัก

สรุปผลการวิเคราะห์ทิศทาง นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศและการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง

สำหรับการศึกษาทิศทาง นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากตามการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง และแนวโน้มที่ประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ มีทิศทางให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างเสถียรภาพ ภูมิคุ้มกันความมั่นคง และการจัดการภัยคุกคาม ด้วยการเสริมสร้างและพัฒนากำลังทางเรือ รวมทั้งพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานทางทะเล คุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเลด้วยการพัฒนาขีดความสามารถเชิงป้องกัน และพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐ ด้วยการจัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย ในการสั่งการและบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่วนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ พ.ศ.๒๕๕๕ ได้กำหนดแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ในการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงไว้เป็นยุทธศาสตร์หลัก ซึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศ ในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกัน การแลกเปลี่ยนด้านข่าวกรอง การรักษาสันติภาพ และการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ เป็นสำคัญ อีกทั้งสาระสำคัญตามแผนบริหารราชการแผ่นดินยังได้กำหนดทิศทาง ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การเร่งฟื้นฟูความสัมพันธ์และพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และนานาประเทศ การเร่งแก้ไขปัญหาการกระทบกระทั่งตามแนวชายแดน

เร่งดำเนินการตามข้อผูกพันในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ และเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางทหารกับมิตรประเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจของไทยและภูมิภาค

สรุปผลการวิเคราะห์ขีดความสามารถและกลไกการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบัน

จากการศึกษาขีดความสามารถและกลไกในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบัน พบว่า การทูตด้วยกำลังทางเรือเป็นการใช้ขีดความสามารถกำลังทางเรือของกองทัพเรือในการดำเนินการตามบทบาทในกิจการระหว่างประเทศ ผ่านกลไกความร่วมมือระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับกระทรวง ระดับกองทัพไทย และระดับกองทัพเรือ ที่มีการดำเนินการทั้งในลักษณะพหุภาคี ทวิภาคี และความร่วมมือในการปฏิบัติการร่วมกันระหว่างกองทัพเรือและกองทัพเรือต่างประเทศ และจากการวิเคราะห์ขีดความสามารถและกลไกที่มีอยู่ในปัจจุบัน สามารถกำหนดเป้าหมายการดำเนินการได้ตามหลักการทูตด้วยกำลังทางเรือ ทั้งในการบีบบังคับ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ซึ่งจะทำให้การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือมีประสิทธิภาพสูงสุด อย่างไรก็ตาม การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือยังคงประสบปัญหาหลายประการ ทั้งปัญหาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ โครงสร้างและระบบงาน การพัฒนาบุคลากร และงบประมาณ ซึ่งการกำหนดแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือจะต้องคำนึงถึงและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อเป็นการลดอุปสรรคในการปฏิบัติงานในอนาคตต่อไป

สรุปผลการสังเคราะห์แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ ชชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย โดยสรุปคือ การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทยนั้น มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทั้งการบีบบังคับ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการสร้างความตระหนักถึงศักยภาพในการรบและขีดความสามารถในการใช้กำลัง ทั้งในเชิงป้องปราม

หรือผลักดัน รวมทั้งหวังผลลัพธ์ให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร ตลอดจนต้องการการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกัน ซึ่งจะเป็นกลไกในการระงับความขัดแย้งที่ดีในอนาคต ส่วนการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ที่ไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทยและกลุ่มประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทยนั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล ตลอดจนต้องการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกัน โดยเฉพาะการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล และการดำเนินการตามกรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ ส่วนการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศนั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการใช้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล ตลอดจนการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งให้การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเสริมอำนาจในการเจรจาต่อรอง และแรงสนับสนุนต่อฝ่ายเราในเวทีระหว่างประเทศตามที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการทูตด้วยกำลังทางเรือกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยครั้งนี้ ได้ตรวจพบปัญหาจากการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบันหลายประการ ดังนั้น เพื่อเป็นการวางกรอบแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ รองรับการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องเผชิญในอนาคต จึงขอเสนอแนะแนวทางการดำเนินการ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๑. ระดับรัฐบาลและกระทรวง

ปรับปรุงแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศให้มีความชัดเจน เพื่อให้ดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ สามารถสนับสนุนการดำเนินการได้ตรงกับทิศทางและเป้าหมายของรัฐบาล กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงกลาโหมต้องการ รวมทั้งกำหนดแนวทางในการขยายความร่วมมือกับต่างประเทศในอนาคต ควรพิจารณาให้เป็นไปตามความจำเป็น และใช้คณะทำงานในระดับต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้และมีรองรับการดำเนินงานอยู่แล้ว ให้รับผิดชอบดำเนินการ

โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะทำงานหรือจัดการประชุมเพิ่มเติม ตลอดจนพิจารณานำข้อหารือและข้อเสนอแนะที่หน่วยงานในระดับต่าง ๆ ต้องการไปบรรจุไว้ในการประชุมตามกรอบความร่วมมือที่เกี่ยวข้องในระดับที่สูงกว่า ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อน ประหยัดงบประมาณ และสะดวกต่อการบริหารจัดการในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในภาพรวม

๒. ระดับกองทัพเรือ

ปรับปรุงแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ ในการสร้างพันธมิตรของกองทัพเรือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ ตามกรอบความร่วมมือของรัฐบาล กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงกลาโหม ดังนี้

๒.๑ ปรับปรุงแนวทางการจัด/เข้าร่วมการประชุมและการดำเนินกิจกรรมตามกรอบความร่วมมือต่าง ๆ

๒.๑.๑ ปรับกรอบการจัดการประชุม/เข้าร่วมการประชุมและการดำเนินกิจกรรมตามกรอบความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือต่างประเทศ ให้มีการจัดแบ่งระดับและกรอบการดำเนินการที่ชัดเจน โดยแบ่งกรอบการจัดการประชุม/เข้าร่วมการประชุมและการดำเนินกิจกรรมกับกองทัพเรือต่างประเทศ ๓ ระดับ เพื่อให้เกิดความชัดเจน ได้แก่ ระดับนโยบาย และผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ระดับฝ่ายอำนวยการ และระดับปฏิบัติการ

๒.๑.๒ ปรับวงรอบการจัดการประชุม/เข้าร่วมการประชุมตามกรอบความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือกับกองทัพเรือต่างประเทศ และผู้รับผิดชอบการดำเนินงานให้เหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าหมายในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ

๒.๒ ปรับวงรอบและรายการการฝึกผสมกับกองทัพเรือต่างประเทศ

โดยปรับให้มีการฝึกผสมหลักของแต่ละประเทศเพียง ๑ รายการ และการฝึกในระดับภูมิภาค ๑ รายการ ในแต่ละปีงบประมาณ หรือตามแต่จะมีข้อตกลงร่วมกัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือราชการ

กระทรวงกลาโหม. “ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๕”. ๒๕๕๕.
หน้า ๑๗.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕.
หน้า ๕.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕.
หน้า ๑๐.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕.
หน้า ๑๕.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕.
หน้า ๑๘.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕.
หน้า ๒๐.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕.
หน้า ๒๒.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘”. ๒๕๕๕.
หน้า ๒๗.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ. “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘”.
๒๕๕๕. หน้า ๔.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ. “ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘”.
๒๕๕๕. หน้า ๖.

กฎหมาย

“แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘”, ราชกิจจานุเบกษา. หน้า ๑๑.

“แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘”, ราชกิจจานุเบกษา. หน้า ๓๕.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้ กระทรวงการต่างประเทศ. “สหรัฐอเมริกา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://aspa.info.go.th/>, ๒๕๕๗.

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. “สู่ประชาคมอาเซียน ๒๕๕๘”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “กรอบความร่วมมือ : สหภาพยุโรป (European Union)”. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปยุโรป : สหพันธรัฐรัสเซีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปอเมริกาเหนือ : แคนาดา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปออสเตรเลีย : เครือรัฐออสเตรเลีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปออสเตรเลีย : นิวซีแลนด์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : กัมพูชา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>,
๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : เกาหลีใต้”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>,
๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : ญี่ปุ่น”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>,
๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : บรูไน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>,
๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : ฟิลิปปินส์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>,
๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : มาเลเซีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>,
๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : เมียนมา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>,
๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : ลาว”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>,
๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : เวียดนาม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>,
๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : สาธารณรัฐประชาชนจีน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : สิงคโปร์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>,
๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : อินเดีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mfa.go.th/>,
๒๕๕๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. “ทวีปเอเชีย : อินโดนีเซีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://mfa.go.th/>, ๒๕๕๗.

ภาษาต่างประเทศ

Geoffrey Till. “Sea Power : A Guide of the Twenty-First Century”, 2nd ed.

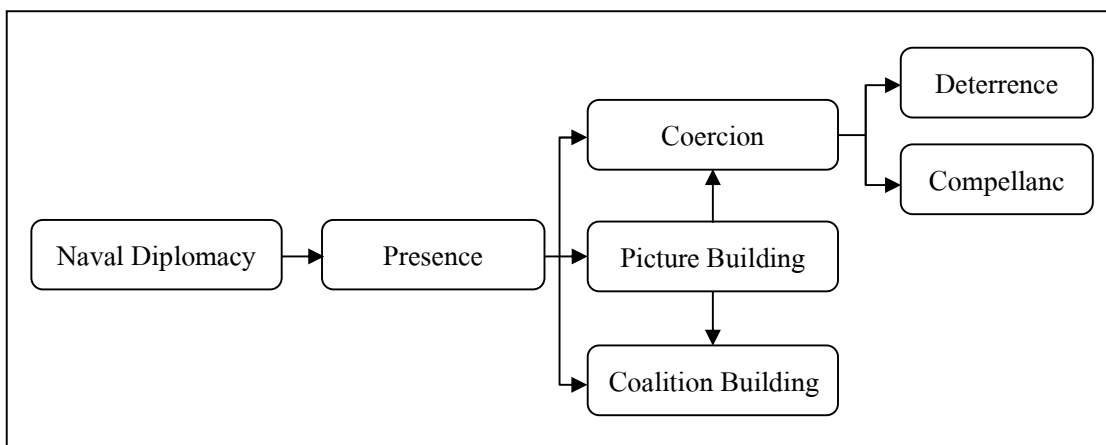
ภาคผนวก

ผนวก ก

หลักการและแนวคิดการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ

หลักการและแนวคิดการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ

การปฏิบัติการเชิงการทูตด้วยกำลังทางเรือ คือ การใช้กำลังทางเรือ (Naval Force) เป็นเครื่องมือในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือดำเนินนโยบายต่างประเทศในยามสงบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างอิทธิพล (Influence) ในการจูงใจ (Persuasion) รัฐเป้าหมาย จนได้มาซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติที่ต้องการในที่สุด โดยการทูตทางเรือเป็นการปฏิบัติการที่มีความหลากหลาย ทั้งในแนวทางปฏิบัติ และระดับและเป้าประสงค์ของผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งในบางสถานการณ์จะให้ผลในด้านต่าง ๆ ในคราวเดียวกัน โดยผ่านการแสดงกำลังทางเรือ สามารถแสดงแผนภาพของผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นได้

ที่มา : Geoffrey Till, Sea Power : A Guide for The Twenty-First Century , 2nd ed.

ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการทูตทางเรือ จะใช้การแสดงกำลังของกำลังทางเรือเป็นหลัก โดยผลที่ได้รับจะประกอบไปด้วย

๑. การบีบบังคับ

เป็นผลลัพธ์ที่ต้องการจากการปฏิบัติการทูตด้วยกำลังทางเรือ เพื่อให้ฝ่ายตรงข้าม ปฏิบัติการตามที่เราต้องการ โดยการแสดงกำลังรบที่ทำให้ฝ่ายตรงข้ามตระหนักถึงศักยภาพ ในการรบ และสามารถเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายเพื่อปฏิบัติการในการใช้กำลังได้ เพื่อให้ได้ผล ในเชิงป้องปรามหรือผลักดัน ซึ่งจะส่งผลเสียหายต่อฝ่ายตรงข้ามจนไม่สามารถยอมรับได้ ดังนั้น การปฏิบัติการทูตด้วยกำลังทางเรือเพื่อการบีบบังคับ จึงจำเป็นต้องมีพลังอำนาจที่สูงกว่าหรือมีความ ได้เปรียบในศักยภาพของกำลังทางเรือเป็นสำคัญ โดยสามารถแบ่งเป้าหมายในการดำเนินการได้ ดังนี้

๑.๑ การป้องปราม เป็นการปฏิบัติการทูตด้วยกำลังทางเรือ เพื่อให้ฝ่ายตรงข้าม มีความยับยั้งความตั้งใจในการเป็นภัยคุกคามกับฝ่ายเรา และลดโอกาสในการสร้างพันธมิตรของ ฝ่ายตรงข้าม

๑.๒ การผลักดัน เป็นการปฏิบัติการทูตด้วยกำลังทางเรือ เพื่อให้ฝ่ายตรงข้าม ถอนกำลังออกจากพื้นที่และลดระดับการกระทำที่เป็นภัยคุกคามต่อฝ่ายเรา

๒. การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ

เป็นผลลัพธ์ที่ต้องการจากการปฏิบัติการเชิงการทูตของกำลังทางเรือ ในพื้นที่ เป้าหมายที่หวังผลในเชิงของการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ งานข่าวกรอง การวิเคราะห์ และติดตามภาพสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางเรือ และเป็นประโยชน์ในการสนับสนุน การรบให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญดังกล่าวจะได้ออกมาจากกำลังทางเรือ ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารเรือ นายทหารประสานงาน และนายทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ประเทศ เป้าหมาย ที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจของกำลังทางเรือ ในการดำเนินการทูตในเชิงบีบบังคับและการสร้างพันธมิตรได้อีกด้วย

๓. การสร้างพันธมิตร

เป็นผลลัพธ์ที่ต้องการจากการปฏิบัติการทูตด้วยกำลังทางเรือ เพื่อเป้าประสงค์ ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศต่าง ๆ ที่มีความตกลงที่จะปฏิบัติการร่วมกันอยู่แต่เดิม และการขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศใหม่ ๆ โดยเฉพาะการเสริมสร้าง พลังอำนาจของกำลังทางเรือและความได้เปรียบในการเจรจาต่อรองในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ

ผนวก ข

การวิเคราะห์ข้อมูลขีดความสามารถและกลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบัน

ระดับ/ประเทศ	รายการขีดความสามารถและกลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ	ห้วงระยะเวลา	หน่วยรับผิดชอบ กิจกรรม
กรอบความร่วมมือระดับกระทรวงที่ใช้การทูตด้วยกำลังทางเรือสนับสนุน			
ระดับ กต.	กรอบความร่วมมือ ASEAN Political – Security Community (APSC) <ul style="list-style-type: none"> ☐ การประชุม ARF Inter - Sessional Meeting On Maritime Security (ARF ISM on MS) ☐ การประชุม ARF Seminar on United Nations Convention on The Law of The Sea (ARF Seminar on UNCLOS) ☐ การประชุม ASEAN Maritime Forum (AMF) 	ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์ ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์ ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	กต. กต. กต.
	กรอบการประชุม Strategic Dialogue ระหว่างไทยกับสหรัฐฯ	ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	กต.
	กรอบการประชุม Asia – Middle East Dialogue (AMED)	ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	กต.

ระดับ/ประเทศ	รายการชี้ความสามารถและกลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ	ห้วงระยะเวลา	หน่วยรับผิดชอบ กิจกรรม
	กรอบการประชุม Asia – Europe Meeting (ASEM)	ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	กต.
ระดับ กท.	กรอบการประชุมคณะกรรมการนโยบายดำเนินงานความร่วมมือด้านความมั่นคง ☐ การประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ ระหว่าง กท. กับ กท.จีน ☐ การประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ ระหว่าง กท. กับ กท.แคนาดา ☐ การประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ ระหว่าง กท. กับ กท.ฝรั่งเศส ☐ การประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ ระหว่าง กท. กับ กท.เยอรมนี ☐ การประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ ระหว่าง กท. กับ กท.รัสเซีย ☐ การประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ ระหว่าง กท. กับ กท.สวีเดน	ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์ ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์ ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์ ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์ ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์ ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	กท. กท. กท. กท. กท. กท.

ระดับ/ประเทศ	รายการขีดความสามารถและกลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ	ห้วงระยะเวลา	หน่วยรับผิดชอบ กิจกรรม
ระดับ กท.	กรอบการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียน ASEAN Defence Ministers' Meeting (ADMM)	ปีละ ๒ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	กท.
	กรอบการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียน กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมประเทศคู่เจรจา ASEAN Defence Ministers' Meeting – Plus (ADMM - Plus)	ปีละ ๒ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	กท.
	กรอบการประชุมคณะทำงานผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงทางทะเล Experts' Working Group on Maritime Security (EWGs on MS)	ปีละ ๒ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	ทร.
กรอบความร่วมมือระดับกองทัพไทยที่ใช้การทูตด้วยกำลังทางเรือสนับสนุน			
ระดับ บก.ทท.	กรอบการประชุมหารือทางทหารระหว่างไทย – สหรัฐฯ (THAI – TAC)	ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	บก.ทท.
	กรอบการประชุมคณะกรรมการระดับสูงไทยกับต่างประเทศ ☐ การประชุมคณะกรรมการระดับสูงไทยกับออสเตรเลีย	ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	บก.ทท.
	☐ การประชุมคณะกรรมการระดับสูงไทยกับฝรั่งเศส	ปีละ ๑ ครั้ง/	บก.ทท.

ระดับ/ประเทศ	รายการชี้ความสามารถและกลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ	ห้วงระยะเวลา	หน่วยรับผิดชอบ กิจกรรม
		ตามสถานการณ์	
	☐ การประชุมคณะกรรมการระดับสูงไทยกับเยอรมนี	ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	บก.ทท.
	☐ การประชุมคณะกรรมการระดับสูงไทยกับสิงคโปร์	ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	บก.ทท.
	☐ การประชุมคณะกรรมการระดับสูงไทยกับอินโดนีเซีย	ปีละ ๑ ครั้ง/ ตามสถานการณ์	บก.ทท.
กรอบความร่วมมือระดับกำลังทางเรือ/กองทัพเรือ			
เมียนมา	กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก ☐ การลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเล ในพื้นที่รับผิดชอบ ทางฝั่งทะเลอันดามัน	ตลอดเวลา	ทรภ.๓
	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์	ทร. (ขว.ทร.) ทร. ทรภ.๓

ระดับ/ประเทศ	รายการชี้ความสามารถและกลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ	ห้วงระยะเวลา	หน่วยรับผิดชอบ กิจกรรม
	☐ การเชื่อมเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือ	ตามสถานการณ์	ทร. ทรภ.๓
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา ☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตรด้านภาษา)	ตามสถานการณ์	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง ☐ การประสานงานด้านการประมงชายแดนระหว่างไทย-เมียนมา	ตลอดเวลา	สปชล.ทพ.
กัมพูชา	กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก ☐ การลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเล ในพื้นที่รับผิดชอบทางฝั่งอ่าวไทยตอนบน และพื้นที่ทางบกในความรับผิดชอบของกองทัพเรือ ☐ การฝึกยิงอาวุธและการฝึกแสดงศักยภาพทางทหาร ในพื้นที่รับผิดชอบทางฝั่งอ่าวไทยตอนบน และพื้นที่ทางบกในความรับผิดชอบของกองทัพเรือ	ตลอดเวลา ปีละ ๑ ครั้ง	ทรภ.๑ กปช.จต. ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์	ทร. (ขว.ทร.) ทร. ทรภ.๑ กปช.จต.

ระดับ/ประเทศ	รายการชี้ความสามารถและกลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ	ห้วงระยะเวลา	หน่วยรับผิดชอบ กิจกรรม
	☐ การเชื่อมเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือ	๒ ปีครั้ง/ ตามสถานการณ์	ทร. กร. ทรภ.๑
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา ☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตรด้านภาษา และหลักสูตร โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ)	ตามสถานการณ์	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง ☐ การประสานงานด้านการข่าวระหว่างหน่วยงานพื้นที่ชายแดน จ.จันทบุรี และ จ.ตราด	ตลอดเวลา	กปช.จต.
เวียดนาม	กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก ☐ การลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเล ในพื้นที่รับผิดชอบ ทางฝั่งอ่าวไทย ☐ การฝึกยิงอาวุธและการฝึกแสดงศักยภาพทางทหาร ในพื้นที่รับผิดชอบ ทางฝั่งอ่าวไทย ☐ การลาดตระเวนร่วมทางทะเล	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์ ตามสถานการณ์	ทรภ.๑ ทรภ.๒ ทร. ทรภ.๑ ทรภ.๒
	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี		

ระดับ/ประเทศ	รายการชี้ความสามารถและกลไกการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ	ห้วงระยะเวลา	หน่วยรับผิดชอบ กิจกรรม
	<ul style="list-style-type: none">☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา☐ การเยี่ยมชมเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือ	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์ ๒ ปีครั้ง/ ตามสถานการณ์	ทร. (ขว.ทร.) ทร. ทรภ.๑ ทรภ.๒ ทร. ทรภ.๑ ทรภ.๒
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา <ul style="list-style-type: none">☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตรด้านภาษา)	ตามสถานการณ์	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง <ul style="list-style-type: none">☐ การดำเนินงานของคณะทำงานร่วมทางทะเลระหว่างไทย-เวียดนาม ว่าด้วยการจัดระเบียบทางทะเล	ทุกปี	ทร.

<p>มาเลเซีย</p>	<p>กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ การลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเล ในพื้นที่รับผิดชอบ ทางฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ☐ การลาดตระเวน ตรวจการณ์ และเฝ้าตรวจทางทะเล ในพื้นที่รับผิดชอบ ทางฝั่งทะเลอันดามัน 	<p>ตลอดเวลา</p>	<p>ทรภ.๒</p>
		<p>ตลอดเวลา</p>	<p>ทรภ.๓</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ การฝึกยิงอาวุธและการฝึกแสดงศักยภาพทางทหาร ในพื้นที่รับผิดชอบ ทางฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ☐ การฝึกผสม TALAY LAUT ระหว่าง ทร. – ทร.มาเลเซีย ☐ การฝึกผสม SEAEXTHAMAL ระหว่าง ทร. – ทร.มาเลเซีย ☐ การร่วมกิจกรรมทางเรือ LIMA 	<p>ตามสถานการณ์</p> <p>๒ ปีครั้ง</p> <p>ปีละ ๒ ครั้ง</p> <p>๒ ปีครั้ง</p>	<p>ทร.</p> <p>ทร. กร.</p> <p>ทรภ.๒ ทรภ.๓</p> <p>ทร. กร. ทรภ.๓</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ การลาดตระเวนร่วมทางทะเลทางฝั่งอ่าวไทยตอนล่างและฝั่งทะเลอันดามัน ☐ การลาดตระเวนร่วมทางทะเลและทางอากาศตามความร่วมมือในการลาดตระเวน ในช่องแคบมะละกา 	<p>ต่อเนื่อง</p> <p>ต่อเนื่อง</p>	<p>ทรภ.๒ ทรภ.๓</p> <p>ทรภ.๓</p>
	<p>กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ 	<p>ตลอดเวลา</p>	<p>ทร. (ขว.ทร.)</p>

	☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การเยี่ยมชมเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือ	ตามสถานการณ์ ๒ ปีครั้ง/ ตามสถานการณ์	ทร. ทรภ.๒ ทรภ.๓ ทร. ทรภ.๒ ทรภ.๓
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา ☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตร โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ หลักสูตรวิทยาลัยการทัพเรือ และหลักสูตรการปฏิบัติการทางทหาร)	ทุกปี	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร.
	☐ การศึกษาดูงาน โรงเรียนรวมเหล่ามาเลเซีย	ตามสถานการณ์	รร.นร.
	กิจกรรมการปฏิบัติในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง ☐ การดำเนินงานของคณะทำงานร่วมทางทะเลระหว่าง ไทย – มาเลเซีย	ทุกปี	ทร.
อิน โดนีเซีย	กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก ☐ การฝึกผสม SEA GARUDA ระหว่าง ทร. – ทร.อินโดนีเซีย ☐ การฝึกร่วมผสม COBRA GOLD ระหว่างกองทัพไทย-สหรัฐฯ-มิตรประเทศ ☐ การลาดตระเวนร่วมทางทะเลและทางอากาศตามความร่วมมือในการลาดตระเวน ในช่องแคบมะละกา ☐ การสังเกตการณ์การฝึกของกำลังทางบก	๒ ปีครั้ง ทุกปี ต่อเนื่อง ตามสถานการณ์	ทร. กร. ทร. ทรภ.๓ ทร. นย.
	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ	ตลอดเวลา	ทร. (ขว.ทร.)

	☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การเยี่ยมชมเมืองท่าด้วยท่าทางเรือ	ตามสถานการณ์ ตามสถานการณ์	ทร. ทร.
	☐ การประชุม Navy to Navy Talks ระหว่าง ทร. – ทร.อินโดนีเซีย	ทุกปี	ทร. (ยก.ทร.)
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา ☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตร โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และหลักสูตรตามสาขาวิทยาการอุทกศาสตร์)	ทุกปี	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร. อศ.
	กิจกรรมการปฏิบัติในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง ☐ การดำเนินงานของคณะทำงานร่วมไทย – อินโดนีเซีย	ทุกปี	ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการข่าวและข้อมูลข่าวสารทางทะเล ☐ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเล	ต่อเนื่อง	ทร. (ศขท.ศปก.ทร.)
สิงคโปร์	กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก ☐ การฝึกผสม SING SIAM ระหว่าง ทร. – ทร.สิงคโปร์ ☐ การฝึกร่วมผสม COBRA GOLD ระหว่างกองทัพไทย-สหรัฐฯ-มิตรประเทศ ☐ การลาดตระเวนร่วมทางทะเลและทางอากาศตามความร่วมมือในการลาดตระเวนในช่องแคบมะละกา ☐ การฝึกทางทะเลแบบพหุภาคีของ ทร. WMSX	๒ ปีครั้ง ทุกปี ต่อเนื่อง ๒ ปีครั้ง	ทร. กร. ทร. ทร.ภ.๓ ทร.

	☐ การร่วมกิจกรรมทางเรือ IMDEX ☐ การฝึกผสม COPE TIGER	๒ ปีครั้ง ทุกปี	ทร. กร. ทรภ.๒ ทรภ.๓ ทร. สอ.รฝ.
	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การเยี่ยมเยือนเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือ ☐ การประชุม Joint Working Group ระหว่าง ทร. – ทร.สิงคโปร์	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์ ตามสถานการณ์ ทุกปี	ทร. (ขว.ทร.) ทร. ทร. ทร. (ยก.ทร.)
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา ☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตร โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และหลักสูตรการปฏิบัติการทางทหาร)	ทุกปี	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการข่าวและข้อมูลข่าวสารทางทะเล ☐ การประชุมแลกเปลี่ยนด้านการข่าวกรอง ☐ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเล	ทุกปี ต่อเนื่อง	ทร. (ขว.ทร.) ทร. (ศขท.ศปก.ทร.)
	☐ การฝึกแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเล MARISX	ทุกปี	ทร. (ศขท.ศปก.ทร.)

	☐ การฝึกทบทวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเล IFC ☐ การจัดกำลังพล ทร. ร่วมปฏิบัติงานประจำศูนย์ IFC และ ReCAAP ☐ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและฐานข้อมูลการเคลื่อนที่ของเรือสินค้า RTN – RSN OASIS ☐ การประสานงานด้านการข่าว	<p>ทุกปี</p> <p>ต่อเนื่อง</p> <p>ต่อเนื่อง</p> <p>ต่อเนื่อง</p>	<p>ทร. (ศขท.ศปก.ทร.)</p> <p>ทร. (ศขท.ศปก.ทร.)</p> <p>ทร. (ศขท.ศปก.ทร.)</p> <p>ทร. (ขว.ทร.)</p>
	<p>กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง</p> ☐ การแลกเปลี่ยนตามข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง	<p>ทุกปี</p>	<p>ทร. (กบ.ทร.)</p>
ฟิลิปปินส์	<p>กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก</p> ☐ การสังเกตการณ์การฝึกของกำลังทางบก	<p>ตามสถานการณ์</p>	<p>ทร. นย.</p>
	<p>กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี</p>		
	☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การเยี่ยมชมเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือ ☐ การประชุม Navy to Navy Staff Talks ระหว่าง ทร. – ทร.ฟิลิปปินส์	<p>ตลอดเวลา</p> <p>ตามสถานการณ์</p> <p>ตามสถานการณ์</p> <p>ทุกปี</p>	<p>ทร. (ขว.ทร.)</p> <p>ทร.</p> <p>ทร.</p> <p>ทร. (ยก.ทร.)</p>
	<p>กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา</p>		

	☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตร โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ และหลักสูตร โรงเรียนเสนาธิการทหาร)	ทุกปี	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการข่าวและข้อมูลข่าวสารทางทะเล ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของนายทหารฝ่ายอำนวยการด้านการข่าว	ทุกปี	ทร. (ขว.ทร.)
บรูไน	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การเยี่ยมชมเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือ	ตามสถานการณ์ ตามสถานการณ์	ทร. ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา ☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตรทางทหารผ่าน บก.ทท.)	ตามสถานการณ์	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร.
อินเดีย	กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก ☐ การฝึกผสม MILAN ระหว่าง ทร. – ทร.อินเดีย ☐ การลาดตระเวนร่วมทางทะเลทางฝั่งทะเลอันดามัน ระหว่าง ทร. – ทร.อินเดีย	๒ ปีครั้ง ทุกปี	ทร. ทรภ.๑ ทร. ทรภ.๑
	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การเยี่ยมชมเมืองท่าด้วยกำลังทางเรือ	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์ ตามสถานการณ์	ทร. (ขว.ทร.) ทร. ทร.

	☐ การประชุม Navy to Navy Staff Talks ระหว่าง ทร. – ทร.อินเดีย	ทุกปี	ทร. (ยก.ทร.)
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา ☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตร โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ หลักสูตรการปฏิบัติการทางทหาร และหลักสูตรตามสาขาวิทยาการ อศ.)	ทุกปี	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร. อศ.
	กิจกรรมการปฏิบัติในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง ☐ การดำเนินงานของคณะกรรมการร่วมว่าด้วยการจัดระเบียบทะเลระหว่าง ไทย – อินเดีย	ทุกปี	ทร. ทรภ.๓
สหรัฐอเมริกา	กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก		
	☐ การฝึกร่วมผสม COBRA GOLD ระหว่างกองทัพไทย – สหรัฐฯ – มิตรประเทศ ☐ การฝึกร่วมผสม CARAT ระหว่าง ทร. – ทร.สหรัฐฯ – ทร.มิตรประเทศ	ทุกปี ทุกปี	ทร. ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การประชุมหารือทางทหารระหว่าง ไทย – สหรัฐฯ (THAI – TAC) ☐ การดำเนินงานของคณะกรรมการสั่งการและควบคุมร่วมไทย – สหรัฐฯ (Command and Control Interoperability Board : CCIB)	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์ ทุกปี ทุกปี	ทร. (ขว.ทร.) ทร. ทร. ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา		
	☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตร โรงเรียนนายเรือ หลักสูตร Coast	ทุกปี	ทร. (กพ.ทร.)

	Guard หลักสูตรการปฏิบัติการทางทหาร หลักสูตร IMET และหลักสูตรตามสาขาวิทยาการต่าง ๆ)		ยศ.ทร. รร.นร.
	<p>กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการข่าวและข้อมูลข่าวสารทางทะเล</p> <p>☐ การประชุมแลกเปลี่ยนด้านการข่าวกรอง</p> <p>☐ การแลกเปลี่ยนข้อมูลการเคลื่อนที่ของเรือสินค้าตามระบบติดตามตำบลที่เรืออัตโนมัติ</p>	<p>ทุกปี</p> <p>ต่อเนื่อง</p>	<p>ทร. (ขว.ทร.)</p> <p>ทร.</p> <p>(ศขท.ศปก.ทร.)</p>
	<p>กิจกรรมการปฏิบัติในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง</p> <p>☐ การดำเนินงานตามกรอบ Contact Group on Piracy off the Coast of Somalia : CGPCS</p>	<p>ต่อเนื่อง</p>	<p>ทร.</p> <p>(ศขท.ศปก.ทร.)</p>
จีน	<p>กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก</p> <p>☐ การฝึกทางยุทธวิธี BLUE STRIKE</p>	<p>ทุกปี</p>	<p>ทร. นย.</p>
	<p>กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี</p> <p>☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ</p> <p>☐ ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างกระทรวงกลาโหมไทยกับกระทรวงกลาโหมสาธารณรัฐประชาชนจีน</p>	<p>ตลอดเวลา</p> <p>ทุกปี</p>	<p>ทร. (ขว.ทร.)</p> <p>ทร.</p>
	<p>กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา</p> <p>☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตรภาษา หลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ</p>	<p>ทุกปี</p>	<p>ทร. (กพ.ทร.)</p>

	และหลักสูตรตามสาขาวิทยาการต่าง ๆ)		ยศ.ทร.
สหราชอาณาจักร	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี		
(อังกฤษ)	☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์	ทร. (ขว.ทร.) ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา ☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตรภาษา หลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ และหลักสูตรตามสาขาวิทยาการต่าง ๆ)	ทุกปี	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร. รร.นร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านอื่น ๆ ☐ การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือด้านอุทกศาสตร์กับกรมอุทกศาสตร์ สหราชอาณาจักร	ทุกปี	ยศ.
ออสเตรเลีย	กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก ☐ การฝึกผสม AUSTHAI ระหว่าง ทร. – ทร.ออสเตรเลีย ☐ การฝึกผสม KAKADU ระหว่าง ทร. – ทร.ออสเตรเลีย ☐ การฝึกขั้นต้นตอนการปฏิบัติในการตรวจค้น Ship Boarding Party Training	ทุกปี ๒ ปีครั้ง ต่อเนื่อง	ทร. ทร. กร. ทร. กร.
	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ	ตลอดเวลา	ทร. (ขว.ทร.)

	☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา	ตามสถานการณ์	ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา ☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตรภาษา หลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ และหลักสูตรตามสาขาวิทยาการต่าง ๆ)	ทุกปี	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง ☐ การดำเนินงานของคณะกรรมการส่งกำลังบำรุงร่วมกระทรวงกลาโหม กับกระทรวงกลาโหมออสเตรเลีย	ทุกปี	ทร. (กบ.ทร.)
เยอรมนี	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การประชุม Bilateral Annual Cooperation Program Talks ระหว่างกระทรวงกลาโหมไทยกับกระทรวง กลาโหมเยอรมนี	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์ ทุกปี	ทร. (ขว.ทร.) ทร. ทร.
ฝรั่งเศส	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์	ทร. (ขว.ทร.) ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง ☐ การดำเนินงานของคณะกรรมการส่งกำลังบำรุงร่วมกระทรวงกลาโหม	ทุกปี	ทร. (กบ.ทร.)

	กับกระทรวงกลาโหมฝรั่งเศส		
สเปน	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์	ทร. (ขว.ทร.) ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง ☐ การดำเนินงานของคณะกรรมการส่งกำลังบำรุงร่วมกระทรวงกลาโหม กับกระทรวงกลาโหมสเปน	ทุกปี	ทร. (กบ.ทร.)
อิตาลี	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา	ตลอดเวลา ตามสถานการณ์	ทร. (ขว.ทร.) ทร.
แคนาดา	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา	ตามสถานการณ์	ทร.
นิวซีแลนด์	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา	ตามสถานการณ์	ทร.
รัสเซีย	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ	ตลอดเวลา	ทร. (ขว.ทร.)

	☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การดำเนินงานของคณะกรรมการระดับสูงในระดับกระทรวงกลาโหม และกองบัญชาการกองทัพไทย	ตามสถานการณ์ ทุกปี	ทร. ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง ☐ การดำเนินงานของคณะกรรมการส่งกำลังบำรุงร่วมกระทรวงกลาโหม กับกระทรวงกลาโหมรัสเซีย	ทุกปี	ทร. (กบ.ทร.)
เกาหลีใต้	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การประชุม Navy to Navy Talks ระหว่าง ทร. – ทร.เกาหลีใต้ ☐ การดำเนินงานของคณะกรรมการระดับสูงในระดับกระทรวงกลาโหม และกองบัญชาการกองทัพไทย	ตามสถานการณ์ ทุกปี ทุกปี	ทร. ทร. (ยก.ทร.) ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา ☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตรภาษา และหลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ)	ทุกปี	ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง ☐ การดำเนินงานของคณะกรรมการส่งกำลังบำรุงร่วมกระทรวงกลาโหม กับกระทรวงกลาโหมเกาหลีใต้	ทุกปี	ทร. (กบ.ทร.)

ญี่ปุ่น	<p>กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ การจัดเจ้าหน้าที่การทูตฝ่ายทหารเรือ ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การประชุม Navy to Navy Talks ระหว่าง ทร. – ทร.ญี่ปุ่น 	<p>ตลอดเวลา ตามสถานการณ์ ทุกปี</p>	<p>ทร. (ขว.ทร.) ทร. ทร. (ยก.ทร.)</p>
	<p>กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ การแลกเปลี่ยนหลักสูตรการศึกษา (หลักสูตรภาษา หลักสูตรโรงเรียนนายเรือ และหลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ) 	<p>ทุกปี</p>	<p>ทร. (กพ.ทร.) ยศ.ทร. รร.นร.</p>
ปากีสถาน	<p>กิจกรรมการปฏิบัติทางยุทธการและการฝึก</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ การฝึกผสมทางเรือ AMAN ระหว่าง ทร. – ทร.ปากีสถาน 	<p>๒ ปีครั้ง</p>	<p>ทร.</p>
	<p>กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา 	<p>ตามสถานการณ์</p>	<p>ทร.</p>
	<p>กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ การดำเนินงานของคณะกรรมการส่งกำลังบำรุงร่วมกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงกลาโหมปากีสถาน 	<p>ทุกปี</p>	<p>ทร. (กบ.ทร.)</p>

ศรีลังกา	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา ☐ การประชุม/สัมมนา Maritime Conference – Galle Dialogue	ตามสถานการณ์ ทุกปี	ทร. ทร.
สวีเดน	กิจกรรมการปฏิบัติทางการทูตฝ่ายทหารเรือและการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ☐ การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บังคับบัญชา	ตามสถานการณ์	ทร.
	กิจกรรมการปฏิบัติตามความร่วมมือด้านการส่งกำลังบำรุง ☐ การดำเนินงานของคณะกรรมการส่งกำลังบำรุงร่วมกระทรวงกลาโหม กับกระทรวงกลาโหมสวีเดน	ทุกปี	ทร. (กบ.ทร.)

ผนวก ค

การวิเคราะห์ SWOT ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย กับต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือ

เทคนิค SWOT Analysis

เทคนิค SWOT Analysis (Strengths Weakness Opportunity Threats Analysis) จะเป็นขั้นตอนของความพยายามในการจับคู่กันของปัจจัยภายนอกระหว่างโอกาสและอุปสรรค กับปัจจัยภายในระหว่างจุดแข็งและจุดอ่อน ในการวิเคราะห์จะมีการวิเคราะห์และระบุปัจจัยต่าง ๆ ที่ชัดเจน ทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค และนำมาประมวลเพื่อฉายภาพเกี่ยวกับสภาพการแข่งขันว่ามีปัจจัยที่เป็น โอกาสและ/หรืออุปสรรคอย่างไร และเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านจุดแข็งและจุดอ่อนว่ามีการดำเนินการที่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่ดำเนินอยู่หรือไม่ และควรมีการปรับแก้ไขจุดอ่อนเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้าได้กับอุปสรรคของสภาวะแวดล้อมนั้นอย่างไร ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการดีขึ้น การวิเคราะห์ SWOT จะทำให้เห็นภาพทางเลือกของกลยุทธ์ต่าง ๆ ได้ชัดเจน และสมเหตุสมผลกับสภาพความจริงที่เป็นอยู่

การวิเคราะห์ SWOT ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และมิตรประเทศ

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่มีอาณาเขตทางทะเล ติดต่อกับประเทศไทย

๑.๑ ไทย – เมียนมา

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- รัฐบาลทั้งสองประเทศให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและธุรกิจพลังงาน- รัฐบาลเมียนมาให้ความสำคัญกับไทยในฐานะประเทศที่มีบทบาทนำในอาเซียน- การมีพรมแดนทั้งทางบกและทางทะเลติดต่อกัน ทำให้การติดต่อค้าขายและการขนส่งมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีกับชาติมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐฯ และจีน- ชีตความสามารถของกำลังทางเรือของไทยที่เหนือกว่าเมียนมา	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลตามกรอบประชาคมอาเซียน- ชาติมหาอำนาจ องค์การสหประชาชาติ และนานาชาติลดมาตรการการกีดกันเมียนมา และให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ กับเมียนมาเพิ่มมากขึ้น
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายถอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยต่อเมียนมา มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ปัญหาพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลและพื้นที่เกาะ ๓ เกาะทางฝั่งทะเลอันดามัน- ปัญหาความขัดแย้งด้านการทำการประมงรุกล้ำน่านน้ำ- ความหวาดระแวงของเมียนมาที่มีต่อไทยกรณีการให้ความช่วยเหลือให้ที่พักพิงชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลเมียนมา

๑.๒ ไทย – กัมพูชา

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายร่วมของทั้งสองประเทศ- การมีพรมแดนทั้งทางบกและทางทะเลติดต่อกัน ทำให้การติดต่อค้าขายและการขนส่งมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีกับชาติมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐฯ และจีน- ชีตความสามารถของกำลังทางเรือของไทยที่เหนือกว่ากัมพูชา	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลตามกรอบประชาคมอาเซียน- ผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชา และการมีกลไกข้อตกลงร่วมในการแบ่งสรรผลประโยชน์ระหว่างกัน
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยต่อกัมพูชา มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขนาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ปัญหาพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล และการแบ่งสรรผลประโยชน์จากทรัพยากรปิโตรเลียมในพื้นที่ที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้- ปัญหาความขัดแย้งด้านการทำการประมง รุกล้ำน่านน้ำ- ปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย และปัญหาความมั่นคงตามแนวชายแดนทางบกและทางทะเล

๑.๓ ไทย – เวียดนาม

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นเป้าหมายร่วมของทั้งสองประเทศ- การมีพรมแดนทางทะเลติดต่อกัน ทำให้ขนส่ง มีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนา ทางเศรษฐกิจ- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดี กับชาติมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐฯ และจีน- ชีตความสามารถของกำลังทางเรือของไทย ที่เหนือกว่าเวียดนาม	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ตามกรอบประชาคมอาเซียน- การมีกลไกความร่วมมือในการจัดระเบียบ ทางทะเลระหว่างทั้งสองประเทศ และความร่วมมือ ในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงทางทะเล ร่วมกัน ในลักษณะทวิภาคี- กลไกการใกล้เคียงและแก้ไขปัญหาในทะเล จีนใต้
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ต่อเวียดนาม มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็น รูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ปัญหาพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนทางทะเล ที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ แต่มีแนวทางที่ดี ในการแสวงประโยชน์ร่วมกัน- ปัญหาความขัดแย้งด้านการทำการประมง รุกล้ำน่านน้ำ- ปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายและปัญหาความมั่นคง ตามแนวชายแดนทางทะเล

๑.๔ ไทย – มาเลเซีย

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นเป้าหมายร่วมของทั้งสองประเทศ- การมีพรมแดนทั้งทางบกและทางทะเล ติดต่อกัน ทำให้การติดต่อค้าขายและการขนส่ง มีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนา ทางเศรษฐกิจ- ความร่วมมือและข้อตกลงในการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อน ที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม- ความร่วมมือในการลาดตระเวนร่วมทางทะเล และทางอากาศในช่องแคบมะละกา- กลไกความร่วมมือด้านการฝึกและการศึกษา ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและแน่นแฟ้น- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดี กับชาติมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐฯ และจีน	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ตามกรอบประชาคมอาเซียน- กลไกความร่วมมือในการจัดระเบียบทางทะเล ระหว่างทั้งสองประเทศ และความร่วมมือ ในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงทางทะเล ร่วมกันในลักษณะทวิภาคี- กลไกการใกล้เคียงและแก้ไขปัญหาในทะเล จีนใต้- มาเลเซียเป็นชาติสมาชิกในเวที OIC
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ต่อมาเลเซีย มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็น รูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ปัญหาความหวางระแวงในบทบาทและท่าที ของมาเลเซียในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้- ปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายและปัญหาความมั่นคง ตามแนวชายแดนทั้งทางบกและทางทะเล

๑.๕ ไทย – อินโดนีเซีย

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นเป้าหมายร่วมของทั้งสองประเทศ- การมีพรมแดนทางทะเลติดต่อกัน ทำให้การติดต่อค้าขายและการขนส่งมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ- ความร่วมมือในการลาดตระเวนร่วมทางทะเล และทางอากาศในช่องแคบมะละกา- กลไกความร่วมมือด้านการฝึกและการศึกษา ได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและแน่นแฟ้น- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีกับชาติมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐฯ และจีน	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ตามกรอบประชาคมอาเซียน- กลไกความร่วมมือในการจัดระเบียบทางทะเล ระหว่างทั้งสองประเทศ และความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงทางทะเล ร่วมกันในลักษณะทวิภาคี- กลไกการใกล้เคียงและแก้ไขปัญหาในทะเล จีนใต้- อินโดนีเซียมีบทบาทสำคัญในเวที OIC
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ต่ออินโดนีเซีย มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ปัญหาการทำการประมงรุกล้ำน่านน้ำ และการลักลอบทำการประมงโดยผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความรุนแรง

๑.๖ ไทย – อินเดีย

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นเป้าหมายร่วมของทั้งสองประเทศ- การมีพรมแดนทางทะเลติดต่อกัน ทำให้การติดต่อค้าขายและการขนส่งมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ- กลไกความร่วมมือด้านการฝึกและการศึกษา ได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและแน่นแฟ้น- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีกับชาติมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐฯ และจีน	<ul style="list-style-type: none">- กลไกความร่วมมือในการจัดระเบียบทางทะเล ระหว่างทั้งสองประเทศ และความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงทางทะเล ร่วมกันในลักษณะทวิภาคี- กลไกความร่วมมือลักษณะพหุภาคีระหว่างกองทัพเรือของรัชชชยฝั้งในมหาสมุทรอินเดีย- นโยบายให้ความสำคัญกับตะวันออก (Look-East Policy) ของอินเดีย และนโยบายให้ความสำคัญกับตะวันตก (Look-West Policy) ของไทย
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ต่ออินเดีย มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขนาดการบูรณาการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ปัญหาการทำการประมงรุกล้ำน่านน้ำ และการลักลอบทำการประมงโดยผิดกฎหมาย

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
ที่ไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย

๒.๑ ไทย – ลาว

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นเป้าหมายร่วมของทั้งสองประเทศ- การมีพรมแดนทางบกติดต่อกัน ทำให้การติดต่อค้าขายและการขนส่งมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีกับชาติมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐฯ และจีน	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือตามกรอบประชาคมอาเซียน- กลไกความร่วมมือระดับพื้นที่ตามลำน้ำโขง
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยต่อลาว มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ปัญหาการกระทำผิดกฎหมายและความมั่นคงตามแนวชายแดนทางบกและตามลำน้ำโขง

๒.๒ ไทย – บรูไน

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- กลไกความร่วมมือด้านการฝึกและการศึกษา ได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีกับชาติมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐฯ และจีน	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ตามกรอบประชาคมอาเซียน- ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงทางทะเลร่วมกันในลักษณะทวิภาคี- กลไกการไกล่เกลี่ยและแก้ไขปัญหาในทะเลจีนใต้- บรูไน เป็นชาติสมาชิกในเวที OIC
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยต่อบรูไน มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">-

๒.๓ ไทย – ฟิลิปปินส์

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- กลไกความร่วมมือด้านการฝึกและการศึกษา ได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีกับชาติมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐฯ และจีน	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ตามกรอบประชาคมอาเซียน- ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงทางทะเลร่วมกันในลักษณะทวิภาคี- กลไกการไกล่เกลี่ยและแก้ไขปัญหาในทะเลจีนใต้
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยต่อฟิลิปปินส์ มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ไม่มี

๒.๔ ไทย – สิงคโปร์

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นเป้าหมายร่วมของทั้งสองประเทศ- ความร่วมมือในการลาดตระเวนร่วมทางทะเล และทางอากาศในช่องแคบมะละกา- กลไกความร่วมมือด้านการฝึกและการศึกษา ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและแน่นแฟ้น- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดี กับชาติมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐฯ และจีน	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ตามกรอบประชาคมอาเซียน- ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทางทะเล ตามกรอบความร่วมมือ ReCAAP, IFC
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ต่อสิงคโปร์ มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ไม่มี

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มมิตรประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทย

กลุ่มมิตรประเทศเป็นกลุ่มประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในระดับของกองทัพเรือ ทั้งในลักษณะทวิภาคีและพหุภาคี ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ ปากีสถาน และแคนาดา

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงเป็นเป้าหมายร่วมกัน- กลไกความร่วมมือด้านการฝึกและการศึกษา ได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันดีกับชาติมหาอำนาจ ทั้งสหรัฐฯ และจีน	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ตามกรอบประชาคมอาเซียนและประเทศคู่เจรจา- กลไกความร่วมมือลักษณะพหุภาคีระหว่างกองทัพเรือของรัฐชายฝั่งในมหาสมุทรอินเดีย และกองทัพเรือภาคพื้นมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตก- ทุกประเทศมองไทยว่าเป็นศูนย์กลางที่เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ต่อออสเตรเลีย มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ไม่มี

การวิเคราะห์ SWOT ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มชาติมหาอำนาจ และองค์การระหว่างประเทศ

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มชาติมหาอำนาจ

๑.๑ ไทย – สหรัฐฯ

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันยาวนานกับสหรัฐฯ มากกว่า ๑๕๐ ปี- สหรัฐฯ ให้ไทยเป็นประเทศที่มีความสำคัญนอก NATO- กลไกความร่วมมือด้านการทหาร การฝึก และการศึกษาได้มีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและแน่นแฟ้น	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลตามกรอบประชาคมอาเซียนและประเทศคู่เจรจา- กลไกความร่วมมือลักษณะพหุภาคีระหว่างกองทัพเรือของราชอาณาจักรอินโดนีเซียและกองทัพเรือภาคพื้นมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตก- สหรัฐฯ มองไทยว่าเป็นศูนย์กลางที่เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ขัดต่อหลักการประชาธิปไตยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการความร่วมมือและข้อตกลงในการให้ความช่วยเหลือต่อไทย	<ul style="list-style-type: none">- ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนและการค้ามนุษย์- ปัญหาด้านสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญา

๑.๒ ไทย – จีน

จุดแข็ง	โอกาส
- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในลักษณะ ฉันท์พี่น้องกับจีน	- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ตามกรอบประชาคมอาเซียนและประเทศคู่เจรจา - กลไกความร่วมมือลักษณะพหุภาคีระหว่าง กองทัพเรือของรัฐชายฝั่งในมหาสมุทรอินเดีย และกองทัพเรือภาคพื้นมหาสมุทรแปซิฟิก ตะวันตก - จีนมองไทยว่าเป็นศูนย์กลางที่เชื่อมโยงกับ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน - กลไกการไกล่เกลี่ยและแก้ไขปัญหาในทะเล จีนใต้
จุดอ่อน	อุปสรรค
- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทาง การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ต่อจีน มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม	- ไม่มี

๑.๓ ไทย – สหภาพยุโรป

สหภาพยุโรป (เฉพาะประเทศที่มีความสัมพันธ์ด้านการดำเนินการทูตด้วย
กำลังทางเรือกับกองทัพเรือ ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน และอิตาลี)

จุดแข็ง	โอกาส
- การพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงเป็นเป้าหมายร่วมกัน	- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ตามกรอบประชาคมอาเซียนและประเทศคู่เจรจา - กลไกความร่วมมือลักษณะพหุภาคีระหว่าง กองทัพเรือของรัฐชายฝั่งในมหาสมุทรอินเดีย และกองทัพเรือภาคพื้นมหาสมุทรแปซิฟิก ตะวันตก - จินมองไทยว่าเป็นศูนย์กลางที่เชื่อมโยงกับ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
จุดอ่อน	อุปสรรค
- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทาง การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยต่อ สหภาพยุโรป มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความ ชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็น รูปธรรม	- ไม่มี

๑.๔ ไทย – ญี่ปุ่น

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงเป็นเป้าหมายร่วมกัน- กลไกการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ระหว่าง ญี่ปุ่นกับไทยเป็นไปอย่างต่อเนื่องและแน่นแฟ้น- ไทยเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของญี่ปุ่น	<ul style="list-style-type: none">- ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ตามกรอบประชาคมอาเซียนและประเทศคู่เจรจา- กลไกความร่วมมือลักษณะพหุภาคีระหว่าง กองทัพเรือของราชอาณาจักรไทยในมหาสมุทรอินเดีย และกองทัพเรือภาคพื้นมหาสมุทรแปซิฟิก ตะวันตก- ญี่ปุ่นมองไทยว่าเป็นศูนย์กลางที่เชื่อมโยงกับ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน- ญี่ปุ่นต้องการแรงสนับสนุนจากประเทศสมาชิกอาเซียนในการถ่วงดุลกับจีนในการแก้ไขปัญหา ทะเลจีนใต้
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ต่อญี่ปุ่น มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ไม่มี

๑.๕ ไทย – รัสเซีย

จุดแข็ง	โอกาส
<ul style="list-style-type: none">- การพัฒนาประเทศและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงเป็นเป้าหมายร่วมกัน- ประเทศไทยมีความสัมพันธ์อันยาวนานกับ รัสเซีย	<ul style="list-style-type: none">- รัสเซียของไทยว่าเป็นศูนย์กลางที่เชื่อมโยงกับ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
จุดอ่อน	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none">- การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์/มอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย ต่อรัสเซีย มายังระดับปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจน ตลอดจนขนาดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม	<ul style="list-style-type: none">- ไม่มี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พล.ร.ต.พัชระ พุ่มพิเชษฐ
วัน เดือน ปีเกิด	๒ ม.ค.๒๕๐๓
การศึกษา	<ul style="list-style-type: none">- มัธยมศึกษาตอนปลาย ร.ร.รัตนธิเบศร์- โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๑๕- ปริญญาตรี โรงเรียนนายเรือ รุ่นที่ ๗๖- หลักสูตรต้นป็น กพร.- หลักสูตรการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ของกำลังพลรับเรือ ร.ล.บางระจัน (สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อิตาลี สหรัฐอเมริกา)- ปริญญาโท Operations Research Naval (สหรัฐอเมริกา)- หลักสูตรพรคนาวิน- โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ รุ่นที่ ๕๔- หลักสูตร MARITIME AIR SURVEILLANCE COURSE (ออสเตรเลีย)- ผบ.เรือ และยุทธวิธีเรือผิวน้ำ กพร.- หลักสูตร DEFENCE MANAGEMENT SEMINAR (ออสเตรเลีย)- หลักสูตรด้านความมั่นคงภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (สหรัฐอเมริกา)- วิทยาลัยการทัพเรือ รุ่นที่ ๓๗
ประวัติการทำงาน	<ul style="list-style-type: none">- ตห. และ ตป. ร.ล.ภูเก็ต- ตห. และ ตร. ร.ล.บางระจัน- ผบ.ร.ล.รัตนโกสินทร์- หน.ฝึก ยก.กร.- รอง เสธ.กฟก.๑ กร.- ผชท.ทร. ไทย/ปารีส และทำหน้าที่ รอง ผชท.ทหาร ไทย/ปารีส- ผอ.กตท.ขว.ทร.- ผอ.กนผ.ยก.ทร.

- รอง จก.ยก.ทร.
- รอง ผบ.ฐท.กท.
- ผช.หน.ฝสธ.ประจำ ผบ.ทร.

ตำแหน่งปัจจุบัน จก.ยก.ทร.

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเมือง

เรื่อง การทูตด้วยกำลังทางเรือ กับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย

ผู้วิจัย พล.ร.ต.พัชระ พุ่มพิเชษฐ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 56

ตำแหน่ง จก.ยก.ทร.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวโน้มของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงของโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น และระบบโลกมีการเปลี่ยนแปลงจากระบบขั้วอำนาจเดียว (Uni-polar World) ไปเป็นหลายขั้วอำนาจ (Multi-polar World) โดยสหรัฐฯ ยังพยายามคงบทบาทและอิทธิพลของการเป็นผู้นำไว้ ในขณะที่จีนกำลังถูกจับตามองจากนานาประเทศว่าจีนจะกลายเป็นชาติมหาอำนาจที่มีอิทธิพลทัดเทียมกับสหรัฐฯ ในระยะเวลาอันใกล้ ขณะที่สหภาพยุโรปที่ได้มีการรวมตัวกันกำลังเสริมสร้างความเข้มแข็งและความได้เปรียบการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งกลุ่มประเทศมหาอำนาจระดับกลาง เช่น รัสเซีย อินเดีย เยอรมนี บราซิล และญี่ปุ่น ซึ่งพยายามเป็นแกนนำระดับภูมิภาคเพื่อแสวงหาโอกาสในการแสวงประโยชน์ในการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงของระบบโลกดังกล่าวแล้ว โลกยังต้องเผชิญกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอีกหลายประการ ได้แก่ ปัญหาความอดอยากและขาดแคลนอาหารและน้ำ ปัญหาการก่อการร้ายสากล ปัญหาสิทธิมนุษยชน ปัญหากระแสการต่อต้านผู้นำเผด็จการที่มีอำนาจในการปกครองประเทศมาอย่างยาวนาน ปัญหาการถดถอยทางเศรษฐกิจ ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรและพลังงานในทะเล ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลกและการเกิดพิบัติภัยทางธรรมชาติขนาดใหญ่ ตลอดจนปัญหาความขัดแย้งเรื่องเขตแดนทั้งทางบกและทางทะเลที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ ซึ่งอาจกลายเป็นชนวนเหตุจนถึงขั้นเกิดการกระทบกระทั่งกัน เช่น กรณีพิพาทในทะเลจีนใต้ในหลายกรณี เป็นต้น ซึ่งจากกรณีพิพาทต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนยังคงเป็นปัญหาความขัดแย้งที่หาข้อยุติได้ยากและส่งผลกระทบต่อระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื่องจากในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทุกประเทศล้วนเป็นตัวแสดงที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ทั้งในเชิงบวกหรือเชิงลบ ดังนั้น ประเทศใดที่ให้ความสำคัญก็จะได้รับประโยชน์ ส่วนประเทศใดที่ละเลยไม่ให้ความสำคัญก็จะเสียโอกาส ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเลียบคมในการดำเนินนโยบายการต่างประเทศเพื่อรักษาความสัมพันธ์และดุลอำนาจในเวทีการเมืองระหว่างประเทศให้มีความเหมาะสม ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและแนวโน้มของของการขยายบทบาทและอิทธิพลของชาติมหาอำนาจต่าง ๆ เข้ามาในภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง ดังเห็น ได้จากการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาสาระของเอกสารสำคัญของชาติต่าง ๆ ทั้งนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล และยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับงานด้านการต่างประเทศ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

เครื่องมือหนึ่งที่สามารถใช้สนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี คือ กำลังทางเรือ เนื่องจากมีคุณลักษณะพิเศษในบทบาทการทูตซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากลตามหลักกฎหมาย และธรรมเนียมประเพณีการปฏิบัติระหว่างประเทศ ดังเห็นได้จากในอดีตที่ผ่านมา กำลังทางเรือเป็นเครื่องมือที่ชาติมหาอำนาจเลือกใช้ตั้งแต่ยุคล่าอาณานิคม เพื่อเสริมสร้างสัมพันธไมตรี ขยายอิทธิพล และดำเนินการทูตเชิงบังคับเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ จนถึงปัจจุบันกำลังทางเรือยังคงเป็นเครื่องมือที่ชาติมหาอำนาจต่าง ๆ เลือกใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ดังนั้น การพิจารณา กำหนดแนวทางการใช้ขีดความสามารถของกำลังทางเรือที่ประเทศไทยมีในบทบาทการทูตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงและทิศทางตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของชาติที่ได้ กำหนดไว้ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทย มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงและการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของชาติต่าง ๆ ที่มีต่อประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศและการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง
3. เพื่อศึกษาขีดความสามารถและกลไกการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบัน
4. เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ ชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. เน้นการวิจัยเฉพาะนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศด้านการทหารและทิศทางการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงที่ใช้เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงานของหน่วยงานด้านความมั่นคงของไทย
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งเฉพาะการหาแนวทางที่เหมาะสมของการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือเพื่อสนับสนุนนโยบายระหว่างประเทศเป็นหลัก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสารสำคัญของชาติเพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงและการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของชาติต่าง ๆ ที่มีต่อประเทศไทย และวิเคราะห์ทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศด้านการทหาร รวมทั้งขีดความสามารถและกลไกการทูตด้วยกำลังทางเรือ ตลอดจนสังเคราะห์หาแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้จริงต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของชาติต่าง ๆ ที่มีต่อประเทศไทย

บทบาทและท่าทีของชาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศที่มีต่อประเทศไทยในอนาคตพบว่า สหรัฐฯ ยังมีบทบาทสำคัญในการรักษาเสถียรภาพของโลกและในภูมิภาคต่อไป และสหรัฐฯ ยังต้องพึ่งพาไทยในฐานะเป็นประเทศที่มีบทบาทนำในอาเซียนถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในก็ตาม ส่วนสหภาพยุโรปยังคงมองว่าไทยเป็นหนึ่งในแกนนำอาเซียนที่ส่งเสริมบทบาทของสหภาพยุโรปเพื่อถ่วงดุลกับสหรัฐฯ และมหาอำนาจอื่น ๆ ในขณะที่จีนซึ่งเป็นชาติมหาอำนาจคู่แข่งสำคัญกับสหรัฐฯ ยังคงมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทย และจีนหวังให้ไทยเชื่อมต่อการขยายบทบาทของจีนในภูมิภาค ส่วนญี่ปุ่นก็ให้ความสำคัญกับไทยในแง่ภูมิรัฐศาสตร์ด้วยเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะญี่ปุ่นมองไทยในฐานะเป็นผู้นำภูมิภาคในบริบทของการพัฒนาความร่วมมือกับไทยในการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตกและแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ซึ่งสามารถเชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเข้าด้วยกัน และอินเดียชาติมหาอำนาจในเอเชียใต้ซึ่งมีแนวโน้มของความสัมพันธ์ที่ดีกับไทยมาอย่างต่อเนื่องภายใต้เป้าหมายมุ่งตะวันออกสำหรับบทบาทและท่าทีขององค์การระหว่างประเทศที่มีผลต่อประเทศไทยนั้น องค์การสหประชาชาติยังคงเป็นองค์การที่กำหนดกรอบกติกาและแนวทางการปฏิบัติให้กับชาติสมาชิก โดยเฉพาะการรักษาสันติภาพและการเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ที่มีผลทำให้ประเทศไทยตัดสินใจส่งกองกำลังทางทหารเข้าร่วมการปฏิบัติการทางทหารกับสหประชาชาติในหลายกรณี และประชาคมอาเซียนที่จะรวมตัวกันชัดเจนมากยิ่งขึ้นในปี พ.ศ.2558 จะเป็นองค์การระดับภูมิภาคที่มุ่งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนร่วมกับด้านต่าง ๆ โดยดำเนินการไปพร้อม ๆ กับด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่วนบทบาทและท่าทีของประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย ประเทศเมียนมา ยังคงมีพัฒนาการและความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ กับประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศลาวยังอยู่ในระดับปกติ ส่วนประเทศกัมพูชา ถึงแม้ว่าจะมีความขัดแย้งกับไทย โดยเฉพาะในประเด็นความขัดแย้งเรื่องเขตแดนทางบกกรณีเขาพระวิหารและการแบ่งสรรผลประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนทางทะเลในอ่าวไทยที่ยังไม่ลงตัว แต่ด้วยความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ดี และการมีความสมดุลของอำนาจในการเจรจาต่อรองก็ยังคงสามารถรักษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชาให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมได้ ส่วนประเทศเวียดนามมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน เพื่อเพิ่มศักยภาพในเชิงแข่งขันในภูมิภาค และจะเป็นคู่แข่งสำคัญกับประเทศไทย ในภาคการผลิตด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมได้ในอนาคต ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมาเลเซียยังคงเป็นไปด้วยความราบรื่นแต่ยังคงมีความหวาดระแวงระหว่างกัน โดยเฉพาะบทบาทและท่าทีของมาเลเซียต่อปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ส่วนสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล โดยเฉพาะการพิทักษ์ผลประโยชน์ในการเดินเรือในช่องแคบมะละกาซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับมาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอินโดนีเซียมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน แต่ก็ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับปัญหาการทำการประมงของไทยในพื้นที่อาณาเขตของอินโดนีเซีย

ส่วนฟิลิปปินส์เป็นคู่แข่งกับประเทศจีนในปัญหาทะเลจีนใต้เช่นเดียวกับเวียดนาม บรูไน และมาเลเซีย ส่วนบทบาทและท่าทีของมิตรประเทศที่มีต่อประเทศไทย โดยเฉพาะประเทศที่มีความสัมพันธ์และความร่วมมือกับอาเซียนในฐานะประเทศคู่เจรจา ที่สำคัญได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ และแคนาดา นั้น ทุกประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาและสนับสนุนด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง เป็นหลัก

2. ผลการวิเคราะห์ทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของไทยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศและการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง

ทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากตามการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงและแนวโน้มที่ประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.2555 - 2559 มีทิศทางให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างเสถียรภาพและภูมิคุ้มกันความมั่นคงและการจัดการภัยคุกคามด้วยการเสริมสร้างและพัฒนากำลังทางเรือ รวมทั้งพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานทางทะเล คู่มิตรองการใช้ประโยชน์จากทะเลด้วยการพัฒนาขีดความสามารถเชิงป้องกัน และพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐด้วยการจัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายในการสั่งการและบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ส่วนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ พ.ศ.2555 ได้กำหนดแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ในการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงไว้เป็นยุทธศาสตร์หลักซึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ ประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกัน การแลกเปลี่ยนด้านข่าวกรอง การรักษาสันติภาพ และการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ เป็นสำคัญ

3. ผลการวิเคราะห์ขีดความสามารถและกลไกการทูตด้วยกำลังทางเรือในปัจจุบัน

การทูตด้วยกำลังทางเรือเป็นการใช้ขีดความสามารถกำลังทางเรือของกองทัพเรือในการดำเนินการตามบทบาทในการกิจการระหว่างประเทศผ่านกลไกความร่วมมือระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับกระทรวง ระดับกองทัพไทย และระดับกองทัพเรือที่มีการดำเนินการทั้งในลักษณะพหุภาคี ทวิภาคี และความร่วมมือในการปฏิบัติการร่วมกันระหว่างกองทัพเรือและกองทัพเรือต่างประเทศ และจากการวิเคราะห์ขีดความสามารถและกลไกที่มีอยู่ในปัจจุบัน สามารถกำหนดเป้าหมายการดำเนินการได้ตามหลักการทูตด้วยกำลังทางเรือทั้งในการบีบบังคับ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ซึ่งจะทำให้การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือมีประสิทธิภาพสูงสุด

4. ผลการสังเคราะห์แนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ ซาติมหาอำนาจและองค์การระหว่างประเทศ

การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศที่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทย นั้น มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทั้งการบีบบังคับ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตรด้วยการสร้างความตระหนักถึงศักยภาพในการรบและขีดความสามารถในการใช้กำลังทั้งในเชิงป้องปรามหรือผลักดัน รวมทั้งหวังผลลัพธ์ให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร ตลอดจนต้องการ

การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกันซึ่งจะเป็นกลไกในการระงับความขัดแย้งที่ดีในอนาคต ส่วนการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่ไม่มีอาณาเขตทางทะเลติดต่อกับประเทศไทยและกลุ่มประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทย นั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการให้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล ตลอดจนต้องการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกัน โดยเฉพาะการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลและการดำเนินการตามกรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ ส่วนการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อกลุ่มชาติมหาอำนาจนั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการให้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล ตลอดจนการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งให้การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเสริมอำนาจในการเจรจาต่อรอง และแรงสนับสนุนต่อฝ่ายเราในเวทีระหว่างประเทศตามที่ต้องการ ส่วนการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือต่อองค์การระหว่างประเทศ นั้น มีเป้าหมายเพื่อให้มีผลลัพธ์เฉพาะการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำคัญ และการสร้างพันธมิตร ด้วยการให้ช่องทางตามกลไกความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานด้านการข่าวที่มี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการทางทหาร การรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล ตลอดจนการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งให้การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเสริมอำนาจในการเจรจาต่อรอง และแรงสนับสนุนต่อฝ่ายเราในเวทีระหว่างประเทศตามที่ต้องการ เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม การดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือยังคงประสบปัญหาหลายประการ ทั้งปัญหาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ โครงสร้างและระบบงาน การพัฒนาบุคลากร และงบประมาณ ซึ่งการกำหนดแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือจะต้องคำนึงถึงและกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อเป็นการลดอุปสรรคในการปฏิบัติงานในอนาคตต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

ควรพิจารณาและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือสนับสนุนการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศของไทยให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมในอนาคต โดยเห็นควรปรับปรุงแนวทางการดำเนินการทูตด้วยกำลังทางเรือในการสร้างพันธมิตร โดยเฉพาะการพิจารณาปรับปรุงการจัดเข้าร่วมการประชุมและการดำเนินกิจกรรม และปรับวงรอบและรายการการฝึกผสมกับกองทัพเรือต่างประเทศในระดับที่กองทัพเรือรับผิดชอบ ส่วนในระดับรัฐบาลและกระทรวงนั้น เห็นควรให้พิจารณากำหนดกรอบแนวทางการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในภาพรวมให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และควรพิจารณาใช้คณะทำงานตามกรอบความร่วมมือที่กำหนดไว้และมีการดำเนินการดำเนินงานอยู่แล้ว ให้รับผิดชอบดำเนินการ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะทำงานหรือจัดการประชุมเพิ่มเติมรองรับการขยายกรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ ในอนาคต ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อน ประหยัดงบประมาณ และสะดวกต่อการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น